ZİLHİCCE 1443

tevhid

"TAĞUTA KULLUK ETMEKTEN KAÇINIP, ALLAH'A YÖNELENLERE MÜJDE VARDIR. KULLARIMI MÜJDELE!" (39/ZÜMER, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | TEMMUZ '22 | YIL: 11 | SAYI: 115 | FİYATI: 25₺ | ISSN: 2148-4635

RAHMÂN'IN KULLARI

HALİS BAYANCUK HOCA | HASBİHÂL'04

"Rahmân'ın kulları yeryüzünde tevazu ile yürür.
Cahiller kendilerine sataştığı zaman: 'Selam olsun size!' derler."

(25/Furkân, 63)

Yüce Allah'a olan teslimiyetimizin
Allahu Ekber nidalarıyla yankılandığı
bu mübarek ayda tüm kardeşlerimizin
Kurban Bayramı'nı tebrik ederiz.

Rabbimiz,

sizden ve bizden kabul etsin.

بسم الله الرحمن الرحيم

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu,

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Yüce Rabbimizin bizlere bir lütuf ve arınma vesilesi olarak sunduğu mübarek Zilhicce ayında 115. sayımızla karşınızda olmaktan mutluluk duyuyoruz.

Halis Bayancuk Hoca'mız, bu sayımızda Rabbimizin (cc) "Rahmân'ın kulları"nı tarif ettiği Furkan Suresi'nin son ayetlerini tefekkür etmeye ve öğüt almaya çağırıyor; bu sıfatla anılma şerefine nasıl sahip olabileceğimizi, Rahmân'ın kullarının kimler olduğunu anlatıyor.

Özcan Yıldırım, Kâf Suresi'nin on dokuz ila yirmi beşinci ayetlerinin tefsirine başlıyor, ölüm sarhoşluğu olan sekerat hâlinin gerçekliğiyle bizleri baş başa bırakıyor.

Enes Yelgün, Uhud Savaşı'ndan çıkarmamız gereken dersleri günümüze yönelik yol gösteren çıkarımlarıyla noktalıyor.

Enes Doğan, Allah Resûlü'nün Allah (cc) tarafından, içimizden biri ve yeryüzünün en iyi eğitimcisi olarak seçilmiş olmasının sünnetin korunmuşluğuna nasıl etki ettiğini açıklıyor.

Emre Acar, Rabbimizin günahkâr kulları için sunduğu en büyük fırsatlardan biri olan tevbe kapısını çalmaya engel olan sebepleri sıralıyor.

Ömer Akduman, emirler ve nehiyler hadisinin şerhinde çok soru sormanın ve Peygamberimize (sav) muhalafet etmenin doğurucağı acı sonuçları zikrediyor.

Salim Kandemir, seçkin sahabilerimizin hayatlarını bizlere perde perde sunduğu yazı dizisinde bu ay, İslam'ın en büyük düşmanlarından biriyken Resûlümüzün (sav) güzide ashabının güzel ahlakından etkilenerek Müslim olan ve son nefesine kadar İslam uğruna mücadele eden Sumâme ibni Usal'ı (ra) konuk ediyor.

Kerem Çağlar, yaşadığımız asırda konumumuz itibarıyla kirli hesapların tam da ortasında bulunduğumuzu bir kez daha hatırlatıyor ve bu anlamda tarihi okuyabilmenin önemini de vurgulamış oluyor.

Mahi, çocukların -ve hatta yetişkinlerin- en büyük ihtiyaçlarından biri olan dinlenilmek üzerine oldukça düşündürücü mülahazalarda bulunurken Tavşan Dinledi kitabı kendisine eşlik ediyor.

Dr. Gözde Tercuman, Nöromotor Gelişim yazı dizisini üç ila altı yaş aralığındaki çocukların gösterdiği nöromotorsal gelişim seviyelerini aktararak tamamlıyor.

Konuk Yazarımız Havva Aydın, "Cehalet ne bir memleketti ne de şehir, o sadece bir zihniyetti." sözleriyle ifade ettiği hidayet öyküsünü bizlerle paylaşıyor.

Konuk Yazarımız Bahri Tunçbilek, "Milyarlarca Yıldır Yanan Kandil: Güneş" başlığıyla Rabbimizin en büyük nimetlerinden biri olan Güneş'e daha yakından bakabileceğimiz bir yazı dizisine başlıyor.

Osman Sadıkoğlu, Türkçe bilmeyen Kürt kardeşlerimiz için Tevhid Meali'nden Kürtçeye çevirmeye başladığı Bakara Suresi'nde bu ay 145-157. ayetleri tercüme ediyor.

Yaptığımız her işte olduğu gibi ticaretimizde de Allah'ı (cc) razı etmek ilk şiarımız olduğundan bu ay sizlere Faruk Furkan'ın kalem aldığı Ticaret Ehli Müslimlere Nasihatler kitabımızı tanıtıyor, alım satım işleriyle uğraşan tüm okurlarımıza tavsiye ediyoruz.

Tüm kardeşlerimizin Kurban Bayramı'nı tebrik ediyor, Rabbimizden kendisine sunduğumuz amelleri kabul etmesini niyaz ediyoruz.

Editör

tevhid

İmtiyaz Sahibi
Hamza ÖZTÜRK

Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.org
tevhiddergisi@gmail.com
0 (545) 762 15 15

Adres
Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Yazışma Adresi
Hamza ÖZTÜRK
Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Şenyıldız Yayıncılık, 45097
Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi C Blok
No. 19/102 Topkapı/İSTANBUL 0 212 483 47 91

Satış Noktaları: Tevhid Kitabevi

- **İstanbul** : Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
- **Ankara** : Piyade Mah. İstasyon Cad. No. 190 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
- **Diyarbakır** : Kaynartepe Mah. Gürsel Cad. No. 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
- **Konya** : Mengene Mah. Büyük Kumköprü Cad. No. 78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
- **Van** : Vali Mithatbey Mah. Gündüz 2. Sok. No. 2 A İpekyolu/VAN 0 543 225 50 45

İrtibat Büroları

- **Merkez** : Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
- **Avcılar** : Firuzköy Mah. Kazım Karabekir Cad. Tütün Sok. No. 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
- **Sultangazi** : İsmetpaşa Mah. 95. Sok. No. 41/A 34270 Sultangazi/İSTANBUL
- **Diyarbakır** : Mezopotamya Mah. 327. Sok. Seval Kent Sitesi A Blok No. 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
- **Konya** : Mengene Mah. Büyük Kumköprü Cad. No. 78/A 42020 Karatay/KONYA
- **Van** : Bahçıvan Mah. Sıhke Cad. Karatekin Sok. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040 İpekyolu/VAN
- **Erciş** : Kışla Mah. Şehitler Cad. No. 10 65400 Erciş/VAN
- **Bursa** : Bağlarbaşı Mah. 1. Hürriyet Cad. 1. Sedir Sok. No. 1 16160 Osmangazi/BURSA
- **Ankara** : Piyade Mah. İstasyon Cad. No. 190 Etimesgut/ANKARA

Temmuz 2022 | Zilhicce 1443
Yıl: 11 | Sayı: 115 | Fiyat: 25₺
ISSN: 2148-4635

teuhid

İÇİNDEKİLER

Halis BAYANCUK HOCA
halisbayancuk@tevhiddergisi.org

RAHMÂN'IN KULLARI

Bir nevi şöyle der: "Sizin inkâr ettiğiniz Rahmân, öyle bir Allah'tır ki O'na gönüllü kulluk edenler bu sıfatlara sahiptir. Bakın bu sıfattaki insanlara; böyle insanlar, olmayan/batıl bir şeye kulluk ederler mi?" Bunun Rahmân'ın kulları için ne büyük bir şeref, aynı zamanda ne büyük bir sorumluluk olduğunu anlayabiliyor muyuz? Allah; varlığına, birliğine ve en güzel isimlerinin hak olduğuna 63 ila 77. ayetlerdeki sıfatlara sahip kullarını şahit gösteriyor. Her birimize de şunu diyor: Öyle bir olun ki size bakan insanlar, "Böyle güzel insanların kulluk ettiği Rahmân da güzel olmalıdır." desin.

Allah'ın adıyla,

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu.

Rabbim her birinize af ve afiyet ihsan eylesin. Sizleri rahmetiyle kuşatsın. Yüce Allah'a hamdolsun, ben iyiyim. Sizlerin dualarıyla daha iyi olmayı ümit etmekteyim.

Bu ay (ve nasip olursa önümüzdeki ay), Furkân Suresi'nin son pasajı olan 63 ila 77. ayetlerini okumaya, tedebbür etmeye ve öğüt almaya çalışacağız. Bu pasajda Yüce Allah; sevdiği, razı olduğu ve cennette özel misafir olarak ağırlayacağı[1] seçkin kulların sıfatlarını anlatır. Onlar "Rahmân'ın kulları/ibadurrahmân" olan kullardır. Umulur ki bu anlama ve öğüt alma çabası, o insanlardan olmaya veya o insanları bihakkın tanımaya vesile olur. Çaba bizden, başarı Allah'tandır.

* * *

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْاَرْضِ هَوْنًا وَاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا

"Rahmân'ın kulları yeryüzünde tevazu ile yürür. Cahiller kendilerine sataştığı zaman: 'Selam olsun size!' derler."[2]

Rahmân'ın Kulları

Bu izafe/tamlama, teşrif ve ikram izafesidir. Bir şeyin değerini ortaya koymak için çok daha değerli bir şeye izafe edilmesiyle elde edilir. Allah'ın evi, Allah'ın devesi gibi.[3] Okuduğumuz ayette kullar Rahmân'a izafe edilerek, O'na (cc) gönüllü kulluk edenler övülmüş ve ikrama nail olmuşlardır.[4] Ayetlere muhatap olan müminler olarak bizler de bu izzet ve şerefi hissetmeli, "Ben Rahmân'ın kuluyum." diyebilmeliyiz. Ayrıca bu ifadeden kendimize önemli bir pay çıkarmalı, nefsimizi ıslah ve arınma çabasında "Rahmân'ın kulları" ifadesinden istifade etmeliyiz. Şöyle ki;

Kur'ân'ın incelikli bir üslubu vardır. Kimi yerlerde Allah ve Resûl'ünü, müminler üzerinden tanıtır. Örneğin müşrikler,

1. bk. 25/Furkân, 75-76
2. 25/Furkân, 63
3. bk. 11/Hûd, 64
4. bk. Hedâiku'r Revhi ve'r Reyhân, 20/106; Tefsîru's Sâdî, 3/533; Furkân Suresi, 63. ayetin tefsirleri

"Muhammed şair, Kur'ân da şiirdir." der. Allah (cc) şöyle bir ayet indirir:

"Şairlere ise azgınlar uymaktadır. Onların her vadide şuursuzca dolandığını görmedin mi? Ve onlar, yapmadıkları şeyleri (yapmış gibi) söylüyorlar."[5]

Normalde "Muhammed şairdir." iftirasının cevabı, "Muhammed şair değildir." olmalıdır. Ancak Rabbimiz, "Şairlere azgınlar uymaktadır." diye cevap verir. Yani şunu der: "Bakın bakalım Muhammed'e tabi olanlara, ona uyanlar azgın kişiler midir? Ona uyanlar vakur, ağırbaşlı, ahlaklı insanlardır. Öyleyse Muhammed şair değildir." Burada Allah Resûlü'nün nübüvveti, ona tabi olan müminlerin ğavi/azgın olmayışıyla ispat edilmiştir. Furkân Suresi'nin bu ayetlerinde de benzer bir üslup vardır. Surenin 60. ayetinde müşriklerin, "Rahmân da nedir?" deyip inkârcı bir tavır takındıkları haber verilir.[6] Yüce Allah, Surenin 61 ve 62. ayetlerinde secde edilmesi gereken Rahmân'ı tanıtır.[7] Açıklayacağımız 63 ila 77. ayetlerde ise Rahmân'ın kullarının sıfatlarını zikreder. Bir nevi şöyle der: "Sizin inkâr ettiğiniz Rahmân, öyle bir ilahtır ki O'na gönüllü kulluk edenler bu sıfatlara sahiptir. Bakın bu sıfattaki insanlara; böyle insanlar, olmayan/batıl bir şeye kulluk ederler mi?" Bunun Rahmân'ın kulları için ne büyük bir şeref, aynı zamanda ne büyük bir sorumluluk olduğunu anlayabiliyor muyuz? Allah (cc); varlığına, birliğine ve en güzel isimlerinin hak olduğuna 63 ila 77. ayetlerdeki sıfatlara sahip kullarını şahit gösteriyor. Her birimize de şunu diyor: Öyle bir olun ki size bakan insanlar, "Böyle güzel insanların kulluk ettiği Rahmân da güzel olmalıdır." desin. Kur'ân'ın bu incelikli üslubu müminlerin, "Allah'ın yeryüzündeki şahitleri" olması ilkesini de açıklar gibidir.

Enes ibni Mâlik'ten (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir cenaze yanımızdan geçti, onu hayırla yâd ettik. Bunun üzerine Nebi (sav), 'Vacip (gerekli) oldu.' buyurdu.

Daha sonra bir başka cenazeye rast geldik, onun kötülüklerinden bahsedildi. Bunun üzerine Nebi (sav) yine, 'Vacip oldu.' buyurdu.

Ömer ibni Hattâb, 'Ne vacip oldu?' diye sordu.

Nebi (sav) şöyle buyurdu: 'Şunu hayırla yâd ettiniz, cennet onun için vacip oldu. Şunu da şer ile yâd ettiniz, onun için de ateş (cehennem) vacip oldu. **Siz, Allah'ın yeryüzündeki şahitlerisiniz.**' "[8]

Müminler yeryüzünde Allah'ın şahitleridir. Şahitliğin onlara yüklediği bir sorumluluk da temsiliyettir. Rahmân'ın kulu olmak, "Rahmân da neymiş/kimmiş?" diyenlere, "Hayatımızda gördüğünüz tüm güzelliklerin kaynağıdır." diyebilmektir.

Müminler ya iktidardır ya da mustazaftır. Onların iktidar olduğu yerde adalet, esenlik ve huzur vardır. Kimsenin insanları yollarda taciz etmesine, sosyal mecralardan hakaret edip aşağılamasına müsaade edilmez. Müminlerin mustazaf oldukları yerlerde ise Yüce Allah onlardan sabırlı olmalarını, cahillerin seviyesine inmemelerini istemiştir.

Yeryüzünde Tevazuyla Yürümek

Rahmân'ın kulları yeryüzünde tevazuyla yürürler. Kelimenin aslı olan "h-v-n" kolaylık, rahatlık gibi anlamlara gelir. Araplar ağır, vakur, mütevazı yürüyüş için de bu kelimeyi kullanırlar.[9] Kastedilen; kibir, çalım, gösteriş, zorlama ve yapmacık hareketlerin olmadığı; kolay, içten gelen ve yumuşak bir yürüyüştür. Peki, insan nasıl yürüdüğünde ayette zikredilen sıfatlara uygun yürümüş olur?

– Ne çalımla ne de hasta gibi yürümek, yürüyüşte orta yollu olmak

"İnsanlara yüzünü çevirme! Yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Çünkü Allah büyüklük taslayan ve böbürlenen kimseyi sevmez. Yürüyüşünde dengeli ol, sesini alçalt. Çünkü seslerin en çirkini, merkep sesidir."[10]

"Yeryüzünde kibir ve şımarıklıkla yürüme! Çünkü sen, ne yeri delebilirsin ne de dağların boyuna erişebilirsin."[11]

Çalım satarak, böbürlenerek, kibir ve ucub içinde yürümek; Allah'ın hoşnut olmadığı amellerdendir. Buna mukabil Rabbimiz (cc) hastalıklı, zayıf ya da ayakların sürüyerek yapıldığı yürüyüşten de hoşnut olmaz. Orta yollu, dengeli, yapmacıklıktan uzak; ancak vakur ve mütevazı bir yürüyüş ister.

İbni Kesir (rh) şöyle der:

"Seleften bazı kimseler kendisini güçsüz gösterecek ve yapmacık bir şekilde yürümekten hoşlanmamıştır. Öyle ki Ömer'den rivayet edildiğine göre o, yavaş yürüyen bir genç görmüş ve ona, 'Neyin var, hasta mısın?' demiş.

5. 26/Şuarâ, 224-226
6. "Onlara: 'Rahmân'a secde edin.' denildiğinde: 'Rahmân da nedir?' derler. 'Senin bize emrettiğine mi secde edeceğiz?' (Bu,) onların kaçıp uzaklaşmalarını arttırdı." (25/Furkân, 60)
7. "Gökte burçlar yaratan, orada bir kandil ve ışık saçan bir Ay yaratan (Allah) ne yüce, ne mübarektir. Dileyenin öğüt alması ya da şükretmesi için geceyi ve gündüzü birbiri ardınca kılan O'dur." (25/Furkân, 61-62)
8. Buhari, 1367; Müslim, 949
9. bk. Bedâiu't Tefsîr, 3/199, Furkân Suresi, 63. ayetin tefsiri
10. 31/Lokmân, 18-19
11. 17/İsrâ, 37

Genç, 'Hayır, ey Müminlerin Emiri!' demiş.

O da elindeki kamçıyı kaldırarak güçlü bir şekilde yürümesini emir buyurmuş.

Burada yavaş yürümekten kasıt; sükûnet ve vakar ile yürümektir. Nitekim Resûlullah (sav) şöyle buyurmaktadır:

'Namaza gelecek olursanız koşarak gelmeyiniz. Namaza ağır başlılıkla (vakar ile) geliniz. Bundan sonra da yetiştiğiniz rekâtları kılınız, yetişemediklerinizi tamamlayınız.' "[12]

– Hayâ ile yürümek

"O ikisinden biri (edep ve) hayâ ile yürüyerek (Musa'nın) yanına geldi..."[13]

Hayâ ile yürümek, Yüce Allah'ın razı olduğu amellerdendir. Bakışlarıyla, sesiyle ve yürüyüşüyle insanlara rahatsızlık vermeden, adap kurallarına riayet ederek yürümektir. Zira yürüdüğümüz/oturduğumuz yolun da üzerimizde hakkı vardır.

Ebû Saîd El-Hudrî'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Nebi (sav), 'Yollarda oturmaktan uzak durunuz.' buyurdu.

Bunun üzerine, 'Bizim yolda oturmaktan başka çaremiz yok. Orada buluşur, sohbet ederiz.' dediler.

Buna karşılık Nebi (sav), 'O zaman oturma yerlerine geldiğinizde yolun hakkını verin.' buyurdu.

'Yolun hakkı nedir?' diye sordular.

'Gözü yere indirmek, insanlara sıkıntı vermemek, selam almak ve iyiliği emredip kötülüğü yasaklamaktır.' buyurdu."[14]

Cahillerle Muhatap Olmamak

Kur'ân-ı Kerim; bilmemek ile cehalet kelimelerini farklı anlamlarda kullanır. Bir şeye dair bilgisizlik için, ilme delalet eden kelimeleri olumsuzluk edatlarıyla kullanır. Bildiği hâlde gereğiyle amel etmemek, haddini bilmemek, dürtüleriyle hareket etmek anlamında ise cehalet kelimesini kullanır.[15] Ayette kastedilen cahiller; haddini bilmeyen, ahlaksız, seviyesiz Mekke müşrikleri ve onların her çağdaki ardıllarıdır. Bunlar cahillikleri nedeniyle Rahmân'ın kullarına sataşır, laf atarlar. Dinlerine, Nebi'ye (sav) olan bağlılıklarına, sayılarının azlığına, tesettürlerine... Mutlaka laf atacak bir şey bulur, karşılık bulma ümidiyle hakaret ederler.

Rahmân'ın kulları ise yürüyüşlerinde mütevazı ve ilişkilerinde seviyelidir. Bu sataşmalara, "Selam olsun." diye karşılık verirler. Bu, "Selam olsun/Esenlikle kalın." sözü olabileceği gibi onların seviyesine inmedikleri adil, müstakim ve günaha düşürmeyen bir söz de olabilir.[16]

Rahmân'ın kullarının bu tavrı korkaklıktan, çekingenlikten, aman ağzımızın tadı bozulmasın anlayışından kaynaklanmaz. Öyle olsa kurulu düzene itiraz etmez, gücün karşısında Nebi (sav) ve mustazaflarla saf tutmazlardı. Onları böyle davranmaya iten, kulu oldukları Rahmân'ın bu merhalede onlardan istediğidir. Cahillerin seviyesine inmemek, onların boş/faydasız lakırdılarına ortak olmamaktır.

"Boş/amaçsız/faydasız şeyi duyduklarında ondan yüz çevirir ve: 'Bizim amellerimiz bize, sizin amelleriniz de size. Size selam olsun, biz cahillerden olmak istemiyoruz.' derler."[17]

Müminler ya iktidardır ya da mustazaftır. Onların iktidar olduğu yerde adalet, esenlik ve huzur vardır. Kimsenin insanları yollarda taciz etmesine, sosyal mecralardan hakaret edip aşağılamasına müsaade edilmez. Müminlerin mustazaf oldukları yerlerde ise Yüce Allah onlardan sabırlı olmalarını, cahillerin seviyesine inmemelerini istemiştir.

Rahmân'ın kullarını tanıtan bu ayetten -yukarıda zikredilenlere ek olarak- şunları anlıyoruz:

– İnsanın yürüyüşü ve üslubu, onun kimliğidir. "Üslubu beyan, ayniyle insan" vecizesi, Kur'ân'ın da onayladığı bir vecizedir.

– Ayetin indiği toplumun "güç" anlayışı, cahilî temellere dayanırdı. Onların şairleri şunu diyebiliyordu: "Kimse bize cahillik/hadsizlik etmesin, bizden göreceği daha beter bir cahilliktir/hadsizliktir." İslam, bu cahilî anlayışı değiştirdi. Asıl gücün ahlaki üstünlük, olgunluk ve vakar olduğunu gösterdi.[18] Peygamberimiz de (sav) vahyin güç anlayışını şöyle özetler:

Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Güçlü insan, güreşte güçlü olan değildir. Güçlü insan, öfkelendiği zaman nefsine ve öfkesine hâkim olabilen insandır."[19]

– Şayet Rahmân'ın kulları, düşmanlarına karşı dahi bu seviyeyi koruyorsa acaba dostlarına karşı nasıl bir edebe sahiptir, düşünülmesi gerekir.

– Allah Resûlü (sav) evinden çıktığında zalimlik etmekten, zulme uğramaktan, cahilce davranmaktan veya cahilce davranışlara muhatap olmaktan Allah'a sığınır; bir nevi Furkân Suresi'nin 63. ayetindeki ahlakla ahlaklanmayı dilerdi.

12. İbn-i Kesîr Tefsîri, 8/60, Furkân Suresi, 63. ayetin tefsiri
13. 28/Kasas, 25
14. Buhari, 2465; Müslim, 2121
15. Cehalet kelimesinin Kur'ân'daki kullanımı için bk. Tevhid İnancını İnşa Eden Kavramlar, s. 550
16. bk. Zâdu'l Mesîr, 4/428, Furkân Suresi, 63. ayetin tefsiri
17. 28/Kasas, 55
18. bk. Sıfatu İbâdi'r Rahmân fi'l Kur'ân, Abdurrahman Hasan Habenneke, s. 34
19. Buhari, 6114; Müslim, 2609

Ummu Seleme Annemizden (r.anha) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü (sav) benim evimden her çıktığında mutlaka bakışlarını semaya diker ve şöyle derdi:

اللَّهُمَّ اَعُوذُ بِكَ اَنْ اَضِلَّ اَوْ اُضَلَّ اَوْ اَزِلَّ اَوْ اُزَلَّ اَوْ اَظْلِمَ اَوْ اُظْلَمَ اَوْ اَجْهَلَ اَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ

'Allah'ım! Dalalete düşmekten veya başkalarını dalalete düşürmekten, hataya düşmekten veya başkasını hataya düşürmekten, zulmetmekten veya zulme uğramaktan, cahillik etmekten veya bana cahilce muamele edilmesinden sana sığınırım.' "[20]

* * *

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا

"Onlar, geceyi Rabbleri için secdede ve kıyamda geçirirler."[21]

Rahmân'ın Kullarının Gece Hayatı

Rahmân'ın kulları, şirk ehlinin sataşmalarıyla ilgilenmez. Çünkü onların daha önemli işleri, daha öncelikli sorumlulukları vardır. Bunlardan biri de geceyi Rabblerinin huzurunda kıyamda ve secdede geçirmektir. Yürüyüşlerinde ve sözlerinde dengeli oldukları gibi uykularında da dengelilerdir. Uyumayı ihmal etmedikleri gibi Rabblerinin huzurunda durmayı da ihmal etmezler. Kalp ve zihinleri müşrik sataşması gibi önemsiz meselelerle meşgul olmadığından hafiftir. Yürüyüşlerindeki, sözlerindeki ve kalplerindeki bu hafiflik, onların geceleri kıyamda ve secdede durmasını kolaylaştırır.

Kur'ân-ı Kerim ne zaman müminleri gece ibadetiyle övecek olsa orada müminler ile müşrikler arasında bir karşılaştırma vardır. Okuduğumuz surede önce müşrikler yerilmiş, ardından Rahmân'ın kulları gece ibadetiyle övülmüştür:

"Onlara: 'Rahmân'a secde edin.' denildiğinde: 'Rahmân da nedir?' derler. 'Senin bize emrettiğine mi secde edeceğiz?' (Bu,) onların kaçıp uzaklaşmalarını arttırdı."[22]

"Onlar, geceyi Rabbleri için secdede ve kıyamda geçirirler."[23]

Benzer bir karşılaştırma Secde, Zümer ve Zâriyat Surelerinde de vardır:

"Mücrimlerin, Rabbleri huzurunda başlarını öne eğmiş: 'Rabbimiz! Gördük, işittik. Bizi geri çevir, salih ameller işleyelim. Artık şüphesiz bizler yakinen inanmaktayız.' dedikleri o hâllerini bir görseydin! Şayet dileseydik her nefse hidayetini verirdik. Fakat: 'Andolsun ki cehennemi cinlerden ve insanlardan (kâfir olanlarla) dolduracağım.' sözüm hak olmuştur. (Onlara denilecek ki:) 'Bu karşılaşma gününüzü unutmanıza karşılık (azabı) tadın. Hiç şüphesiz biz de sizi unutacak (kendi hâlinize terk edeceğiz). Yaptıklarınıza karşılık, sonsuzluk azabını tadın (bakalım).' Ayetlerimize (gerçek anlamda şu kimseler) inanır: (Ayetlerimiz) kendilerine hatırlatıldığı zaman secdeye kapanan, Rabblerini hamd ile tesbih eden ve (ayetlerimize karşı) büyüklenmeyenler... Yanları (geceyi ibadetle geçirmek için) yataktan uzaklaşan, Rablerine korku ve umutla dua eden ve onlara verdiğimiz rızıktan infak edenler... Hiçbir nefis, yaptıklarının mükâfatı olarak, kendileri için hazırlanmış göz aydınlığı (nimetlerin) ne olduğunu bilmez. Hiç müminle fasık olan kimse bir olur mu? Bir olmazlar!"[24]

"İnsana bir sıkıntı dokunduğunda, Rabbine yönelerek dua eder. Sonra (o sıkıntı yerine) kendi katından nimet verdiğinde, daha önce dua ettiği şeyi unutur ve O'nun yolundan saptırmak için Allah'a ortaklar/eşler koşmaya başlar. De ki: 'Küfrünle az bir şey daha keyif sür. Çünkü sen ateşin ehlindensin.' (Bu mu,) yoksa geceleri secdede ve kıyamda geçiren, ahiret (azabından) sakınan ve Rabbinin rahmetini umarak gönülden ve sürekli (Allah'a kulluk eden mi daha hayırlıdır)? De ki: Hiç bilenle bilmeyen bir olur mu? Ancak akıl sahipleri öğüt alır."[25]

"Kahrolsun varsayımcı zancılar! Onlar ki cehalet ve körlük içinde, gafillerdir. 'Din/Kıyamet Günü ne zamandır?' diye sorarlar. O gün, ateşte yakılıp azap edilirler. (Onlara denir ki:) 'Tadın fitneniz (olan azabı). Bu, (dünyadayken 'Nerede bu azap?' diye) acele ettiğiniz şeydir.' Hiç kuşkusuz muttakiler, cennetlerde ve pınarlardadır. Rabblerinin kendilerine verdiği (nimetleri) alırlar. Çünkü onlar, bundan önce muhsinler/kulluğunu en güzel şekilde yapmaya çalışanlar idi. Geceleri pek az uyurlardı. Seherlerde istiğfarda bulunurlardı."[26]

Yüce Allah gönülden O'na inanmış kullarıyla; Rahmân'ı inkâr eden, Din Günü'nü yalanlayan, başı sıkıştı mı Allah'ı anan kâfirleri gece ibadetiyle birbirinden ayırır. Müşriklerin geceleri eğlence, boş söz ve gevezelikten ibarettir. Müminlerin gecesi ise secde, zikir, dua ve tilavettir.

"(Mescid-i Haram'ın ehli olduğunuzu ileri sürüp) onunla büyüklük taslıyor, geceleri (bir araya toplandığınızda Kur'ân okumayı ve Allah'ı zikretmeyi) terk ediyordunuz."[27] [28]

* * *

20. Ebu Davud, 5094; Tirmizi, 3427
21. 25/Furkân, 64
22. 25/Furkân, 60
23. 25/Furkân, 64
24. 32/Secde, 12-18
25. 39/Zümer, 8-9
26. 51/Zariyât, 10-18
27. 23/Mü'minun, 67
28. Gece namazının fazileti ve gece kıyamını kolaylaştıran etkenler için bk. Fıkhu'l Hadis Sünnet İlmihâli, 2/226-236

Burada Rahmân'ın kullarına önemli bir kulluk kaidesi öğretilir. Şirk, zina ve cinayetten bilinçli olarak uzak durulursa bu, insanı Allah'a yakınlaştıran bir haslete dönüşür. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki Rahmân'ın kulları niyet sahibi insanlardır. Emirlerin ve nehiylerin alışkanlığa dönüşmesine müsaade etmezler. Kulluk bilinci, onların eylem ve söylemlerine anlam katar. Yaptıkları ve kaçındıkları ne varsa Allah emrettiği için yapar ve yine O nehyettiği için uzak dururlar.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا اِنَّهَا سَٓاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

"Onlar ki: 'Rabbimiz! Cehennem azabını bizden çevir. Şüphesiz ki onun azabı, sürekli ve katlanılması zor bir cezadır.' derler. Şüphesiz ki o, ne kötü bir yerleşim yeri ve ne kötü bir konaktır."[29]

Rahmân'ın Kulları Hassas Kalplere Sahiptir

O müminlerin yürüyüş ve sözlerindeki güzellik, gecelerini kıyamda ve secdede geçirmeleri asla onları kibre sevk etmez. Yaptıkları amellerle, "Kazandım, oldum, bitirdim." duygusuna kapılmazlar. Zira onları bu amellere sevk eden; Allah'ı (cc) hakkıyla tanımış olmaları, ne yaparlarsa yapsınlar O'nun nimetlerine hakkıyla şükredemeyeceklerini bilmeleridir. Yürüyüş ve sözleri güzelse bu, İslam ahlakının güzelliğindendir. Geceleri kıyamda ve secdede geçiriyorlarsa bu, Yüce Allah'ın onları salih amele muvaffak kılmasındandır. İşte bu bilinç, onları salih amelin afeti olan kibirden korur. Ne kadar çok amel yaparlarsa Yüce Allah'a o kadar şükran, minnet ve tazarruyla dolarlar.

Müminlerin cehennem azabına karşı duydukları bu endişe, ahirete imanın dillerine yansımasıdır. Onların dualarının çoğu bu imanın söze dökülmüş hâlidir:

"Bazısı da (dua ederken) şöyle der: 'Rabbimiz! Bize dünyada da ahirette de iyilik ver ve bizi ateşin azabından koru.' Bunların yaptıkları amellerden ötürü (güzel) bir nasipleri vardır. Allah, hesabı çabuk görendir."[30]

"Yapmaları gereken (tüm sorumluluklarını) yerine getirmelerine rağmen, Rablerine dönecekleri için (ya kabul edilmezse ya Allah'ın şanına yakışır şekilde yapamamışsam diye) kalpleri titreyenler, İşte bunlar, hayırlarda yarışmakta ve bundan dolayı öne geçmektelerdir."[31]

"Derler ki: 'Biz daha önce ailemizin arasında (azaptan) korkardık. Allah bize lütfetti de bizi yakıp kavuran cehennem azabından korudu. Şüphesiz ki biz, bundan önce O'na dua ederdik. Doğrusu O, (çokça iyilik yapan) El-Berr, (kullarına karşı merhametli olan) Er-Rahîm'dir.' "[32]

Yukarıda gece namazını anlatırken, üç ayrı sureden ayetler naklettik. O pasajlardan Secde Suresi'nin 16., Zümer Suresi'nin 19. ve Zâriyat Suresi'nin 17 ile 18. ayetlerini tekrar okuyun; Furkân Suresi'nin 64 ila 66. ayetleriyle benzerlik bulacaksınız. Geceyi kıyamda geçirenlerin, Rabblerine korku ve umut içinde dua ettiğini; ahiret azabından sakınıp Rabblerinin rahmetini umduğunu ve gecenin ardından gelen seherde oturup günahlarından bağışlanma dilediklerini göreceksiniz. Bu, bir taraftan Kur'ân ayetlerinin eşsiz uyumunu gösterir, diğer taraftan da gece ibadetiyle ahlaklanan müminlerin ortak özelliğine işaret eder. Bu da ahiret endişesi, kalplerin ürpertisi ve Yüce Allah'ın rahmetine olan ihtiyaç duygusudur. Sözün özü, kulluk bilincidir.

* * *

وَالَّذِينَ اِذَٓا اَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا

"Onlar, harcadıklarında israf ve cimrilik etmez, bu ikisi arasında (dengeli) bir yol tutarlar."[33]

Harcamalarda Denge

Rahmân'ın kulları harcamalarında dengelidir. Ne israfa kaçar ne de eli sıkılık ederler; orta yollu, maruf, ölçüsü içinde harcama yaparlar. Allah (cc), Resûl'üne (sav) -ve onun şahsında bizlere- şöyle emreder:

"Elini boynunda bağlı tutma (eli sıkılık/cimrilik etme), onu tamamen açma (müsriflik edip saçıp savurma da). Yoksa ayıplanmış ve bitkin düşmüş olarak kalakalırsın."[34]

Cahiliyede harcama yapılırken şu ölçüye riayet edilirdi: İnsanlar toplum tarafından övgü alan içki, kumar ve fuhşiyat meclislerine fazla para harcar; ailesine, yoksullara ve yolda kalmışa cimrilik ederlerdi.[35]

Yüce Allah bu cahilî ölçüyü değiştirdi, israf ve cimriliğe kaçmadan orta yollu bir harcamayı emretti.

İslam'ın harcamalara getirdiği bu denge, toplumun iktisadi hayatına da isitkrar sağladı. Özel mülkiyet hakkını tanıyan İslam, denge politikasıyla harcamalara sınırlama

29. 25/Furkân, 65-66
30. 2/Bakara, 201-202
31. 23/Mü'minûn, 60-61
32. 52/Tûr, 26-28
33. 25/Furkân, 67
34. 17/İsrâ, 29
35. bk. Et-Tahrîr ve't Tenvîr, 19/71-72, Furkân Suresi, 67. ayetin tefsiri

getirdi. Kişi özel mülkünü dilediği gibi harcayıp toplumu dejenere edemez. Aynı zamanda malı elinde tutup toplumu malın dolaşımından mahrum edemez.[36]

Dengeli harcama kişiden kişiye değişir. Biri için ihtiyaç olan şey bir diğeri için israf olabilir. Örneğin bir yazılımcı için ihtiyaç olan akıllı cihaz, esnaf için israf olabilir. Bir yönetici için cimrilik sayılacak bir davranış, kendi hâlinde bir vatandaş için dengeli harcama olabilir. Kişi kendi konumunu, örfü ve şer'i yönlendirmeleri bilmeli, harcamalarını bu üç ölçüye uygun yapmalıdır.

* * *

وَالَّذٖينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ
النَّفْسَ الَّتٖى حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ
يَفْعَلْ ذٰلِكَ يَلْقَ اَثَامًا ۙ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ وَيَخْلُدْ فٖيهٖ مُهَانًا اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ
عَمَلًا صَالِحًا فَاُو۬لٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۜ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحٖيمًا وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَاِنَّهُ يَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا

"Onlar, Allah'la beraber başka bir ilaha dua etmez, (İslam'ın izin verdiği kısas gibi meşru bir) hak olmaksızın, Allah'ın haram kıldığı cana kıymaz ve zina da etmezler. Kim de bunları yaparsa bir cezayla karşılaşacaktır. Kıyamet Günü'nde azabı kat kat arttırılacak, (azabın içinde) aşağılanmış bir hâlde ebediyen kalacaktır. (Fakat) tevbe eden, iman eden ve salih amel işleyenler bunun dışındadır. Allah, bunların günahlarını sevaba çevirir (ya da şirklerini imana, cinayetlerini ıslaha, zinalarını iffete çevirir). Allah (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir. Kim de tevbe edip salih ameller işlerse şüphesiz ki o, tevbesi makbul olarak Allah'a dönmüş olur."[37]

Bilinçli Kulluk

Okuduğumuz ayetler, Rahmân'ın kullarının üç büyük günahtan sakındığını gösterir. Bunlar şirk, cinayet ve zinadır. Aslında büyük günahlar bundan çok daha fazladır, Allah (cc) o dönemde en yaygın üç günaha vurgu yapmıştır. Resûlullah da (sav) benzer bir metod izlemiştir.

Abdullah ibni Mes'ûd'dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

" 'Ey Allah'ın Resûlü! (Allah katında) en büyük günah hangisidir?' diye sordum.

'Seni yaratmış olmasına rağmen Allah'a eş/denk/benzer koşmandır!' buyurdular.

'Sonra hangisidir?' dedim.

'Rızık endişesiyle çocuğunu öldürmendir!' buyurdular.

Ben yine, 'Sonra hangisidir?' dedim.

'Komşunun eşiyle zina etmendir!' buyurdular."[38]

Burada Rahmân'ın kullarına önemli bir kulluk kaidesi öğretilir. Şirk, zina ve cinayetten bilinçli olarak uzak durulursa bu, insanı Allah'a yakınlaştıran bir haslete dönüşür. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki Rahmân'ın kulları niyet sahibi insanlardır. Emirlerin ve nehiylerin alışkanlığa dönüşmesine müsaade etmezler. Kulluk bilinci, onların eylem ve söylemlerine anlam katar. Yaptıkları ve kaçındıkları ne varsa Allah emrettiği için yapar ve yine O (cc) nehyettiği için uzak dururlar.

Bu bilinci yitirdiğimizde tevhid ve takva kaynaklı amellerimizden ecir alır, fakat lezzet almayız. Lezzet alınmayan ameller yorucu olur. Onları yapmak için fazladan efor harcarız. Kulluk bilinci yittiğinde ameller donuklaşır ve ondan aldığımız manevi haz, bizi daha fazlasını yapmaya, yeni kulluk lezzetlerini tatmaya teşvik etmez. Her bir amel için yeni teşviklere ihtiyaç duyarız. Kulluk bilincini yitirmemek için insanın niyet sahibi olması gerekir. Her amelini ele alıp, "Bu ameli niye yapıyorum, bu amelden ne umuyorum?" sorusunu sorması gerekir. Niyeti muhafaza çabası, çabaların en değerlisidir. Zira bu çaba; önce amel ile amele kaynaklık eden nas, sonra nas ile iman arasında bağ kurar. Bu da kalbimizde Allah'ın nuru olarak ışıldayan imanın canlı, parlak ve sıcak kalmasını sağlar. Kulluğumuzun derinliği, kurduğumuz ilim ve hikmet bağlarının derinliğiyle orantılıdır. Amel ile nas, nas ile iman arasında bağ kurdukça amelimiz ilim ve hikmetimizi, ilim ve hikmet de imanımızı besleyen birer kaynağa dönüşür.

Günah İşleyenlere Ümit

Okuduğumuz ayetler şirk, cinayet ve zina suçunu işleyenlere tüm kapıların kapalı olmadığını, onların da tevbeyle Rahmân'ın kulları arasına katılabileceğini gösterir.

İbni Abbas'tan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Şirk ehlinden bir grup insan, adam öldürmüş, birçok cana kıymış, zina etmiş ve zinada da ileri gitmişti. Nihayet Muhammed'e (sav) geldiler ve şöyle dediler: 'Senin söylediklerin ve davet ettiğin yol güzel. Bize bir haber versen, şu yaptıklarımızın bir kefareti var mı?'

Bunun üzerine Yüce Allah şu iki ayeti indirdi:

'Onlar, Allah'la beraber başka bir ilaha dua etmez, (İslam'ın izin verdiği kısas gibi meşru bir) hak olmaksızın, Allah'ın haram kıldığı cana kıymaz ve zina da etmezler. Kim de bunları yaparsa bir cezayla karşılaşacaktır.'[39]

36. bk. Fî Zılâl-il Kur'ân, 10/564-565, Furkân Suresi 67. ayetin tefsiri
37. 25/Furkân, 68-71
38. Buhari, 4477; Müslim, 86
39. 25/Furkân, 68

Kullarını tevbeye teşvik eden Rabbimiz, iki şeye dikkatimizi çeker. İlki, 70. ayetin sonunda yer alan iki güzel ismidir. Tevbe eden her kul O'nun Er-Rahîm ve El-Ğafûr isimlerine muhatap olacak, bu iki güzel ismin gölgesinde kulluk edecektir. İkincisi, 71. ayetin sonunda yer alan tevbenin metab/dönüş olmasıdır. Tevbe eden her kul yüzünü Rabbine döner. Evden kaçmış bir çocuğun, günün sonunda yuvasına dönmesi gibi tevbe, yuvaya dönüştür. İnsanın Rabbine, dostuna, sahibine ilticasıdır. En güzel isimlerin bilinci ve Allah'a dönüş duygusu tevbeye eşlik ederse o tevbe uzun soluklu, sağlam, nasuh bir tevbe olur.

'De ki: 'Ey (çokça günah işleyerek) nefisleri hakkında aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz ki Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, (evet,) O (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) El-Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Er-Rahîm'dir.'[40] "[41]

Abdullah ibni Abbas'tan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

" 'Onlar, Allah'la beraber başka bir ilaha dua etmez, (İslam'ın izin verdiği kısas gibi meşru bir) hak olmaksızın, Allah'ın haram kıldığı cana kıymaz ve zina da etmezler. Kim de bunları yaparsa bir cezayla karşılaşacaktır.'[42] ayeti indirildiğinde bu ayet Müslimlere ağır geldi ve şöyle dediler: 'Bizden hiç kimse yoktur ki mutlaka şirk koşmuş, adam öldürmüş, zina yapmıştır.'

Bunun üzerine Allah şu ayeti indirdi: 'De ki: 'Ey (çokça günah işleyerek) nefisleri hakkında aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz ki Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, (evet,) O (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) El-Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Er-Rahîm'dir.'[43]

'Ayetler, bu (günahları) şirk içindeyken yapanlar hakkındadır.' denildi. Bundan sonra şu ayet indirildi: '(Fakat) tevbe eden, iman eden ve salih amel işleyenler bunun dışındadır. Allah, bunların günahlarını sevaba çevirir (ya da şirklerini imana, cinayetlerini ıslaha, zinalarını iffete çevirir). Allah (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir.'[44] Allah onların küfürlerini İslam ile, masiyetlerini itaatle, inkârlarını marifetle ve cehaletlerini ilimle değiştirdi."[45]

İnsanı yaratan Allah'tır (cc). Ve onu en iyi tanıyan da O'dur. İnsanın en tehlikeli zaaflarından biri de "geri dönüşün olmadığını" düşünerek suç/günah batağına saplanmasıdır. Doksan dokuz kişiyi öldüren seri katilin kıssası, zikrettiğimiz zaafın açık delillerinden biridir. Tevbesinin olmadığını duyunca bir cinayet daha işleyen katil, tevbe edebileceğini duyunca salih bir kul olmuştur. Demek ki tevbe kapısının açıklığı ile insanın hâlini ıslah etmesi ve o kapının kapalı olması ile de suça batma arasında güçlü bir ilişki vardır.

Ebû Saîd El-Hudrî'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Sizden önceki ümmetler içinde bir adam vardı ki doksan dokuz kişi öldürmüştü. Bu adam, yeryüzü halkının en âlim insanının kim olduğunu sordu. Ona bir rahip gösterildi. O da rahibe gidip kendisinin doksan dokuz kişi öldürdüğünü söyledi ve tevbesinin kabul edilip edilmeyeceğini sordu. Rahip, 'Hayır! (Kabul edilmez.)' diye cevap verdi.

Adam bu cevabın üzerine onu da öldürdü ve bununla yüze tamamladı. Sonra tekrar yeryüzü halkının en âliminin kim olduğunu sordu. Ona âlim bir kimse gösterildi. Adam ona da giderek kendisinin yüz kişi öldürdüğünü arz etti ve tevbesinin kabul edilip edilmeyeceğini sordu. Âlim, 'Evet, kabul edilir. Seninle tevben arasına kim girebilir? Filan yere git. Orada Allah'a ibadet eden insanlar vardır. Onlarla birlikte Allah'a ibadet et! Memleketine dönme! Çünkü orası kötü yerdir.' dedi..."[46]

Bu ilkeyi anlayan mümin, şeytanın neden, "Senden adam olmaz, sen düzelmezsin, tevbe etsen ne olacak?" düşüncesiyle insanı yorduğunu daha iyi anlar. Çünkü bu düşünce günahın kendisinden daha tehlikelidir ve bir bataklık gibi insanı dibe çeker. Ayrıca bu vesveseler, insanı itikadi bir çıkmaza sürükler. Zamanla kişi Allah'ın (cc) rahmetinden ümit keser, günahını O'nun rahmetinden daha büyük görür.

" 'Rabbinin rahmetinden sapıklardan başka kim ümit keser ki?' demişti."[47]

"Allah'ın rahmetinden/yardımından ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez."[48]

40. 39/Zümer, 53
41. Buhari, 4810; Müslim, 122
42. 25/Furkân, 68
43. 39/Zümer, 53
44. 25/Furkân, 70
45. Mevsuâtu't Tefsîri'l Me'sûr, 16/180, 55349 No.lu rivayet
46. Buhari, 3470; Müslim, 2766
47. 15/Hicr, 56
48. 12/Yûsuf, 87

Günahların Ecre Dönüşmesi

Rahmân'ın kulları tevbeyle Allah'a (cc) yöneldiğinde Yüce Allah, kötülüklerini iyiliğe çevireceğini vadeder. Bu vaat iki anlama gelebilir:

– Yüce Allah onların hâlini ıslah eder. Şirk koşmayı bırakıp tevhid üzere Allah'a kulluk ederler. Masiyetleri bırakıp takva üzere kulluk ederler. Değişen şey, hâllerinin ıslah edilmesidir.

– Geçmişte yaptıkları günahları siler, onun yerine ecir yazar.

Tefsirde zikredilen her iki anlam da sahih, şer'i usullere uygundur. Birincisi açıktır. İman ve tevbeyle Allah'a yönelen her kulun hayatında değişiklikler olur. Dün onu Allah'tan uzaklaştıran yaşantısı, bugün onu Allah'a yakınlaştırır. İkincisi ise Yüce Allah'ın lütfu ve ikramıdır. O (cc), dilediği kuluna dilediği kadar ihsan eder. Kötülükleri yerine iyilik yazılanlara örnek, şu ahiret sahnesidir:

Ebû Zerr'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

" 'Ben, cehennemden en son çıkacak ve cennete en son girecek olanı bilmekteyim. O kimse Kıyamet Günü getirilir ve kendisine, 'Bu adamın küçük günahlarını kendisine gösterin, büyük günahlarını gözünün önünden kaldırın.' denilir.

Bunun üzerine küçük günahları kendisine gösterilir ve 'Şu gün şunu, şunu, şunu işledin. Şu gün şunu, şunu, şunu işledin.' denilir.

O da, 'Evet işledim.' diyecek ve bunları inkâr edemeyecektir. Ancak büyük günahlarının gösterilmesinden korkmaya başlar.

Bu sırada kendisine, **'Senin için, her kötülüğün yerine bir iyilik vardır.' denilir.**

Bunun üzerine adam (daha fazla iyilik almak için), 'Ey Rabbim, ben burada görmediğim birtakım günahlar da işlemiştim.' der.'

Bu söz üzerine Resûlullah'ın (sav) azı dişleri görünene kadar güldüğünü gördüm."[49] [50]

Tevbe, İman ve Salih Amel

Yüce Allah, Rahmân'ın kullarına tevbeyle birlikte iman edip salih amel işleme yolunu gösterir. İman açıktır; şayet kişi şirkten tevbe ediyorsa tevbesine iman eşlik etmeli, İslam'a girmelidir. Aksi hâlde tevbenin bir faydası olmaz. Şayet kişi Müslim ise ve tevbe ediyorsa bilinçli tevbe etmeli, tevbesi imanından kaynaklanmalıdır. Salih amele gelince; kişi günahı bıraktıktan sonra hayatında bir boşluk oluşur. Şayet o boşluk salih amelle imar edilmezse nefis geçmişe meyleder ve alışkanlıklarına geri döner. Malumdur ki tabiat boşluk kabul etmez. Boşluklar salih amellerle doldurulmazsa şeytan ve nefis masiyetle/malayaniyle o boşluğu doldurur. Bu da tevbeyi bozmak ve gerisin geriye masiyete dönmekle neticelenir, Allah muhafaza.[51]

Kullarını tevbeye teşvik eden Rabbimiz, iki şeye dikkatimizi çeker. İlki, 70. ayetin sonunda yer alan iki güzel ismidir. Tevbe eden her kul O'nun (cc) Er-Rahîm ve El-Ğafûr isimlerine muhatap olacak, bu iki güzel ismin gölgesinde kulluk edecektir. İkincisi, 71. ayetin sonunda yer alan tevbenin metab/dönüş olmasıdır. Tevbe eden her kul yüzünü Rabbine döner. Evden kaçmış bir çocuğun, günün sonunda yuvasına dönmesi gibi tevbe, yuvaya dönüştür. İnsanın Rabbine, dostuna, sahibine ilticasıdır. En güzel isimlerin bilinci ve Allah'a dönüş duygusu tevbeye eşlik ederse o tevbe uzun soluklu, sağlam, nasuh bir tevbe olur.

Buraya kadar Rahmân'ın kullarının bazı sıfatlarını görmüş olduk. Allah (cc) nasip ederse diğer sıfatlara bir sonraki ay devam edeceğiz. Önümüzde koca bir ay var. Her birimiz sıfatları elimizden geldiğince hayatımıza geçirmeye çalışabilir, yüzümüzü Yüce Allah'a dönebiliriz. Umulur ki Rahmân'ın kullarından olma çabamız, bizi O'na yakınlaştırır, iman ve salih ameli kolaylaştırır ve O'nun rahmetine nail olanlardan oluruz.

49. Müslim, 190
50. Müfessirler arasında iyiliklerin kötülüğe çevrilmesi konusunda bir tartışma yaşanmış, bazı âlimler kötülüğün iyiliğe dönüşmesini şer'i naslara aykırı bulmuşlardır. (bk. Bedâiu't Tefsîr, 3/201-212, Furkân Suresi, 66-69. ayetlerin tefsiri) Unutmamak gerekir ki tevbe başlı başına salih ameldir. Tevbesine sadık kalan insan, sürekli bir hasene/iyilik içindedir ve o, hâlini korudukça geçmişin kötülükleri iyiliğe dönüşmektedir. Ayrıca geçmişte yapılan tüm kötülüklerden kaçınma gayreti de bir çabadır ve hayra yönelik her çaba kişiye ecir getirir. (bk. age.) Kişinin geçmişe yönelik pişmanlığı dahi bir kulluk mertebesidir, ona ecir olarak yansır. (bk. El-Esâs fi't Tefsîr, 10/226) Sonuç olarak "Kötülükler iyilik olarak yazılmaz." düşüncesi, içinde Yüce Allah'ı sınırlayan bir nüve taşır. Bu düşünceyi savunan âlimler Yüce Allah'ı sınırlama fikrinden münezzeh olsa da… Allah (cc) en doğrusunu bilir.

51. bk. Fî Zılâl-il Kur'ân, 10/567

AHSENU'L HADİS

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.org

SON ÇIRPINIŞ: SEKERAT

Ayaklar birbirine dolaşmış, işlevselliğini kaybetmiş ve daha dün delicesine dünya sathında kendi yükünü çeken o ayaklar da teslim olmuş vaziyette... Dünyanın ununu elemiş ve eleğini asmış ayaklar artık. Yoktan var eden ve ona türlü türlü fırsatlar tanıyan Rabbine sevk, hesap verme yolculuğu başlıyor artık...

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ (١٩)

19. "Ölüm sarhoşluğu (sekerat) hak olarak gelir. (Ve insana denir ki:) 'Bu, kendisinden kaçtığın şeydir işte!' "

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ (٢٠)

20. "Sura üfürülmüştür. Bu, tehditlerimin (vuku bulacağı) gündür."

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ (٢١)

21. "Her nefis, yanında (onu mahşer alanına getiren) bir sürücü (ve yaptıklarına tanıklık edecek) bir şahitle gelmiştir."

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ (٢٢)

22. "Andolsun ki sen bundan gaflet içindeydin. Bugün (gerçeği görmeni engelleyen) perdeni kaldırdık. Artık görüşün demir (gibi keskindir)."

وَقَالَ قَرِينُهُ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ (٢٣)

23. "Beraberindeki (melek) der ki: 'Bu, (bugüne kadar kayıt altına aldığım kötü amelleriyle) hazır işte!' "

اَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ (٢٤)

24. "Atın cehenneme her inatçı kâfiri!"

مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ (٢٥)

25. "Hayrı engelleyen, haddi aşan ve şüpheci kimseyi."

* * *

Hayatı ve ölümü yaratan Allah'a hamd, son ânlarında, “Allah'tan başka hak ilah yoktur. Şüphesiz ki ölümün sekeratı (zorlukları) vardır.” buyuran Resûl'üne salât ve selam olsun.

Ölüm... Dilimizde iki hece, dört harf. Kur'ân'ın indiği beliğ dilde üç harften müteşekkil. İnsanoğlunun, telaffuz ettiğinde veya düşündüğünde dahi kanını donduran kelime...

Sure âdeta dış dünyadan iç dünyamıza doğru bir sarmal şeklinde muhasebe yolculuğu yaptırıyor. Önce müşriklerin ölüm ve ahiret şüpheleri üzerinde durdu, akabinde yönünü bize doğru çevirdi. Gittikçe düşündürerek ve acıtarak...

Evvela, hayatta her daim karşılaştığımız bu gerçeğin diğer ayetlerde nasıl ele alındığına bakalım.

Kur'ân'da Ölüm

Allah (cc) Kur'ân-ı Kerim'de ölüm gerçeğini -Resûl'ü de dâhil- daima insanoğluna hatırlatmaktadır:

“Hiç şüphesiz, sen de öleceksin, onlar da ölecekler. Sonra da sizler, Kıyamet Günü Rabbinizin huzurunda davalaşacaksınız.”[1]

“Senden önce de hiçbir beşere sonsuz hayat vermedik! Sen dahi ölecekken onlar ebedî mi kalacaklar?”[2]

“Allah'ın izniyle belirlenmiş ecel dolmadan, bir nefsin ölmesi söz konusu olamaz...”[3]

“Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde ne bir saat/bir an onun gerisinde kalır ne de önüne geçebilirler.”[4]

“Sizin aranızda ölümü takdir eden biziz ve kimse önümüze geçip (bize engel olamaz). Yerinize benzerleriniz olan (yeni insanlar) getirmek ve sizi hiç bilmediğiniz bir surette yeniden yaratmak konusunda (kimse bizi engelleyemez).”[5]

“De ki: ‘O, kendisinden kaçtığınız ölüm, hiç şüphesiz sizi bulacaktır. Sonra, gayb ve şehadet (âleminin) bilgisine sahip olan (Allah'a) döndürüleceksiniz ve yaptıklarınızı size haber verecektir.’ ”[6]

“O (Allah) ki; hanginizin daha güzel amel yapacağını denemek/ortaya çıkarmak için, ölümü ve hayatı yarattı. O (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Azîz, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) El-Ğafûr'dur.”[7]

“Siz ölüler iken sizi dirilten (yoktan var eden), sonra öldürüp tekrar diriltecek olan, sonra tekrar ona döndürüleceğiniz bir Allah'a karşı nasıl kâfir olursunuz?”[8]

1. 39/Zümer, 30-31
2. 21/Enbiyâ, 34
3. 3/Âl-i İmran, 145
4. 7/A'râf, 34
5. 56/Vâkıa, 60-61
6. 62/Cuma, 8
7. 67/Mülk, 2
8. 2/Bakara, 28

İnsanın canı merhale merhale boğazına dayandığında, son düğüme geldiğinde artık son çırpınışını yaşar ve bu durumdan kendisini kurtaracak birini arar. Kim tedavi edecek? Kim rukyeyle bu sıkıntısını giderecek? Rahmet melekleri mi, yoksa azap melekleri mi ruhunu alacak?

Son iki ayet dikkatli incelendiğinde Allah'ın (cc), hayattan önce ölümden bahsettiğini müşahede ederiz. Nitekim insanın asıl hâli ölü olmasıdır.

Ölüm Sekeratı

İnsana bu hakikat (ölüm) gelmeden evvel sekeratı gelir. Sekerat, insanın sarhoş ve baygın olması anlamına gelir. Sekerâtu'l mevt ifadesi de “insanın ölüm sarhoşluğu/baygınlığı” manasındadır:

“Ölüm sarhoşluğu (ölüm sekeratı) hak olarak gelir. (Ve insana denir ki:) ‘Bu, kendisinden kaçtığın şeydir işte!’ ”[9]

“Asla! (Bırakın artık küfrü ve inadı!) Can köprücük kemiğine gelip dayandığında, ‘Var mı (ölüm hastalığını) tedavi edecek?’ denildiğinde, onun (kesin) bir ayrılık olduğunu bilir. Ayaklar (korkudan) birbirine dolandığında, o gün (insanlar) Rabbine sevk edilecekler.”[10]

“Can boğaza gelip dayandığında, siz, o zaman bakıyor olacaksınız. Biz size, ondan daha yakınız, fakat görmezsiniz.”[11]

“O, kulları üzerinde (her şeye boyun eğdiren) El-Kahir'dir. Üzerinize koruyucu (melekler) yollar. Sizden birine ölüm geldiğinde (ölüm vazifesiyle görevli) elçilerimiz onu vefat ettirir. Ve onlar görevlerini kusursuz bir şekilde yaparlar. Sonra da Allah'a, hak olan Mevlalarına döndürülürler. Dikkat edin! Hüküm yalnızca O'na aittir. Ve O, hesap görenlerin en hızlı olanıdır.”[12]

9. 50/Kâf, 19
10. 75/Kıyâmet, 26-30
11. 56/Vâkıa, 83-85
12. 6/En'âm, 61-62

Ayetlerin dikkat çektiği bu hakikati anlamak için gelmiş ve geçmiş günahları bağışlanan Nebi'nin (sav) ölmeden evvelki durumuna bakmalıyız:

Aişe Annemizden (r.anha) şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlullah (sav) benim odamda, benim günümde, benim göğsümde, kollarımın arasında vefat etti. Vefatı sırasında Allah-u Teâlâ benim tükürüğüm ile onun tükürüğünü birleştirdi. Şöyle ki, kardeşim Abdurrahman, elinde misvakla içeri girmişti. Resûlullah (sav) onun elindeki misvağa bakıyordu. Hoşuna gittiğini anladım ve 'Senin için o misvağı alayım mı?' diye sordum.

Başıyla işarette bulunarak, 'Evet al.' dedi.

Ben de misvağı alıp kendisine uzattım, o da ağzına aldı, fakat misvağı çok sert buldu.

Ben, 'Onu senin için yumuşatayım mı?' diye sordum.

Allah Resûlü (sav), yine başıyla işaret ederek yumuşatmamı söyledi. Ben de misvağı ağzımda çiğneyerek yumuşattım, (sonra ona verdim). Resûlullah'ın (sav) önünde içi su dolu bir kap vardı, elini içine daldırıyor ve 'Allah'tan başka hak ilah yoktur. Şüphesiz ki ölümün sekeratı (zorlukları) vardır.' diyordu. Sonra elini kaldırdı ve 'Allah'ım, Refiku'l A'lâ'ya, Refiku'l A'lâ'ya.' buyurdu."[13]

Başka bir rivayette şöyle geçmektedir:

"Resûlullah'ın (sav) ölüm hastalığı boyunca önünde içi su dolu bir kap dururdu. Resûlullah (sav) ellerini suyun içine sokmaya ve (ıslak elleriyle) yüzünü mesh etmeye başlayarak, 'Allah'tan başka hak ilah yoktur. Şüphesiz ki ölümün sekeratı (zorlukları) vardır.' dedi.

Daha sonra elini kaldırdı, 'Refiku'l A'lâ'da.' demeye başladı, ruhu alınınca eli (yana) düştü."[14]

"Resûlullah'ın (sav) ölüm şiddetini gördükten sonra hiç kimsenin ölüm şiddetini yadırgamam."[15]

"Bir gün Fatıma (r.anha), Allah Resûlü (sav) ölüm sekeratındayken yanına girdi.

Durumu gören Fatıma (r.anha), 'Vah, babamın çektiği acılar!' dedi.

Nebi (sav), '(Kızım), bugünden sonra babanın sıkıntısı olmayacak.' buyurdu."[16]

Allah'a (cc) en sevimli kul bile bu hâli yaşıyorsa, ölümden önceki son keskin viraj olarak niteleyebileceğimiz bu ölüm baygınlığını herkes yaşayacaktır. Bundan da asla kaçış yoktur:

"De ki: 'O, kendisinden kaçtığınız ölüm, hiç şüphesiz sizi bulacaktır...' "[17]

13. Buhari, 4449
14. Buhari, 6510
15. Tirmizi, 979
16. İbni Mace, 1330
17. 62/Cuma, 8

Sekerat... Dünyadan Ayrılışın Son Çırpınışları

Ölüm sekeratı zordur. Burada bizi asıl ilgilendiren, bu son deme neyin gölgesinde gireceğimizdir.

Allah (cc), Kıyâmet Suresi'nde insanoğlunun sekerat hâlini şu şekilde anlatmaktadır:

"Asla! (Bırakın artık küfrü ve inadı!) Can köprücük kemiğine gelip dayandığında, 'Var mı (ölüm hastalığını) tedavi edecek?' denildiğinde, Onun (kesin) bir ayrılık olduğunu bilir. Ayaklar (korkudan) birbirine dolandığında, O gün (insanlar) Rabbine sevk edilecekler."[18]

İnsanın canı merhale merhale boğazına dayandığında, son düğüme geldiğinde artık son çırpınışını yaşar ve bu durumdan kendisini kurtaracak birini arar. Kim tedavi edecek? Kim rukyeyle bu sıkıntısını giderecek? Rahmet melekleri mi, yoksa azap melekleri mi ruhunu alacak?

Dünya tüm "ihtişamı", "çekiciliği" ve "güzelliği" ile geride kalmış;

Doyulmak bilmeyen tüm nimetler, boğazından öte tarafa yol almış;

Sadece çıkış yolu arayan sorular ve düşünceler,

Tüm dünya bir gırtlağa dayanmış...

Dünyadaki tüm pişmanlıklar ve yükler gırtlağa çökmüş vaziyette...

Ya Allah!

Her şey bitti!

Can boğaza dayandığında insan için her şey bitmiştir.

Firak'ın ayak sesleri geliyor artık...

Yani ayrılığın, gidişin...

Eşten, evlattan, dosttan ve tüm çevresiyle bağ kopmuş bir vaziyette.

Ayrılığın son çağrısını da ayaklar veriyor...

Ayaklar birbirine dolaşmış, işlevselliğini kaybetmiş ve daha dün delicesine dünya sathında kendi yükünü çeken o ayaklar da teslim olmuş vaziyette...

Dünyanın ununu elemiş ve eleğini asmış ayaklar artık.

Yoktan var eden ve ona türlü türlü fırsatlar tanıyan Rabbine sevk, hesap verme yolculuğu başlıyor artık...

Rabbim bizleri hüsnü hatimeyle rızıklandırsın ve ölüm sekeratında bize yardım etsin... Allahumme âmin.

Ölmezsek konumuza devam edeceğiz, inşallah.

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun." duamızla...

18. 75/Kıyâmet, 26-30

UHUD SAVAŞI'NIN ÖĞRETTİKLERİ

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.org

Hamd, Allah'a; salât ve selam, O'nun Resûlü'ne olsun...

Uhud Savaşı Kur'ân-ı Kerim'de altmışa yakın ayetle kendisine yer bulmuş önemli bir hadisedir. Bedir gibi bir zaferin, Mekke'nin Fethi gibi harikulade bir olayın dahi Uhud Savaşı kadar üzerinde durulmamıştır. Bunun elbette birçok nedeni vardır. Uhud Savaşı'nı değerlendirdiğimiz bu bölüme son verirken umumi bir bakış açısı sunması açısından, müminlerin bu imtihandan ve imtihana dair nazil olan ayetlerden neler çıkartmaları gerektiğine dair birkaç noktaya değinmek istiyoruz:

1. Uhud Günü Peygamberimizin (sav) başına gelenler, davaya omuz veren her mümin için bir hatırlatmadır. Allah'ın (cc) en sevdiği kul dahi O'nun için bu imtihanlarla karşılaşıyorsa ve bu cefaya katlanıyorsa, o zaman "Ben iman ettim." diyenin başka hayaller peşinde koşmasının lüzumu yoktur. Kendimizi hazırlamamız gereken yaşam bellidir:

"Elif, Lâm, Mîm. Yoksa insanlar, 'İman ettik.' dedikten sonra, imtihana tabi tutulmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun ki, onlardan öncekileri imtihan ettik. Elbette Allah, doğru olanları da yalancıları da bilir. (Ve imtihanlarla insanların da bilmesini sağlar.)"[1]

2. İnsan akıl ve duygudan müteşekkildir. Dini anlamada ve yaşamada her ikisinin de önemli fonksiyonu vardır. Lakin bunlar şeriatın çizdiği sınırların dışına çıktığında zarar vermeye başlar. Uhud Savaşı'nda da duygusallığın gösterdiği olumsuz sonuçlara şahitlik ettik.

Peygamberimiz (sav) Medine'de kalma taraftarıyken, sahabilerden bazıları bunu kabullenemedi. Şirk ordusunun Medine önlerine kadar gelip, belki Medine sokaklarına girmesini hayal etmeleri onların nefislerine ağır geldi. Bedir Savaşı'na katılamayan kişiler de çoğunlukta olunca bir ânda Medine dışında savaşma arzusu kabardı ve Allah Resûlü'nün görüşüne muhalefet etme pahasına bunu savundular.

Ancak burada izzet ya da zillet diye bir değerlendirme yapılacak durum yoktu. Şirk ordusu Medine önlerine gelip de yenilmiş bir şekilde geri döndüklerinde akıllarda kalacak olan, Mekkelilerin Medine sokaklarında bıraktıkları ölüleri ve arkalarına bakmadan kaçtıkları sahneler olacaktı. İşte

Bu, müminlerin, üzerinde çokça tefekkür etmeleri gereken bir ayrımdır. Kişi öyle bir hata yapar ki bu yanlışı Peygamberimizi ölümle burun buruna getirebilir. Allah bunu affeder. Lakin işin içine nifak karıştığında zahiren hiçbir zarar vermemiş gibi gözükse dahi bu affedilemez bir yanlıştır.

1. 29/Ankebût, 1-3

Uhud Günü Peygamberimizin başına gelenler, davaya omuz veren her mümin için bir hatırlatmadır. Allah'ın en sevdiği kul dahi O'nun için bu imtihanlarla karşılaşıyorsa ve bu cefaya katlanıyorsa, o zaman "Ben iman ettim." diyenin başka hayaller peşinde koşmasının lüzumu yoktur. Kendimizi hazırlamamız gereken yaşam bellidir.

duygusallık ağır basınca bunlar unutuldu ve Rabblerinin şu buyruğuna muhatap oldular:

"Andolsun ki, ölümle karşılaşmadan önce onu temenni ediyordunuz. (Savaş meydanına) bakıp dururken gördünüz işte onu. (Niçin savaş meydanına atılmıyor da kaçıyorsunuz?)"[2]

Bu ayet aynı zamanda her mümin için bir uyarıdır. Ağzımızdan çıkan her şeyi çok iyi tahlil etmemiz gerekir. Farkında olmadan verdiğimiz bir söz, hesaba katmadan konuştuğumuz bir konu, yarın önümüze imtihan olarak çıkabilir.

3. Uhud Savaşı'nda iki sınıf hata etmiştir. Orduyla beraber yola çıkıp da arkadaşlarını yarı yolda bırakan veya uyduruk bahanelerle hiç savaşa katılmayan münafıklar ile Allah Resûlü'ne (sav) itaatsizlik ederek yenilginin müsebbibi olarak kabul edilen okçular... Zahiren bakıldığında yenilginin asıl nedeni münafıkların orduyu terk etmesi değildi. Çünkü zaten onlar olmadan zafer kazanılıyordu, fakat okçular yerini terk edince işler tersine döndü. Ancak Allah (cc) okçuları affedip münafıkları affetmedi:

"Andolsun ki Allah, size verdiği sözde doğru söyledi. Hani (Allah'ın) izniyle onların kökünü kurutuyordunuz. Çok istediğiniz (zaferi) size gösterdikten sonra bozguna uğradınız, verilen emir hakkında çekiştiniz ve isyan ettiniz. İçinizden kimi dünyayı kimi de ahireti istiyordu. Sonra (Allah) sizi denemek için onlardan çevirdi. (Yenilmeye başladınız. Buna rağmen) sizi bağışladı. Allah, müminlere karşı lütuf ve ihsan sahibi olandır."[3]

"İki ordunun karşılaştığı gün başınıza gelenler Allah'ın izniyledir. (Gayesi) sizden (musibetler karşısında sabır gösteren ve Allah hakkında güzel zan besleyen) müminleri açığa çıkarmaktır. (Bir diğer gayesi ise) münafık olan kimseleri açığa çıkarmaktır. Onlara: 'Gelin! Allah yolunda savaşın yahut müdaafa yapın.' denildiğinde dediler ki: 'Şayet savaşmayı biliyor olsaydık size tabi olur (sizinle beraber savaşa çıkardık).' (Bu sözü söyledikleri) o gün, imandan daha çok küfre yakındılar. Ağızlarıyla kalplerinde olmayanı (inanmadıkları şeyi) söylüyorlar. Allah, onların gizlediklerini en iyi bilendir."[4]

Bu, müminlerin, üzerinde çokça tefekkür etmeleri gereken bir ayrımdır. Kişi öyle bir hata yapar ki bu yanlışı Peygamberimizi (sav) ölümle burun buruna getirebilir. Allah (cc) bunu affeder. Lakin işin içine nifak karıştığında zahiren hiçbir zarar vermemiş gibi gözükse dahi bu affedilemez bir yanlıştır.

4. Uhud, Peygambermizi (sav) bireysel olarak da yaralayan bir savaştı. En sevdiği amcasını kaybetmiş, ilk günden beri yanında olan birçok sahabisini kendi elleriyle toprağa vermişti. Fakat buna rağmen cahiliye âdetlerinin yaşatıldığı o toplumda uğursuzluk anlayışını yerle bir edecek söylemde bulunmayı, o ânı dahi itikadi bir meseleyi anlatma fırsatına çevirmeyi kaçırmadı:

"Biz Uhud'u severiz, Uhud da bizi sever!"[5]

İslam'da zamanın ve mekânın uğursuzluğu yoktur. Velev ki o mekânda İslam'ın ciğerpareleri de toprağa verilse, Allah Resûlü'nün (sav) kanı dahi dökülse bu değişmez.

Bir başka nokta ise şudur: Evet, Uhud Savaşı müminler için acı bir imtihandı, ama bununla beraber Uhud Dağı, gerideki müşriklerin saldırılarına karşı açık bir pozisyonda olan müminler için bir sığınaktı. Allah Resûlü (sav) olumsuz olana değil, olumlu olana vurgu yaptı. Sanki kanlı canlı bir varlıktan bahsediyor gibi Uhud Dağı'ndan bahsetti ve ona olan sevgisini izhar etti.

Tabii ki hayatına kattığı onca güzelliklere rağmen karşısındaki insana vefa göstermesi gerektiğini dahi anlamayan birinin, Allah Resûlü'nün (sav) Uhud Dağı'na olan sevgisini anlamasını beklemek anlamsız olur.

5. Arap toplumu, çevresindeki düzenli ordulara sahip imparatorlukların aksine bireysel mücadelenin daha fazla yer aldığı bir ordu düzenine sahipti. Bunun yansıması savaş sırasında birçok alanda oluyordu.

Örneğin, Uhud Savaşı'nı anlatan kaynaklara baktığımızda şöyle ilginç bir tabloyla karşılaşıyoruz: Savaş müminlerin lehine, ancak hâlâ devam ediyor. Lakin her mümin savaşmıyor. Bazıları ganimet topluyor. Müşrikler Mekke'ye doğru kaçıyor, ama her müşrik kaçmıyor. Hâlid ibni Velid komutasındaki müşrikler hâlâ pusuda bekliyorlar. Okçular tepesindeki müminlerin dikkatini de ganimet toplamaya başlayan kardeşleri dağıtıyor.

2. 3/Âl-i İmran, 143
3. 3/Âl-i İmran, 152
4. 3/Âl-i İmran, 166-167
5. Buhari, 1481; Müslim, 1392

Aslında sahada başlayan ve okçular tepesine sirayet eden bir durum var.

Ancak daha sonraki savaşlara baktığımızda İslam ordusunun imparatorluk seviyesine ulaşmadan hızlı bir şekilde düzenli orduya geçtiğini görüyoruz. Öyle ki Mekke'nin Fethi'nde Ebû Sufyan'ın önünden geçen düzenli birlikler, kısa sürede nasıl bir seviyeye gelindiğinin görülmesi açısından çok önemlidir.

Bu mesele şu açıdan dikkat çekicidir: İslam toplumu sürekli değişen, gelişen, hataları tahlil eden, yenilenen bir toplumdur. O yüzden Kur'ân, meseleleri tahlil etmeyi müminlere öğretmiştir.

Örneğin, Uhud Savaşı'nda Medine'de kalmayı zillet olarak değerlendirenler, Hendek Savaşı'nda Arap olmayan bir sahabinin fikriyle Medine'de savunma yapmayı kabul etmişlerdir. Bu, aslında bir yönüyle Uhud tecrübesinin yansıması, İslam toplumunun, tarihinden ders almasının örneğidir.

6. Ebû Sufyan ve ordusu, Uhud'u terk edince, Allah Resûlü (sav) geri kalan ashabıyla beraber şehitleri defnetti ve Medine'ye döndü.

Resûlullah (sav) Uhud Günü'nde şehit edilenlerin yanına geldi ve sahabilere hitaben şöyle dedi:

" 'Ben bunlara şahidim. Allah yolunda yaralanan hiçbir yaralı yoktur ki, Allah-u Teâlâ onu Kıyamet Günü'nde yarasından kan akarken diriltmesin. O kanın rengi kan rengidir, kokusu misk kokusudur. Bakın ve Kur'ân'ı hangileri daha iyi biliyorsa onu öne koyun da arkadaşlarına imam olsun.'

Sonra bir mezara iki ve üçer kişi birden gömdüler."[6]

Akabinde şirk ordusunun durumunu kontrol ettirdi:

"Resûlullah (sav) Ali ibni Ebî Tâlib'e müşriklerin peşinden gitmesini emredip şöyle dedi:

'Onların izlerini takip edip ne yaptıklarına ve ne kastettiklerine bak. Eğer atları yanlarına alıp develere binmişlerse onlar Mekke'ye gitmeyi kastediyorlar demektir. Eğer atlara binmişler develeri önlerinde sürüyorlar ise onlar Medine'ye gitmeyi kastediyorlar demektir. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki eğer Medine'ye gitmeyi kastediyorlarsa elbette oraya dönüp onlarla savaşacağım.'

Ali (ra) dedi ki: 'Ben de onların izlerini takip etmek için çıktım. Bir de ne göreyim? Onlar atlarını yanlarına almışlar, develerine de binmişler ve Mekke'ye doğru yönelmişlerdi.' "[7]

İnsanlar yaralarını sarmaya başladılar. Medine'de münafıklara ve müşriklere karşı öfke büyüktü.

Şirk ordusu ise konakladıkları ilk yerde Medine'ye saldırıp saldırmama kararını tartışıyordu. Ebû Sufyan aslında tam bir savaş kazanmış olmadıklarını biliyordu. Çünkü Peygamber (sav) ölmemişti, darbe vurmuşlardı, ama bitirememişlerdi. O yüzden bir yönüyle Medine'ye gitmek istiyordu, fakat onu engelleyen bazı şeyler de vardı.

Medine'ye gittiğinde şehitlerin çoğunluğu Ensar'dan olduğu için İslam ehli olmasa da Allah Resûlü'nün (sav) yanında savaşacak bir toplulukla karşılaşma ihtimali vardı. Yine Yahudiler ilk anlaşmaya uyarlarsa Medine'yi Peygamberimizle beraber savunmaları gerekiyordu.

Ayrıca tam bu sırada Peygamberimiz (sav) stratejik iki hamle yaptı. Şirk ordusunun tam olarak geri dönmediğini öğrenince sadece Uhud'a katılanları tekrardan savaşa çağırdı. Herkes onca zorluğa rağmen bu çağrıya icabet etti. Müminler yola çıkıp Hamrau'l Esed'te şirk ordusunu beklemeye başladılar.

İkinci hamle ise Huzaalı olup imanını gizleyen bir müttefiki Ebû Sufyan'a göndermekti. Onun, İslam ehli olduğu bilinmediği için Ebû Sufyan sözüne güveniyordu. Müminlerin büyük bir orduyla peşlerinde olduğunu Ebû Sufyan'a anlattı. Şirk ordusunda panik başladı ve Medine'ye saldırma düşüncesinden tamamen vazgeçtiler.

Böylece Allah Resûlü (sav) bu hamlelerle hem Medine'yi korudu hem de müminlerin kalplerindeki yenilgi ve ümitsizlik duygularını söküp attı.

En önemlisi de Hamrau'l Esed'te bekleyenler, Rablerinin şu niyazına muhatap oldular:

"Onlar ki: 'İnsanlar sizinle (savaşmak için) toplandı. Onlardan korkun.' denildiğinde imanları arttı ve dediler ki: 'Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.' "[8]

Duamızın sonu, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdetmektir...

6. Sîretu ibni Hişâm, Kahraman Yayınları, 3/131
7. age, 3/126
8. 3/Âl-i İmran, 173

SÜNNETİN MUHAFAZASINI KOLAYLAŞTIRAN ETKENLER

Enes DOĞAN
enesdogan@tevhiddergisi.org

Peygamberler, insanlar arasından seçildikleri için onları eğitebilecek potansiyele sahip kişilerdir. Zira insanların yaşadığı ve yaşayabileceği zorlukları, musibetleri, iyilik ve nimet hâllerini onlar da yaşamışlardır. Bu nedenle insanların hayatlarını, duygu ve düşüncelerini ve kime nasıl yaklaşıp eğiteceklerini bilmektelerdir.

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla…

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Allah Resûlü'nün Öğreticilik Vasıfları

Sünnetin muhafazasını kolaylaştıran/sağlayan etkenlerin izah edildiği önceki makalelerimizde "Araplarda Ezber Kabiliyeti", "Araplarda Rivayet Kültürü" ve "Allah Resûlü'nün (sav), Ashabıyla Birlikteliği" konularını işlemiştik. Bu sayımızda ise Allah Resûlü'nün öğreticilik vasfının, Sünnetin muhafazası ve öğrenilmesine etkisini işlemeye gayret edeceğiz inşallah…

Allah Resûlü'nün özelliklerinden biri de muallim/öğretmen oluşudur. Allah (cc) birçok ayette Nebimizin (sav) bu özelliğine dikkat çekmiştir:

"Size içinizden bir Resûl gönderdik. Size ayetlerimizi okuyor, sizi arındırıyor, size Kitab'ı, hikmeti ve bilmediklerinizi öğretiyor."[1]

"Andolsun ki Allah müminlerin içinde, kendilerinden olan bir Resûl göndermekle onlara iyilikte bulunmuştur. Onlara O'nun ayetlerini okur, onları arındırır ve onlara Kitab'ı ve hikmeti öğretir. Hiç şüphesiz, (Resûl gelmeden) önce apaçık bir sapıklık içindeydiler."[2]

"Ümmiler arasında onlardan olan, kendilerine (Allah'ın) ayetlerini okuyan, onları arındıran, Kitab'ı ve hikmeti öğreten bir Resûl gönderen O'dur. Onlar, bundan önce apaçık bir sapıklık içindeydiler."[3]

Bu, aynı zamanda Allah'ın (cc) İbrâhîm'in (as) duasına icabetidir de:

"Rabbimiz! Onların arasından kendilerine senin ayetlerini okuyan, Kitab'ı ve hikmeti öğreten ve onları arındıran bir resûl gönder. Şüphesiz ki sen, (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Azîz, (hüküm ve hikmet sahibi olan) El-Hakîm'sin."[4]

1. 2/Bakara, 151
2. 3/Âl-i İmran, 164
3. 62/Cuma, 2
4. 2/Bakara, 129

Okuduğumuz ayetlerde dikkatimizi çeken bazı hususların altını çizelim:

a. Ayetlerde belirtildiği üzere Resûl, Allah (cc) tarafından seçilmiş, gönderilmiştir. Allah (cc) risalet görevini kime vereceğini en iyi bilendir. Kendisine risalet/nübüvvet görevi verdiği kulları, buna en layık ve donanımlı insanlardır. Seçtiği kullarının vazifesi, insanları hakka davet etmek ve davete kulak veren kimseleri fıtrat yolculuğunda Kitap ve hikmetle eğitmektir. Hâliyle seçilen elçinin, eğiticilik vasfını taşıması gerekir, Allah Resûlü de (sav) bu vasfa sahiptir:

Cabir ibni Abdullah'tan (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resulü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah beni, zora koşan biri değil, öğreten ve kolaylaştıran biri olarak gönderdi."[5]

b. Ayetlerde, "kendi içlerinden, kendilerinden" bir Resûl olduğu vurgulanmaktadır. Bu hem insanlardan hem de Araplardan gönderilmiş olmasını ifade edebilir. Allah Resûlü'nün risaletten önceki yaşamına baktığımızda bunu görmemiz mümkündür. Babasını, annesini, sonra dedesini kaybedişi ve yaşadığı tüm musibetler onun olgunlaşmasını sağlamış, insanlara olan duyarlılığını arttırmıştır. Çobanlık yapması ve ticarete atılması onu, insanlarla ilgilenirken karşılaştığı zorluklara sabra, hilme ve mükemmel diyaloğa hazırlamıştır. Dolayısıyla Allah'ın tüm bunları takdir edişi yüce bir hikmete mebnidir. O (cc), ileride risalet davasının öncüsü ve eğiticisi olacak kulunu kevnî manada takdir ettikleriyle eğitmiştir. Aynı durum vahyin gelmesinden sonraki aşamalar için de geçerlidir. Allah (cc) tedricî olarak indirdiği şer'i ayetlerle de ona (sav) öğretmiş, yaşanmışlıklar ışığında onu eğitmiştir:

"...Allah, sana Kitab'ı ve hikmeti indirdi ve sana bilmediklerini öğretti. Allah'ın senin üzerindeki lütuf ve ihsanı çok büyüktür."[6]

İyad ibni Himar El-Mucâşiî'den rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) bir hutbesinde şöyle buyurmuştur:

"Rabbim bugün bana öğrettiği, sizin ise bilmediğiniz şeyleri size öğretmemi emretti ve buyurdu ki: 'Bir kula ihsan ettiğim her şey helaldir. Ben kullarımın hepsini de hanif olarak yarattım; ancak şeytanlar onlara gelip dinlerinden alıkoydular ve kendilerine helal kıldığım şeyleri haram yaptılar. Haklarında bir şey indirmediğim bazı şeyleri bana ortak koşmalarını emrettiler.'..." [7]

Yani peygamberler, insanlar arasından seçildikleri için onları eğitebilecek potansiyele sahip kişilerdir. Zira insanların yaşadığı ve yaşayabileceği zorlukları, musibetleri, iyilik ve nimet hâllerini onlar da yaşamışlardır. Bu nedenle insanların hayatlarını, duygu ve düşüncelerini ve kime nasıl yaklaşıp eğiteceklerini bilmektelerdir.

5. Müslim, 1478
6. 4/Nisâ, 113
7. Müslim, 2865

Allah Resûlü Kitab'ı öğrettiği gibi Sünneti de öğretmiştir. Onun mükemmel bir öğretmen olması, Kitab'ın en güzel şekilde öğrenimini kolaylaştırdığı gibi Sünnetin öğrenilmesini de kolaylaştırmıştır.

Şimdi, Muâviye ibni El-Hakem Es-Sülemî'yi (ra) dinleyelim:

"Resûlullah (sav) ile namaz kılarken cemaatten biri hapşırdı.

Ben de, 'Yerhamukellah!' dedim.

Bunun üzerine cemaat, gözleriyle bana suçluymuşum gibi baktı.

Dedim ki: 'Hay, annesiz kalasınız! Neden bana öyle bakıyorsunuz?'

Bu sözüm üzerine elleriyle baldırlarına vurmaya başladılar. Anladım ki benim susmamı istiyorlar, ben de sustum. Resûlullah (sav) namazını bitirince beni ne azarladı ne vurdu ne de kötü bir söz söyledi. Anam babam ona feda olsun! Ne önce ne de sonra ondan daha güzel öğreten bir öğretmen görmedim.

Buyurdu ki: 'Namazda insan sözü uygun olmaz. Namazda Yüce Allah tesbih edilir, yüceltilir ve Kur'ân okunur.' Veya buna benzer bir şeyler söyledi..."[8]

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Ben sizin babanız yerindeyim ve her şeyi size öğretiyorum. Dolayısıyla biriniz tuvalet ihtiyacını gidereceğinde kıbleye önünü ve arkasını dönmesin, sağ eliyle de taharetlenmesin."[9]

c. Ayetlerdeki "Ümmiler arasında onlardan olan... bir Resûl..." ve "Hiç şüphesiz, (Resûl gelmeden) önce apaçık bir sapıklık içindeydiler..." kısımları Allah Resûlü'nün eğiticilik vasfını ve Allah'ın (cc), kendisine bu yönde başarı ihsan ettiğini gösterir. Zira o Resûl, ümmi olan insanlara Allah'ın ayetlerini okumuş, onları arındırmış ve Kitap ile hikmeti öğretmiştir. Daha önce sapıklık içinde olan insanlar, müfredatı Allah katından verilen Resûl'ün eğitmenliğinde ve kısa bir sürede hidayet imamları olmuşlardır, böylelikle tarihin seyri değişivermiştir:

8. Müslim, 537
9. Ebu Davud, 8; Nesai, 40

"Siz insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyar ve Allah'a iman edersiniz..."[10]

Cafer ibni Ebî Tâlib'in Necaşi'ye söylediklerini okuyalım:

"...Ey hükümdar! Biz putlara tapan çok cahil bir millettik. Murdar hayvanları yer ve çirkin işler yapardık. Akrabalık bağımızı gözetmez ve komşumuza iyi davranmazdık. Aramızdan güçlü olanlar zayıf olanları ezerdi. Biz böyleyken Allah bize nesebini, doğruluğunu, eminliğini ve iffetini bildiğimiz bir elçi gönderdi. Bizi, Allah'ı tek kabul edip ona inanmaya çağırdı. Bizi, bizim ve atalarımızın kendilerine taptıkları taştan putları terk etmeye çağırdı. Bize doğru sözlü olmayı, güvenilir olmayı, akrabalık bağını gözetmeyi, komşuya iyi davranmayı, haramlardan ve kan akıtmaktan uzak durmayı emretti. Çirkin şeylerden, yalancı şahitlik etmekten, yetim malı yemekten, iffetli kadınlara iftira atmaktan bizi nehyetti. Bize sadece Allah'a ibadet edip O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamızı, namaz kılmamızı, zekât vermemizi ve oruç tutmamızı emretti.' -Bu şekilde Necâşî'ye İslam'ın bütün emirlerini saydı.- 'Biz de ona (sav) inandık, iman ettik ve getirdiği şey üzerine kendisine tabi olduk. Sadece Allah'a ibadet ettik ve O'na hiçbir şeyi şirk koşmadık. Bize haram kıldığı şeyi kendimize haram kıldık ve helal kıldığı şeyleri helal saydık. Bu sebeple kavmimiz bize düşman oldu. Bize işkence ederek dinimizi bırakmaya ve tekrar putlara ibadete dönmeye zorladılar. Daha önce helal saydığımız pis şeyleri helal saymamızı istediler. Bizi kahredip zulmettiklerinde ve dinimizle aramıza girmeye çalıştıklarında senin şehrine geldik. Biz seni başkasına tercih ettik. Sana sığınmayı uygun gördük ve senin yanında bize zulmedilmez diye ümit ettik, ey hükümdar! ..."[11]

Maliki âlimlerinden Karrafi (rh) şöyle der: "Peygamber'in (sav) hiçbir mucizesi olmasaydı bile sahabe, onun nübüvvetine delil olarak kâfi gelirdi."[12]

d. Resul'ün eğitim müfredatı, Kitap ve hikmettir. Kitap, Kur'ân-ı Kerim; hikmet ise Sünnettir. Kur'ân'da hikmet kelimesinin kullanımı iki şekildedir: Bazen tek başına kullanılır, bazen de Kitap ile birlikte kullanılır. Kitap ile kullanıldığı yerlerde hikmet, Allah Resûlü'nün Sünneti manasındadır.[13] Buna işaret eden deliller şunlardır:

"Evlerinizde okunmakta olan Allah'ın ayetlerini ve hikmeti (Nebi'nin açıklaması olan Sünnet'i) hatırlayın. Şüphesiz ki Allah, (lütuf ve ihsan sahibi, en küçük şeylere ilmiyle nüfuz edip haberdar olan) Latîf, (her şeyden haberdar olan) Habîr'dir."[14]

"Allah, Nebisinin zevcelerine kendi evlerinde Kitap ve hikmetten okunanları hatırlamalarını emir buyurmaktadır. 'Kitap', Kur'ân-ı Kerim'dir. Bundan başka Rasûlullah (sav)'in okuduğu şeyler de sünnettir."[15]

Bunu destekleyen başka bir delil Sünnettendir:

Mikdam ibni Ma'dikerib'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Dikkat edin, bana Kitap ve onun bir misli verildi. Dikkat edin, karnı tok bir adamın koltuğuna yaslanarak size, 'Bu Kur'ân'a uymanız gerekir. Onda helal bulduklarınız helal, haram bulduklarınız haramdır (başka kaynağa ihtiyacınız yoktur!).' demesi yakındır. Dikkat edin! Allah'ın elçisinin haram kıldıkları, Allah'ın haram kıldıkları gibidir."[16]

Allah Resûlü (sav) Kitab'ı öğrettiği gibi Sünneti de öğretmiştir. Onun mükemmel bir öğretmen olması, Kitab'ın en güzel şekilde öğrenimini kolaylaştırdığı gibi Sünnetin öğrenilmesini de kolaylaştırmıştır.

* * *

Bir sonraki makalemizde Allah Resûlü'nün eğitim tekniklerini kısaca ele almaya ve bunun, Sünnetin öğrenilmesindeki katkısına değinmeye gayret edeceğiz, inşallah...

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun...

10. 3/Âl-i İmran, 110
11. Ahmed 1740, 22498
12. El-Furuk, 4/170
13. bk. Medaricu's Salikin, 2/448
14. 33/Ahzâb, 34
15. İbni Teymiyye Tefsiri, 1/509
16. Ebu Davud, 4604; Tirmizi, 2664

HİKMET PARILTILARI

YAPABİLECEKLERİMİZ

Öyle bir hesap günü bizi bekliyor ki; ne o günden kaçış var ne de o gün sorguda unutulacak bir soru var...

İnsan o gün öyle bir hesaba çekilecek ki; düşündükleri, niyet ettikleri, amel ettikleri...

Dahası yaptıkları kadar yapmadıkları da sorulacak.

Özellikle de yapabileceği hâlde yapmadıkları...

Soralım nefsimize: Yapabileceğimiz neleri yapmıyoruz?

Peki ya sorunların çözümünde rol almak, bizim lütfettiğimiz bir şey mi, yoksa bir görevimiz mi?

Rabbimiz (cc) bu nefsi bunlardan hesaba çekecek mi? Peki o hesap kolay mı olur, yoksa çetin mi?

İbrâahîm (as) ile karınca hikâyesini duymuşsunuzdur.

Karıncanın taşıdığı bir damla su, İbrâhîm'in (as) ateşini söndürmeyecekti elbet. Ama unutmamak gerekir ki karıncanın hesabı da "ateşi söndürüp söndüremediği" değildir.

Karıncanın hesabı "taşıyabileceği bir damla suyu taşıyıp taşımadığıdır."

Bugün ise hepimiz bir karıncayız ve müşriklerin tutuşturduğu şirk ateşine su taşımaktayız, tâ ki o ateş sönene dek görevimiz bitmeyecek. Bugün sen, ben, hepimiz... Kim ne taşıyabiliyor bu ateşe...

Kimi güzel ahlak damlası taşıyor kimi ilim damlası...

Kimi sabır damlasıyla örnek oluyor kimi kardeşinin sıkıntısını hafifletiyor.

Kimi yarım hurma sadakasıyla damla oluyor kimi yazdığı bir yazıyla...

Kimi bir kek pişiriyor kimi nöbette kimi zindanda...

Kimi hoş sözle kimi zararı defetmekle kimi yerden aldığı bir çöple....

Kimi bilgisayarıyla, kimi aklıyla, kimi kalemiyle, kimi ahlakıyla, kimi becerisiyle, kimi maharetleriyle...

Sor nefsine:

"Ben neredeyim?"

"Ben nerede olabilirim?"

"Ben ne yapabilirim?"

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.org

ÖLMEDEN ÖNCE TEVBEDE ACELE ET!

Evet, Allah bağışlayandır, rahmeti her şeyi kuşatandır. Lakin kulluğumuz korku ve ümit arasında olmalıdır. Ne sadece korku ne de sadece ümit üzerine olmalıdır. Zira bu, insanı ya ifrata ya da tefrite götürür. İnsan günah işlediğinde, bir taraftan Allah'ın affedici olduğunu bilerek ümitvar olmalı, bir taraftan da "Allah, günahlardan dilediğini bağışlar, ya benim günahımı bağışlamazsa?" diye düşünerek korku duygusu yaşamalıdır. İşte bu, kişiyi tevbe amelinde vasat çizgide tutacaktır.

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Kıymetli Kardeşim,

İnsan olmamız hasebiyle günahkârız. Bazen şeytanların tuzaklarına, bazen nefsimizin arzularına, bazen çevrenin isteklerine yenik düşerek kalbimizin fücur yönünü açığa çıkarabiliyoruz. Böylelikle hem kalbimizi hem de amel defterimizi kirletiyoruz.

Günaha bulaşmak, hata yapmak bütün insanlığın kaderidir. Bundan kaçış yoktur elbet. Ancak günahta kadercilik yapmak da yoktur. Günahkâr insan hemen Allah'ın rahmetine sığınmalı ve bağışlanma dilemelidir. Nasıl ki günlük yaşantımızda birine karşı hata yaptığımızda hemen özür beyanları yapıyoruz, aynı durum Rabbimize karşı yaptığımız hatalar/günahlar için de geçerli olmalıdır. Rabbimizin bizden isteği de budur:

"Allah'ın (kabul edeceğine söz vererek) üstlendiği tevbe, bilmeden günah işleyen sonra çabucak tevbe edenler içindir. Bunların tevbesini Allah kabul eder. Allah (her şeyi bilen) Alîm, (hüküm ve hikmet sahibi olan) Hâkim'dir."[1]

"(Tevbe etmeksizin) günah işleyip duran, onlardan birine ölüm gelip çatınca da: 'Şimdi tevbe ettim.' diyenlerin ve kâfir olarak can verenlerin tevbesi yoktur. Bunlara can yakıcı bir azap hazırlamışızdır."[2]

Tevbe etmek hususunda insanlar iki sınıftır

Bazı insanlar, günahtan sonra hemen pişman olurlar. Kendilerini affettirmek için çabalarlar. Ebu Lubabe'nin yaptığı gibi. Ebu Lubabe, Allah Resûlü'nün (sav) Beni Kurayza Yahudileri hakkında verdiği öldürme kararını, sadece elini boğazına işaret ederek belirtmiş, sözlü bir beyanda bulunmamıştı. Bu hareketinden sonra Allah'a ve Resûl'üne ihanet ettiğini anladı ve vakit kaybetmeden hemen kendisini mescidin direğine bağladı, Allah'tan (cc) bağışlanma diledi. Allah'tan, bağışlandığına dair bir ayet gelinceye kadar da bağlarını çözmedi. Daha sonra bağışlandığına dair ayet indi. Bazı insanlar bu şekildedir.

Bazı insanlar da var ki, günahtan sonra pişmanlık duymaz, rahatsız olmazlar. Bu nedenle özür beyan etme, kendisini

1. 4/Nisâ, 17
2. 4/Nisâ, 18

affettirme mücadelesine girmezler. Bu insanlar günahlarla kalpleri katı kesilmiş, âdeta ölü kişilerdir.

Kıymetli Kardeşim,

"Bir insan neden tevbe etmez?" sorusuyla muhabbetimizi devam ettirelim. Bu soruya cevaben şu başlıkları söyleyebiliriz:

1. Kibir/Büyüklenme: Tevbe etmenin önündeki en büyük engellerden biri, kibirdir. Şeytanın kıssasında olduğu gibi. Şeytan, Rabbinin (cc), "Âdeme secde et!" buyruğu karşısında, itaat etmedi. Hakeza Allah'tan özür dileğinde de bulunmadı. Şeytanın bu şekilde tavır takınmasının sebebi ise kibirlenmesidir:

"Hani biz meleklere: 'Âdem'e secde edin.' demiştik. İblis dışında hepsi secde ettiler. O diretti, büyüklendi ve kâfirlerden oldu."[3]

"(Allah) buyurdu ki: '(Hemen) oradan in! Ne haddine ki orada büyüklenesin! (Hemen) çık! (Çünkü) sen alçaklardansın.' "[4]

Bugün de kibirli insanların aynı tavrı sergilediğini görüyoruz. İçkiyi, zinayı, faizi kibrinden dolayı günah görmeyip de yapılması gereken bir eylem olarak görenler nasıl tevbe edecekler? Ne yazık ki kibir var oldukça bu mümkün olmayacaktır.

2. Allah ile aldanmak: Şeytanın bizleri aldattığı konulardan biri de bağışlanmadır. Bu konuda, "Allah bütün günahları bağışlar." düşüncesiyle aldatarak bizi günaha karşı bağımlı, tevbeye karşı ise gevşek hâle getirmektedir:

"Ey insanlar! Şüphesiz ki Allah'ın vaadi haktır. (Öyleyse) dünya hayatı sizi aldatmasın. Çok aldatan (şeytan da) sizi Allah'la aldatmasın. Hiç kuşkusuz şeytan, sizin düşmanınızdır. (O hâlde) siz de onu düşman edinin. O, kendi fırkasını ancak alevleri dehşet saçan ateşin ehli olmaya davet eder."[5]

Evet, Allah (cc) bağışlayandır, rahmeti her şeyi kuşatandır. Lakin kulluğumuz korku ve ümit arasında olmalıdır. Ne sadece korku ne de sadece ümit üzerine olmalıdır. Zira bu, insanı ya ifrata ya da tefrite götürür. İnsan günah işlediğinde bir taraftan Allah'ın affedici olduğunu bilerek ümitvar olmalı, bir taraftan da "Allah, günahlardan dilediğini bağışlar, ya benim günahımı bağışlamazsa?" diye düşünerek korku duygusu yaşamalıdır. İşte bu, kişiyi tevbe amelinde vasat çizgide tutacaktır:

"Şüphesiz ki Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun (şirk) dışında kalanları dilediği kimse için bağışlar. Kim de Allah'a şirk koşarsa, hiç şüphesiz büyük bir günahla iftirada bulunmuş olur."[6]

3. 2/Bakara, 34
4. 7/A'râf, 13
5. 35/Fâtır, 5-6
6. 4/Nîsa, 48

3. Unutmak ve cehalet: İnsanoğlu unutkan bir varlıktır. Günah işlediğini unutur, tevbe etmeyi unutur. Hakeza yaptığı amelin günah olduğunu bilmez, bundan dolayı da tevbe etme ihtiyacı duymaz. Selefimizin buyurduğu gibi, "Kişinin bilmediği günahları, bildiği günahlarından daha fazladır."

Yapılması gereken; kişinin, dilini istiğfarla ıslak tutması, oturduğu ortamlarda tevbeyi gündem etmesidir. Umulur ki bu tevbe, unuttuğumuz ve bilmediğimiz günahlardan temizlenmemizi sağlar.

4. Ertelemek: Genelde insanın her alanda yaşadığı erteleme hastalığı, burada da önüne çıkmaktadır. Günah işleyen kişi, tevbe etmesi gerektiğini bilir. Ancak "Yarın tevbe ederim, işleri yoluna koyduktan sonra tevbe ederim, evleneyim, hayatımı değiştireceğim..." gibi bahanelerle tevbeyi erteleyebilmektedir.

Ne zaman öleceğimizi bilmediğimiz hâlde tevbeyi ertelemek, kendimizi aldatmaktır. Tevbesi yapılmayan her günah; taşıması zor olan, sonuca zarar veren bir yüktür. Hakeza Firavun'un yaptığı gibi ölüm ânında yapılan tevbenin de bir karşılığı yoktur. Ertelemeden, hemen tevbe etmek gerekmektedir. Ki Allah'ın rahmetiyle temizlenmiş olalım.

5. Günahı basit görmek: Günah, insanın gözünde, "Bu küçük bir günah, bir şey olmaz." diyerek basitleştiği zaman insan hem günahı işlemekten çekinmez hem de tevbeye yönelmez. Ne yazık ki bugün birçok insanın durumu bu şekildedir.

Günahı, küçük büyük diye ayırmaktan ziyade bu günahla kime isyan ettiğimize bakmalıyız. Günahın her türlüsüyle Allah'a (cc) isyan etmiş oluruz. O ki yaratan, rızık veren, her türlü musibetten koruyan, hastalandığımızda şifa veren ve daha birçok nimeti bizlere ikram edendir. Rabbimiz böyle yüce ve lütufkârken O'na isyan edilir mi? İsyan edilse bile tevbesi basite alınır mı?

Enes ibni Malik'ten (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Siz öyle kötü işler yapıyorsunuz ki sizin gözünüzde kıldan incedir. Biz Peygamber Dönemi'nde onları helak edici günahlardan sayardık"[7]

Rabbim bizleri günahlardan tevbe eden, şeytanın tuzaklarına karşı uyanık olan kullarından eylesin. Allahumme âmin.

Davamızın sonu, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdetmektir.

Bir sonraki yazımızda görüşme ümidiyle...

7. Buhari, 6492

KIRK HADİS ŞERHİ

Ömer AKDUMAN
omerakduman@tevhiddergisi.org

HELAKA GÖTÜREN YAKLAŞIM

Elbette ki burada ilim adamından kastımız büyüğü terk edip küçükte yorulan, önceliği terk edip ertelenebilir olanı gündemine alan, şirk ehli bir topluma ibadi ve ahlaki kuralları anlatmaya gayret edip tağutlara kulluğunu bihakkın ifa eden zavallı belamlar değildir.

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Geçen ay başladığımız emirler ve nehiylere ilişkin hadisin şerhine devam ediyoruz. Hadisimizi hatırlayalım:

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Size neyi yasakladıysam ondan sakınınız, size emrettiğim şeyi de gücünüz yettiğince yapınız. Sizden öncekileri ancak çok soru sormaları ve peygamberleri hakkında ihtilaf etmeleri helak etti."[1]

Dördüncü Mesele: Helake Götüren Yaklaşım

Peygamberlerin emirleri veya yasakları hakkında soru sormak, bu hükümleri sorgulamak, amelden öte sözlü tartışmalara veya ihtilaflara dalmak helake neden olur. Bu, hadisten anlaşılan en açık ve kesin hükümlerdendir. Bu uyarı bizzat Allah Resûlü'nden gelmiştir. Sadık ve samimi mümin kendisine gelen emirden sonra "Bismillah!" der, Allah'tan yardım ister ve işe koyulur. Sorular sormak suretiyle kendisini zora sokmayacağı gibi vebal altına da girmez.

Emirden sonra gelen sorular ekseriyetle itirazdır. Bu, emrin detayını sormak şeklinde olabileceği gibi emredilen hususa dair bazı sıkıntı ve sorunları zikretmek şeklinde de olabilir. Şeriatın emrine itiraz, insanı helake götürür. Bu, soru sormak şeklinde tezahür ediyorsa o hâlde soru sormak helak edici olur. Nitekim Nebi'nin (sav) hadiste anlattığı durum da bunun gibidir.

Bu konuya ilişkin verilebilecek en güzel örnek Bakara Kıssası'dır. Bakara Suresi'nin, adını kendisinden aldığı kıssayı ve İsrailoğullarının kendilerine verilen emir karşısında tavırlarını beraberce ayetten inceleyelim:

"(Hatırlayın!) Hani Musa kavmine demişti ki: 'Allah, bir inek/sığır kesmenizi emrediyor.' Demişlerdi ki: 'Bizimle alay mı ediyorsun?' Musa: 'Cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım.' demişti. Demişlerdi ki: 'Bizim için Rabbine dua et de o ineğin sıfatlarını bize açıklasın.' Dedi ki: '(Allah) buyurdu ki: 'O ne yaşlı ne de körpe, bu ikisi arasında (orta yaşta) bir inektir. (Bu açıklama üzerine artık) emrolunduğunuz şeyi yapın.' Demişlerdi ki: 'Bizim için Rabbine dua et de bize

1. Müslim, 1337

onun rengini açıklasın.' Dedi ki: '(Allah) buyurdu ki: 'O, bakanlara (huzur verip) ferahlatan, rengi parlak, sapsarı bir inektir.' Demişlerdi ki: 'Bizim için Rabbine dua et de bize onun mahiyetini açıklasın. (Şu ana kadar anlattıkların nedeniyle) inek, kafamızı karıştırdı. Şayet Allah dilerse (ineği bulma konusunda) elbette doğru olanı yaparız.' Dedi ki: 'Allah buyuruyor ki: 'Tarla sürme ve ekin sulama işinde çalıştırılmamış, kusursuz, üzerinde benek olmayan bir inektir/boğadır.' (Onlar:) 'Şimdi doğruyu söyledin.' dediler ve ineği/boğayı kestiler. Fakat neredeyse onu kesmeyeceklerdi. (Hatırlayın!) Hani siz bir insan öldürmüş ve birbirinizi suçlamıştınız. Allah sizin gizleyip sakladıklarınızı açığa çıkarandır. 'Hayvanın bir parçasıyla cesede vurun.' diye emrettik. (O da dile gelip, katilini söyledi.) İşte böylece Allah, ölüleri diriltip ayetlerini sizlere gösterir ki akledesiniz."[2]

Bu olayın akabinde Allah (cc), İsrailoğullarının kalplerinin katılaştığını haber verdi. Onlar, sordukları sorular ile kendilerine gelen emre itiraz ettiler. Demek ki soru sormak şeklinde şer'i ahkâma yapılan itirazın sonucunda oluşan helak edici sonuçlardan birisi de en büyük ceza ve musibet olan kalbin katılaşmasıdır.

Beşinci Mesele: Çok Soru Sormak

Bir insanın dinini öğrenebileceği en önemli vesilelerden birisi soru sormaktır. Bundan dolayı güzel soru sormak ilmin yarısıdır, denmiştir. İbni Abbas'a (rh) nasıl bunca ilmi kendisinde topladığı sorulduğunda, "İyice anlayan bir kalbim ve çok soru soran bir dilim var."[3] şeklinde yanıt vermiştir. Bunun yanı sıra dinin en önemli meselelerini, Allah Resûlü'ne sorulan sorulardan öğrendik. Kimi zaman bu sorulara ayetler cevap verdi, kimi zaman Nebi (sav). Soru sormanın şer'i ilim açısından ehemmiyetini idrak etmek için naslara göz atmak yeterli olacaktır. Soru sormak bir müminin hayatında mutlaka bulunması gereken bir ilim kapısı olunca İslam buna ilişkin bazı adap kuralları belirlemiştir. Kısaca bu hadis vesilesiyle bunlara dair bilgi verebiliriz:

1. İlim ehlini zora sokmak için soru sorulmalıdır. Soru soranın kastı bu ise kötü bir amaç ve faydasız bir eylem içindedir. Bu, kardeşlik ilkesine, isar/diğerkâmlık ahlakına ve Müslim kimliğine yakışmaz.

2. Soru, kişinin kendisi dışında başkalarını sıkıntıya sokacak, ayıbını izhar edecek ise sorulmamalıdır.

Enes ibni Malik'ten (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü'nün (sav) kulağına ashabından bir şey geldi de hutbe okudu, şunları söyledi: 'Bana cennet ile cehennem gösterildi. Ama hayır ve şerde bugün gibisini görmedim. Siz benim bildiğimi bilseniz muhakkak az güler, çok ağlardınız.'

Sadık ve samimi mümin kendisine gelen emirden sonra "Bismillah!" der, Allah'tan yardım ister ve işe koyulur. Sorular sormak suretiyle kendisini zora sokmayacağı gibi vebal altına da girmez.

Hakikaten Allah Resûlü'nün (sav) ashabına o günden daha şiddetli bir gün gelmedi. Başlarını örttüler, genizden gelen feryadları vardı.

Derken Ömer (ra) kalkarak, 'Biz rabb olarak Allah'a, din olarak İslam'a, nebi olarak Muhammed'e razı olduk.' dedi.

Bir adam da kalkarak, 'Benim babam kim?' diye sordu.

Allah Resûlü (sav), 'Senin baban filan kişidir.' cevabını verdi ve ardından, 'Ey iman edenler! Açıklandığında sizi üzecek şeyleri sormayın.' ayeti indi."[4]

İmam Müslim'in (rh) Sahih'ine bap başlıkları veren İmam Nevevi (rh) bu hadis için şu başlığı atmıştır:

Peygamber'e (sav) saygı göstermek, zaruret olmadan, amele/teklife dair olmayan konular hakkında gerçekleşmemiş veya benzeri meselelerde ona çokça soru sormayı bırakmanın gerekliliği babı

3. İlimle veya âlimle alay etmek için soru sorulmamalıdır.

Bir ilim adamına soru soran ilim talibi, bunu yalnızca ilim ehliyle alay etmek kastıyla yapıyorsa kendisi için Allah katında bir vebal yüklenmiş demektir. Herhangi bir müminle alay etmek caiz değilken bir ilim adamıyla alay etmek, buna da ilmi alet etmek açıkça günahtır. Elbette ki burada ilim adamından kastımız büyüğü terk edip küçükte yorulan, önceliği terk edip ertelenebilir olanı gündemine alan, şirk ehli bir topluma ibadi ve ahlaki kuralları anlatmaya gayret edip tağutlara kulluğunu bihakkın ifa eden zavallı belamlar değildir. Onlar Allah'ın (cc) yanında alçaldıkları için insanların yanında da alçalmış ve büyük bir vebal üstlenmişlerdir. Rabbinin yanında alçalanlara İlahi bir ceza olarak insanların gözünde de alçalma akıbeti isabet etmiştir. Bu ilmiye(!) sınıfı doğru ve güzel soru sorulmayı hak eden insanlar değildir.

4. Faydasız olan soru sorulmamalıdır. Bir Müslim'in sülukuna etki etmeyecek soruları sorması hoş değildir. Allah (cc) müminleri, Rahmân'ın has kullarını anlatırken, "Onlar, boş şeylerden yüz çevirir, ilgi duymazlar."[5] buyurmuştur.

2. 2/Bakara, 67-73
3. İ'lâmu'l Muvakkiîn, 2/34; Fedâilu's Sahâbe li Ahmed ibni Hanbel, 2/970
4. Müslim, 2359
5. 23/Mü'minûn, 3

5. Ahkâmın insanlara yönelik daraltılmasına sebep olacak sorular sorulmamalıdır. Şerh ettiğimiz hadisin evvelinde Ekra ibni Habis, “Hac her yıl mı farzdır?” diye sormuştur. Nebi de (sav) yaptığının yanlışlığını, “Evet deseydim her yıl farz olacaktı.” şeklinde cevap vererek belirtmiş ve bir noktaya dikkat çekmiştir: Güç yetiremeyeceğimiz, zorlanacağımız şeyleri sormamalıyız.

“Ey iman edenler! Açıklandığında sizi üzecek şeyleri sormayın…”[6]

Sa’d ibni Ebu Vakkas’tan (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz ki, Müslimlerin Müslimler hakkında en büyük suçlusu o kimsedir ki Müslimlere haram kılınmayan bir şeyi sorar da o sorduğu için kendilerine o şey haram kılınır.”[7]

6. Henüz vuku bulmayan, gerçek hayatta bir karşılığı olmayan sorular sorulmamalıdır.

Burada İbni Receb’in (rh) hadisi şerh ederken aktardığı bazı rivayetleri de vereceğiz:

“Zeyd ibni Sabit’e bir şey sorulduğunda, ‘Bu (olay, mesele) gerçekleşti mi?’ diye sorardı. Eğer, ‘Hayır.’ derlerse, ‘Gerçekleşinceye kadar o konu hakkında soru sormayı bırakın.’ derdi.

Mesruk der ki: ‘Ubeyy ibni Ka’b’a bir konu sordum.

Ubeyy, ‘Bu dediğin oldu mu?’ diye sordu.

Ben, ‘Hayır.’ deyince Ubeyy şöyle dedi: ‘Bu dediğin oluncaya kadar bizi rahat bırak. Söylediklerin olduğunda (konu hakkında) ictihad eder, sana görüşümüzü söyleriz.’ ’

Şa’bî dedi ki: ‘Ammar’a bir mesele soruldu.

Ammar, ‘Bu (dediğin) oldu mu?’ diye sordu.

‘Hayır.’ dediler.

Bunun üzerine Ammar şöyle cevap verdi: ‘Bu dediğin oluncaya kadar bizi (rahat) bırakın. Bu dediğiniz olduğunda, sizin için ona katlanır (cevap bulmak için uğraşır)ız.’ ’ ”[8]

7. Çokça düşünülmemiş, başı sonu belli olmayan sorular sorulmamalıdır. Bazen ilim ehli olan insanlara sorulan soruların düşünülmeden, tam idrak edilmeden sorulduğuna şahitlik edebiliyoruz. Bu şekilde soru sormak ilim ehline saygı ve ihtirama uygun olmadığı gibi mecliste bulunan diğer kardeşlere yönelik de bir çileye dönüşebilmekte ve rahatsız edici bir görüntü oluşturabilmektedir. Soruyu iyice düşünüp kendimiz anladıktan sonra meramımızı ilim ehline anlatabiliriz.

Selam ve dua ile…

6. 5/Mâide, 101
7. Müslim, 2358
8. Camiu’l Ulûm ve’l Hikem, s. 102

ESARETTEN HİDAYETE: SUMÂME İBNİ USAL

Salim KANDEMİR
salimkandemir@tevhiddergisi.org

ثمامة بن أثال – Ebu Umame Sumâme ibni Usal ibni En-Numan ibni Ubeyd ibni Salebe ibni Yerbu' El-Hanefî

Vahyin semadan yeryüzüne süzülüp inmesiyle hakka davet başlamış ve bu mukaddes çağrı, selim fıtratlara aksedip büyük ses getirmiştir. Sonrasında, denize düşen su damlası gibi halka halka yayılmış; haberi sokak sokak, şehir şehir, ülke ülke dolaşmıştır. Kısa süre içerisinde tüm diyarlara ulaşan bu dava artık toplumların değişmez gündemidir. Erkeğiyle kadınıyla herkes bu daveti konuşmaktadır.

Tabii bu çağrının hızla yayılmasına tahammül edemeyen ehli küfür, mâni olmak için büyük uğraşlar vermiştir. Bunu yaparken de en çok tercih ettikleri yol, iftira atmak olmuştur. Çünkü inançlar, sahipleriyle değerlendirilir. Bir davanın sahiplerini karalamak, o davayı karalamaktır. Tüm insanlığa örnek olarak gönderilen Allah Resûlü'ne (sav) bile yalancı, şair, mecnun, büyücü, mal ve makam sevdalısı diyebilmişlerdir.

Bu çirkin yola başvurmalarının temel sebebi, davetle tanışacak kimseler nazarında İslam'ı kötü göstermektir. Kara bir algı oluşturup insanların bu çağrıya kulak vermemelerini sağlamaktır. İslam'ı, saldırı (ilerleme) hattından savunma hattına (gerileme) çekmektir. Böylece vahiy ve insanlar arasında bir önyargı perdesi oluşturup onları imandan alıkoyacaklardır.

Bu yüzden Firavun gibi tarihin en despot tağutu bile Musa'ya (as) Mısır'ın hâkimiyetini ele geçirmek istediğini, dolayısıyla makam düşkünü biri olduğunu söyleyerek iftira atma ihtiyacı hissetmiştir:

"(Buna karşılık) Firavun'un kavminden önde gelen birileri demişlerdi ki: 'Şüphesiz ki bu, bilgili/usta bir büyücüdür.' (Firavun:) '(Yaptığı bu sihirle) sizi yerinizden yurdunuzdan etmek istiyor. Ne buyurursunuz?' (demişti.)"[1]

"Firavunlar tevhid daveti karşısında söyleyecek söz bulamayınca, vatan-millet edebiyatı yapmaya başlarlar. 'Ülkeyi bölecekler!', 'Sizi yurdunuzdan edecekler!' gibi söylemler, tevhid daveti karşısında söyleyecek sözü olmayan ve kibirleri davete icabet etmelerine engel olan suçlu günahkârların ortak cümleleridir."[2]

Unutmamamız gerekir ki bugünün Müslimleri tüm ihtiraslardan sıyrılarak amaçlarının asla dünyevi çıkarlar olmadığını anlatmak zorundalardır. İnsanlar ile davetlerinin arasına girebilecek her türlü kötü algıyı bertaraf etmek zorundalardır. Sahih itikadlarını güzel ahlaklarıyla süsleyerek bu davayı en iyi şekilde temsil etmek zorundalardır. Sumâme gibi insanların iman etmesi ancak böyle mümkündür.

1. 7/A'râf, 109-110
2. Tevhid Meali, A'râf Suresi, 110. ayetin açıklaması, s. 163,

Müfteriler bu beyhude çabalarıyla her ne kadar davetin önüne duvarlar örse de tevhidin güçlü etkisi bu duvarları yıkıp gönüllere ulaşmıştır. Çoğu zaman en zıt düşmanları tarafından bile kabul edilmiştir. Tüm arzusuyla bu davayı yıkmak isteyen birçok kimse pak davetle birebir tanıştıktan sonra bu davanın müdafisi ve münşisi olmuştur.

İşte yine onlardan biridir Sumâme ibni Usal (ra). İslam'ın ilk yıllarında şiddetli bir düşmanlık gösterse de Allah'ın (cc), kalbini İslam'a açmasıyla o da hidayet kervanına dâhil olmuştur. Akabinde İslam'ını güzelleştirmiş ve benzersiz fedakârlıklar sergilemiştir. İslam'ın safında yer aldıktan sonra artık ömrünün kalan kısmını hak yol için mücadeleye adamıştır. Rabbimiz de (cc) onu dünyada büyük bir şeref, ahirette ise yüksek bir dereceyle mükâfatlandırmıştır.

Hidayete Doğru

Yemame'de bulunan Beni Hanife Kabilesi'nin iki lideri vardır. Bunlardan biri Hıdrime'nin kontrolünü elinde bulunduran Hevze ibni Ali El-Hanefi'dir.[3] Diğeri ise Hacr Bölgesi'nin yönetimini elinde bulunduran Sumâme ibni Usal El-Hanefi'dir (ra). Sumâme, kavminin lideri olmasının yanı sıra şair ve hatip olmasıyla da dikkat çeker.

Allah Resûlü (sav) Sumâme'yi o yıllarda veya daha öncesinde İslam'a davet etmiş, ancak olumlu bir cevap alamamıştı. İman etmediği gibi, rivayetlere bakıldığında sonraları büyük bir düşmanlık sergilediği ve Müslümlerden bazılarını öldürdüğü açıkça anlaşılmaktadır. Tüm bunlara rağmen Allah Resûlü (sav) kendisini İslam'a kazandırmayı istemekteydi.

Allah'ın (cc) takdiri ya, bir gün esir düşecek ve Allah Resûlü'ne getirilecekti. Allah Resûlü (sav) ve Müslimler kendisine güzel davranacak ve kalbinin kilitleri kırılacaktı. Allah (cc) gönlünü hidayete doğru ardına kadar açacak, İslam'ın pak yüzüyle karşılaşacak ve canıgönülden iman edecekti...

Ebu Hureyre'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü (sav) Necid taraflarına bir atlı birlik gönderdi. Bunlar, Beni Hanife'den Sumâme ibni Usal denilen -Beni Hanife'nin lideri olan-[4] bir adam getirdiler. Onu mesciddeki direklerden bir direğe bağladılar.

Nebi (sav) onun yanına çıkıp, 'Ne düşünüyorsun, ey Sumâme?' diye sordu.

Sumâme, 'İyilik düşünüyorum, ey Muhammed. Eğer beni öldürecek olursan, kanlı birini öldürmüş olursun. Eğer bana nimette bulunursan, teşekkür edecek birine nimette bulunmuş olursun. Şayet istediğin mal ise dilediğini iste.' diye cevap verdi.

Ertesi gün olunca Allah Resûlü (sav) ona, 'Ne düşünüyorsun, ey Sumâme?' diye sordu.

Sumâme, 'Daha önce sana söylediğim gibi; eğer nimette bulunursan teşekkür edecek birine nimette bulunmuş olursun.' diye cevap verdi.

Allah Resûlü (sav) ertesi güne kadar yine kendisini bıraktı.

Sonra tekrar, 'Ne düşünüyorsun, ey Sumâme?' diye sordu.

Sumâme, 'Daha önce sana söylediğim gibi.' dedi.

Allah Resûlü (sav), 'Sumâme'yi çözün.' dedi.

Sumâme mescide yakın bir yerde bulunan suya gidip gusletti, sonra gelip mescide girerek 'Eşhedu En La İlahe İllallah ve Eşhedu Enne Muhammeden Resûlullah.' dedi (ve şöyle devam etti): 'Ey Muhammed! Allah'a yemin ederim ki, yeryüzünde senin yüzünden daha çok buğzettiğim bir yüz yoktu. Artık senin yüzün en sevdiğim yüz oldu. Allah'a yemin ederim ki senin dininden daha çok buğzettiğim bir din yoktu. Artık senin dinin benim en sevdiğim din oldu. Allah'a yemin ederim ki senin şehrinden daha çok buğzettiğim bir şehir yoktu. Artık senin şehrin benim en sevdiğim şehir oldu. Ben umre yapmak isterken atlı birliğin beni yakaladı. Şimdi ne dersin?'

Bunun üzerine Allah Resûlü (sav) onu müjdeledi ve umresini yapmasını emretti.

Mekke'ye varınca birisi ona, 'Sen dininden mi döndün?' dedi.

O, 'Hayır, ben sadece Allah Resûlü Muhammed'e Müslim oldum. Hayır, Allah'a yemin ederim ki Nebi (sav) izin vermedikçe size Yemame'den bir buğday tanesi dahi gelmeyecektir.' dedi."[5]

Sumâme'nin (ra) hidayet kıssasında birçok değerli hikmet vardır. Öncelikle Allah Resûlü'nün (sav) Sumâme gibi İslam'a ciddi zararlar vermiş bir kimsenin bile İslam'ı birinci ağızdan öğrenmesi için müsaade etmesi gerçekten dikkat çekicidir. Çünkü vahye muhatap olan herkes istisnasız etkilenmiş ve bu sözlerin insanüstü İlahi bir söz olduğunu ikrar etmiştir. Sumâme'nin de Allah'ın (cc) kelamını duyduğunda iman etmesi gayet muhtemeldir.

"Müşriklerden biri senden eman/sığınma hakkı isteyecek olursa, ona eman ver. Ta ki Allah'ın kelamını dinleme fırsatı bulsun. Sonra onu, güven içinde olacağı (kendi yurduna) ulaştır. Bu onların bilmeyen bir kavim olması nedeniyledir."[6]

Bu yüzden Allah Resûlü (sav) her ne kadar daha önce Sumâme'nin öldürülmesini istese de[7] sonrasında iman

3. Et-Tabakatu'l Kubra, İbni Sa'd, Daru Sadır, 1/258; Es-Sîretü'n-Nebeviyye, İbni Hişâm, Mektebetu ve Matbuatu Mustafa, 2/366
4. Müslim'in lafzında geçen ilave; bk. Müslim, 1764
5. Buhari, 4372; Müslim, 1764
6. 9/Tevbe, 6
7. Usdu'l-Ğabe fi Ma'rifeti's Sahabe, İbnü'l-Esir, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 1/477; Delailu'n Nubuvve, Beyhaki, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 4/79

etmesi için fırsat vermiştir. Çünkü zaten eman, evvela böylelerinin Allah'ın dinini öğrenmeleri ve Allah'ın davetinin kulları arasında yayılması için meşru kılınmıştır.[8] Dahası, "Allah'ım, bir deve etinden yiyecek bile bana Sumâme'nin kanından daha sevimlidir."[9] diyerek hidayeti için dua etmesi[10] bu gayenin sonucudur.

Sonra Allah Resûlü (sav) Sumâme'den (ra) hiçbir mal istemeyip karşılıksız bir şekilde salıvererek derdinin mal veya makam olmadığını açıkça ortaya koymuştur. Sahabiler de kendi yiyeceklerini, aç kalacak olmalarına rağmen kendisiyle paylaştığında[11] bu davanın dünyevi çıkarlardan münezzeh olduğunu iyice anladı Sumâme. Tüm bunları görünce artık iman etmesi kaçınılmaz olmuştu.

Burada durup şu soruyu mutlaka kendimize sormalıyız: **"Acaba bugün tıpkı Sumâme gibi biri dışarıdan bizleri izleseydi, hemen iman eder miydi?"**

Unutmamamız gerekir ki bugünün Müslimleri tüm ihtiraslardan sıyrılarak amaçlarının asla dünyevi çıkarlar olmadığını anlatmak zorundalardır. İnsanlar ile davetlerinin arasına girebilecek her türlü kötü algıyı bertaraf etmek zorundalardır. Sahih itikadlarını güzel ahlaklarıyla süsleyerek bu davayı en iyi şekilde temsil etmek zorundalardır. Sumâme (ra) gibi insanların iman etmesi ancak böyle mümkündür.

Burada dikkat çekici bir diğer nokta ise Sumâme'nin (ra) tavrıdır. Şöyle ki; Sumâme iman etmeye karar vermiş olacak ki Allah Resûlü (sav) tarafından serbest bırakılınca hak şehadeti getirmiştir. Esirken değil, hürken teslim olmuştur. Çünkü Sumâme onurlu biridir ve imanı da onurlu olmalıdır. Kimse onun hakkında "Korkudan iman etti." dememelidir. İşte bu yüzden yüce bir değere sahip olmuştur. Tıpkı Ömer'in (ra) onun hakkında dediği gibi: "Vallahi bundan önce gözümde domuzdan daha değersizdi, fakat şu ân gözümde dağdan daha büyük bir değere sahip."[12]

Başka bir dikkat çekici nokta ise şudur: Sumâme (ra) cahiliyede verdiği bir sözü yabana atmıyor ve Allah Resûlü'nden izin alarak umre için Mekke'ye gidiyor. Orada telbiye getirip umre yapıyor. Onun bu hassasiyeti İslam üzere ilk telbiye getirip umre yapan kişi olmasını sağlıyor.[13] Kim derdi ki Sumâme ilk umre yapan kişi olacak diye. İşte Allah (cc) dilediğini böyle hayırlara muvaffak kılar...

"Sumâme ibni Usal ve ona tabi olanların dışında Yemame halkından herkes İslam'dan irtidat etti. Sumâme, Yemame'de ikamet ediyor ve onları Müseylime'ye ittiba etmekten ve onu doğrulamaktan sakındırıyordu. Onlara, 'Ey Beni Hanife! Aman ha, şu nursuz karanlık işten kaçının. Şüphesiz ki o, Allah'ın sizden bu yola koyulanlara yazdığı bir bedbahtlıktır. Sizden bu yola girmeyenler içinse bir imtihandır.' diyordu..."

Tabii Sumâme (ra) İslam üzere telbiye getirip umre yapınca bu durum Kureyş'in dikkatini çekiyor ve "Sen sapıttın mı? Babalarının dinini terk mi ettin?" diyerek kavgaya tutuşuyorlar, Sumâme'nin boğazına sarılıyorlar. Aralarından biri onun, Yemame'nin efendisi olduğunu, yiyecek konusunda kendisine muhtaç olduklarını söyleyince Sumâme'den ellerini çekiyorlar. Ancak Sumâme yine de, "Allah Resûlü (sav) izin verinceye kadar size Yemame'den tek bir buğday tanesi dahi gelmeyecektir." diyor ve söylediğini de yapıyor. Tabii bunun üzerine Kureyş sersefil oluyor. Açlıktan kıvranıyorlar ve Allah Resûlü'ne (sav) mektup yazıyorlar. Diyorlar ki: "Sen sılayırahimi emrediyorsun, ancak aramızdaki akrabalık bağını gözetmiyorsun. Babaları kılıçla öldürdün, çocukları ise açlıkla..."[14] Bunun üzerine merhamet ummanı Allah Resûlü (sav), Sumâme'ye mektup yazarak yiyecek gönderilmesine izin veriyor. Sumâme de (ra) eskisi gibi yiyecek göndermeye devam ediyor. İşte bu şekilde her daim Allah Resûlü'nün (sav) emrine sıkı sıkıya bağlı kalıyor.

Ahirete Doğru

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"İnsanlar altın ve gümüş madenleri gibidir. Cahiliyede en hayırlı olanları, şayet anlayış sahibi olurlarsa, İslam'da da en hayırlı olanlardır."[15]

Sumâme de (ra) nasıl ki İslam'dan önce seçkin biriyse, İslam'dan sonra da seçkin biri olmaya devam etmiştir. İslam olduktan sonra yerinde saymamış, her geçen gün salih amelleriyle İslam'ını güzelleştirmiştir.[16] Allah Resûlü

8. Tefsîru'l Kur'âni'l Azîm, İbni Kesîr, Dârul Kutubil İlmiyye, 4/100
9. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, Daru'l Cil, 1/214; Usdu'l-Ğabe fi Ma'rifeti's Sahabe, İbnü'l-Esir, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 1/477
10. El-İsabe fi Temyizi's Sahabe, İbni Hacer, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 1/526
11. Öyle ki sahabiler Sumâme'ye, iman etmeden önce yedi kap yemek getirirler ve ancak doyar. İman ettikten sonra ise bir kap yemek getirirler ve bu bir kap yemekle doyar. Bu manada, "Mümin bir mideyle, kâfir yedi mideyle yemek yer." hadisi Sumâme hakkında varid olmuştur. (bk. El-Bidâye Ve'n-Nihâye, İbni Kesir, Daru İhyau't Turas, 5/241; Es-Sîretü'n-Nebeviyye, İbn Hişâm, Mektebetu ve Matbuatu Mustafa, 2/639)
12. Ahmed, 7361
13. Es-Sîretü'n-Nebeviyye, İbn Hişâm, Mektebetu ve Matbuatu Mustafa, 2/639; Usdu'l-Ğabe fi Ma'rifeti's Sahabe, İbnü'l-Esir, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 1/477
14. Es-Sîretü'n-Nebeviyye, İbni Hişâm, Mektebetu ve Matbuatu Mustafa, 2/639; Ma'rifetu's Sahabe, Ebu Nuaym, Daru'l Vatani Lin'Neşri, 1/507; Delailu'n Nubuvve, Beyhaki, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 4/81
15. Müslim, 2638; Buhari, 3493
16. El-Um, İmam Şafii, Daru'l Ma'rife, 4/252

(sav) onun hakkında şöyle buyurmuştur: "Arkadaşınızın İslam'ı ne güzel oldu." [17]

Sumâme (ra) hiçbir zaman Allah Resûlü'nün (sav) emrinden çıkmamış, daima desteğini sunmuştur. En ihtiyaç duyulan ânlarda Müslimlere arka çıkmış ve asla yarı yolda bırakmamıştır. Birçok kimse irtidat ettiğinde o sabit kalmıştır. Özellikle kavminden çıkan yalancı peygambere ve ona tabi olanlara karşı çıkmıştır:

"Müseylime ortaya çıkıp insanları peygamberliğine davet edince Sumâme ibni Usal, kavminin arasında ayağa kalkıp konuşma yaptı ve bazı hatırlatmalarda bulundu.

Dedi ki: 'Şüphesiz ki bir dinde iki nebi olmaz. Şüphesiz ki Muhammed, Allah'ın Resûlü'dür ve ondan sonra nebi yoktur. Ona bir nebinin ortak olması da mümkün değildir.'

Sonra onlara şu ayetleri okudu:

'Hâ, Mîm. (Bu) Kitab'ın indirilmesi (izzet sahibi, her şeyi mağlup eden) El-Azîz ve (her şeyi bilen) El-Alîm olan Allah tarafındandır. Günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası çetin, lütuf ve ihsanı bol olan (Allah tarafından indirilmiştir). O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Dönüş O'nadır.' [18]

İşte bu, Allah'ın kelamıdır. Nerede (Müseylime'nin şu saçma sözleri): 'Ey vıraklayan kurbağa! Sen ne su içmeyi engellersin ne de suyu bulandırırsın.'

Vallahi işte sizler bu sözün bir ilahtan gelmediğini gördünüz." [19]

"Sumâme ibni Usal ve ona tabi olanların dışında Yemame halkından herkes İslam'dan irtidat etti. Sumâme, Yemame'de ikamet ediyor ve onları Müseylime'ye ittiba etmekten ve onu doğrulamaktan sakındırıyordu.

Onlara, 'Ey Beni Hanife! Aman ha, şu nursuz karanlık işten kaçının. Şüphesiz ki o, Allah'ın sizden bu yola koyulanlara yazdığı bir bedbahtlıktır. Sizden bu yola girmeyenler içinse bir imtihandır.' diyordu..." [20]

"Bu durum hakkında Sumâme ibni Usal şu şiiri söyledi:

'Bizleri dini ve hidayeti terk etmeye davet etti/Müseylimetu'l Kezzab kafiyeli sözlerle gelince

Toplanan kavme hayret doğrusu/En çirkin sapıklık yoluna girmek için

Ehli sapık olan topluluktan uzak olup/Geniş yolda toplanmak hidayettir.' " [21]

İşte Sumâme (ra) şiirleriyle ve vaazlarıyla insanları dalaletten tüm gücüyle alıkoymaya çalışmıştır. Bu türedi yolun hak yol olmayıp kendilerini dünyada ve ahirette hüsrana uğratacağını bildirmiştir. Ancak ne fayda! Kavminin çoğu kezzaba tabi olmuştur. Bunun üzerine Sumâme onlardan ayrılmaya karar vermiş ve Yemame'nin kenar bölgesine taşınmıştır:

"Sumâme, Yemame ehlinin kendisine karşı gelip Müseylime'ye uymaya kalkışacaklarını anlayınca onlardan ayrılmaya karar verdi..." [22]

Sonra Allah Resûlü'ne (sav) durumu bildirmiş ve ashabını yollamasını istemiştir. Allah Resûlü (sav) sahabilerini onların üzerine gönderince kendisi ve tabileriyle birlikte Allah Resûlü'nün (sav) ordusuna katılmıştır. Yalancı peygambere karşı savaşmıştır. Bu savaşlar esnasında mürtedler tarafından öldürülüp şehit olmuştur. [23]

"Yemâme halkı dinden döndüğü zaman, Sumâme İslam'dan ayrılmadı. O, kavminden kendisine itaat eden kişilerle oradan göç etti ve Alâ El-Hadrami'ye katıldı ve onun safında, Bahreyn mürtedlerine karşı savaştı. Savaşı kazandıklarında, Sumâme onların büyüklerinin elbisesini satın aldı. Beni Kays ibni Sa'lebe'den bir kısım insanlar, o elbiseyi onun sırtında görünce, büyüklerini onun öldürdüğünü, üzerindeki elbiseyi de onun aldığını sandılar ve derhâl onu öldürdüler." [24]

Selam olsun Sumâme'ye (ra). Allah kendisinden razı olsun...

17. Ahmed, 10268; İbni Hibban, 1639
18. 40/Mü'min (Ğafir), 1-3
19. Et-Tabakatu'l Kubra, İbni Sa'd, Daru Sadır, 5/551
20. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, Daru'l Cil, 1/215
21. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, Daru'l Cil, 1/216
22. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, Daru'l Cil, 1/215
23. El-Muntazam fi tarihi'l Müluk ve'l Ümem, Ebu'l Ferec İbnu'l Cevzi, 4/89;
24. El-İsabe fi Temyizi's Sahabe, İbni Hacer, Daru'l Kutubi'l İlmiyye, 1/526

OKUMA PARÇASI

ÖRTÜLÜ KUŞATMA VE "III. ROMA" VERASET SAVAŞI

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.org

Savaş/Kital, esasen İslam'ın ruhuna aykırı değildir. Hemen hemen diğer tüm dinler ve ideolojilerde de böyledir. Bununla beraber daimî barış da her zaman mümkün değildir. Bunun delili, insanın yaratılışının konu edildiği ayette meleklerin söylediği sözlerdir.[1] Meleklerin bu sözleri bize şunları düşündürmektedir: Melekler ya sezgilerine ya yeryüzünde yaşanmış eski tecrübelere veya basiretlerinin sağladığı ilhama dayanarak "insan" adı verilen bu yeni varlığın yaratılışı yahut yeryüzünde geçireceği hayat hakkında az da olsa bir bilgiye sahiplerdi ve bu bilgiye dayanarak insanoğlunun yeryüzünde fesat çıkarıp kan dökeceğini öngörüyor ya da bekliyorlardı.

Kimi zaman kargaşa çıkaracak ve kimi zaman da kan dökecek olan insan, görünürdeki bu kısmi kötülüklerin yanında, aslında onlardan daha büyük ve geniş kapsamlı iyilikler yapma potansiyeline de sahiptir. Tarih boyunca yaşanmış uzun ve yıkıcı savaşlara rağmen bu potansiyelini imar ve inşa yolunda ortaya koymuştur.

Savaş ve barış, kavga ve uzlaşma, çatışma ve anlaşma insanın tabiatında var olan bir şeydir. Kimi devletler savaş ve saldırıyı emperyalist amaçlarını gerçekleştirmek için halkları korkutma, geçici barış ve sükûnet hâlini de zayıf toplulukları avutmak için kullanırlar. Güçlü devletler ise bu süreçleri saldırı veya savunma potansiyelini daha da arttırma vesilesi olarak değerlendirmektedir. Hâlbuki savaş da barış da insanlık tarihi boyunca Allah'ın (cc) emrettiği adaletin, dolayısıyla Tevhid ve Sünnet nizamının gerçekleşip sürdürülebilir kılınması maksadıyla insanlar için elverişli kıldığı iki önemli vesiledir. Kur'ân-ı Kerim de insanlar veya devletler arasındaki çatışma ve barışın her halükârda adalet temelli olmasını emreder.

Güçlü ülkeler, geçmişten bu yana yaptıkları altın ve silah stoklarına da güvenerek bugün muhtemelen I. Dünya Savaşı'nın III. aşamasına evrilebilecek bir çatışmanın eşiğinde, hatta içerisindedir. On yıllardır bütün dünyaya gülücük emojili görünüm veren barbar Batı uygarlığını "muasır medeniyet" diye ulaşılması gereken nihai hedef olarak gösterip öve öve bitiremeyenler, söz konusu İslami fetihler tarihi olduğunda laik-Batıcı okullarda savaşın, geri kalmış toplumların bir özelliği olduğunu empoze ettiler nesiller boyunca.

Beklenen ve hedeflenen final; tevhid inancından mahrum, Nebevi menhecden uzak, tarihî sorumluluktan ve siyasi bilinçten yoksun ve sürüleştirilmiş on binlerce insanın doluştuğu statlarda yahut salonlarda yapılan ve milyonların televizyonlardan heyecanla izlediği UEFA Şampiyonlar Ligi finali değil, başkenti "Konstantinopolis" (İstanbul) olan III. Roma İmparatorluğu'nun yeniden ihyası rüyasının finalidir.

1. bk. 2/Bakara, 30

Bizzat kendilerinin kışkırtarak sebep oldukları, ekonomilerinin en önemli ihraç ürünlerinden olan silah ticaretiyle devasa paralar kazananı ve yerel zenginliklerin sömürücüsü oldukları Asya, Orta Dünya ve Afrika'daki savaşların -buralarda yaşayan halkların çoğunun İslami kimliklerini kastederek- "geri kalmışlıktan ve cahillikten" kaynaklandığı algısını oluşturdular. Özellikle de İslam coğrafyasında saldırgan taraf oldukları savaş, işgal ve talanları ise "özgürlük, demokrasi ve medeniyet transferinin ağrılı sancıları" diye tanımlayarak şirinleştirmeye çalıştılar.

I. Dünya Savaşının III. Aşaması ve Tarihî Hesaplar

Ukrayna'da ne oldu da Ruslar (ve Ruslaştırılmış ya da Rusçu kavimler) savaşarak, ABD ve Batı da kendi ülkelerinde Ukraynalıları savaştırarak yeryüzünü I. Dünya Savaşı'nın III. aşamasına veya dünyanın belki de son savaşının arifesine getirdiler.

Hafıza-i beşer, nisyan ile maluldür. İnsan hafızası zayıf olabilir, ancak tarihin hafızasında daima kayıtlı kalan gerçekler vardır. İnsanlık tarihinin en büyük savaşlarının Avrupa'da yaşandığı ve yine tarihin en büyük katliamlarının da Avrupalılar tarafından gerçekleştirildiği hakikati tarih sayfalarında mevcuttur. Öyle ki Avrupa dışındaki savaş, işgal, katliam ve soykırımların sözde çağdaş uygarlığın beşiği sayılan Batılılar tarafından yapıldığı da insanlığın hafızasına kazınmıştır.

İşgal, talan, sömürü ve tabii ki yağmaladıkları yerel zenginliklerden beslenen Batı dünyası, kurdukları BM, Güvenlik Konseyi, AB, NATO, IMF, DSÖ, Dünya Bankası, UCM, AİHM... gibi uluslararası teşkilatlarla kendilerini âdeta dokunulmaz kılmışlardır. Hiç şüphe yok ki bu ve benzeri diğer uluslararası kuruluşlar, bu emperyalist çetelerin koruma zırhıdır.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimi, Rusya'nın kursağında kalmış ve tarihi epeyce geçmişe dayanan emperyalist huyundan kaynaklanmaktadır. Hem Ukrayna/Batı cephesi hem de Rusya cephesinin kullandığı bayrak, arma ve flamalara dikkatlice baktığımızda benzer, hatta yer yer aynı simgelerin kullanıldığını görürüz. Rusların devlet armasında Doğu Roma İmparatorluğu'nun resmî, diplomatik veya askerî amaçlar için kullandığı ve en çok bilinen Çift Başlı Bizans Kartalı kullanılmaktadır. Bu simge, Resûlullah (sav) Dönemi'ndeki Doğu Roma ordusunun (H 9'da Tebük'te) kullandığı Çift Başlı Bizans Kartalı armasının aynısıdır.

Bugünkü Rusya'nın devlet simgesinde ayrıca üç tane haç işareti ve şeytanı temsil eden yılanı öldüren bir süvari figürü vardır. Süvari, III. Roma İmparatorluğu'nun "vârisi" Rusya'yı, yılan da İslam ümmetini ve düşman olarak gördükleri (Katolikler gibi) diğer Hristiyan mezheplerini sembolize etmektedir. Rusya bu simgeyle III. Roma İmparatorluğu'nun varisi olma hedefinin tarihî bir emel ve geri dönülemez bir siyasi amaç olduğunu açıkça göstermektedir. Hedeflediği Ortodoks Papalığın/Patrikliğin merkezi de tabii ki İstanbul'dur. Ayrıca Rus devlet simgesinde, üzerine haç dikilmiş bir yerküre figürü bulunmaktadır. Bu da Rusların, Ortodoks Hıristiyanlığı tüm yeryüzüne yayma amacını sembolize etmektedir.

Uzun vadeli dış siyasetinde, merkezi İstanbul olan "III. Roma Doktrini"ne sıkı sıkıya bağlı emperyalist Rusya'nın, Ukrayna'yı işgal girişimini, Batılılar ile Ortodoks Rusya'nın veraset mücadelesinin önemli safhalarından biri olarak görmemiz gerekir.

Rusya ekonomik olarak büyük zararlar görüyor olsa da süreç içerisinde askerî ve siyasi bir üstünlük elde edeceğinin ve zayıflama belirtileri gösteren süper güç imajını yeniden güçlendirme gereğinin de hesabını yapmaktadır.

Güçlü ordulara sahip ABD ve Batı Bloku ile Rusya cephesinin dünya kamuoyuna pek yansımayan anlaşmazlık noktalarından birisinin de I. Dünya Paylaşım Savaşı'nda olduğu gibi, başlamış olarak kabul edilen I. Dünya Paylaşım Savaşı'nın III. aşamasının finalinde İstanbul'un bu kez Rusya'ya bırakılmayacağı meselesi olduğu anlaşılmaktadır. Ruslar, I. Dünya Savaşı'nda İngilizler ve Fransızlarla anlaşmalı olarak (Boğazlar Antlaşması) kendisine bırakıldığı hâlde işgal altındaki İstanbul'u, 1917 Ekim Devrimi'nden kaynaklı iç karışıklıktan dolayı teslim alamadılar.[2]

Katolik/Ortodoks, Siyonist ve Rafızi "Kuşatma"

Rusya'nın, yakın coğrafyamızda yaptığı tüm hamlelerin Türkiye'yi boğmaya yönelik olduğu aşikârdır. Kırım'ı işgal ederek kuzeyden çevirip yakınlaştı. Ukrayna'nın güney bölgelerini ele geçirmesi durumunda kuzeyden "kuşatma"yı tamamlamış olacak.

Rusya'nın, savaşın başlangıcından beri Ukrayna'nın özellikle güney sınır kentlerine yoğunlaşması tesadüf değildir. Rusya, Ermenistan'da ordu bulundurmakla Türkiye'yi kuzeydoğudan, Suriye'de ordusunu tam yerleştirmekle Rafızi İran'la beraber güneyden çevrelemiştir.

Doğu cenahından da Rusya-Rafızi İran ittifakı pusuda beklemektedir. Libya'nın Bingazi şehrine Wagner isimli paralı savaşçı çeteleri yerleştirmekle, Hafter'le beraber güneybatıdan da gardını almış durumdadır.

Batı'dan kuşatmaya gelince; ABD ve NATO, sözde dost ve müttefikleri Türkiye'ye komşu olan Yunanistan ve Bulgaristan'ın Türkiye sınırlarına yıllardır askerî yığınak yapmakla meşgul. Kıbrıs'ın Rum kesimindeki İngiliz üsleri ve askerî varlığı da unutulmamalıdır. Rusya ve ABD; Irak ve Suriye'deki Rafıziler ve ayrıca PKK/YPG gibi laik-Batıcı-sosyalist Kürt, Arap, Ermeni, Şii-Türkmen ve Ezidilerden müteşekkil karma düşman unsurlarla Türkiye'yi tüm güney sınırları boyunca kuşatma stratejisi uygulamaya çalıştılar.

2. Boğazlar Antlaşması. 18 Mart 1915 tarihinde I. Dünya Savaşı çerçevesinde Üçlü İtilaf (Rusya, İngiltere, Fransa) arasında imzalanan bu gizli antlaşmaya göre Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti olan İstanbul şehri de dâhil olmak üzere İstanbul ve Çanakkale Boğazları Rusya'ya bırakılmıştır.

III. Roma Hayali ve İstanbul

Bir ülke işgal ediliyorsa onun arkasında en azından ilk safhalarda toplumlardan ve hatta başarılabildiği ölçüde devletlerden dahi gizlenen ve zahiren kesin olarak bilinmeyen etkenler ve maksatlar vardır.

Muhtemelen yıllarca süren bir hazırlıktan sonra böyle bir işgal girişiminde bulunan Rusya, ilk günlerden itibaren savaşı istediği istikamette yönetmekte zorlanmakta ve dışarıdan görülebildiği kadarıyla askerî planlarını sık sık yeniden revize etmektedir. Bu durum işgal girişiminde askerî kurmay aklın yetersiz olduğu anlamına gelmektedir. Katliamcı Rus generalleri, mazlum Suriye halkına yaptıkları gibi, istedikleri beldeyi halı bombardımanıyla haritadan silmeye alıştırılmışlardı. Ukrayna'da da aynı "oyunu" oynamayı umuyorlardı.

Hâlen Suriye cephesinde(!) mazlumlara yönelik katliam yaptıkları için kahraman ilan edilip altın yaldız boyalı, tumturaklı teneke parçalarıyla taltif edilen general sıfatlı seri katiller sürüsünden birçoğu gerçek bir savaşın yaşandığı Ukrayna cephesine ulaştıklarında "karşısında yılan görmüş tavşan" gibi oldular. Rus orduları, ilerlemek bir yana yaklaşık on yıl süren Afganistan işgalindeki kayıptan dahi fazla bir kayıp sayısına dört beş ay gibi kısa bir sürede on binlerce ölü askerle ulaşmış vaziyettedir.

ABD ve NATO, kendi nihai çıkarları için destekledikleri Ukrayna'ya muazzam cesamette ve nitelikli askerî yardımlarda bulunuyorlar. Öyle anlaşılıyor ki Rus generaller, Ukrayna'nın hava savunma gücünün Suriye veya Libya'da olduğu gibi sadece sapandan/çatal lastikten ibaret olmadığını görüp anlamış oldular. Ukrayna'da düşürülen ya da imha edilen Rus savaş uçakları, Rus savaş helikopterleri ve Ruslara ait diğer silahlı hava araçlarının sayılarının gün geçtikçe artması, zayiatlarını daha da arttırmaktadır. Bu hezimet görüntüleri, katliamcı Rusların Suriye'deki mazlumlara yönelik insanlık dışı barbar cürümlerinden bağımsız düşünülemez. Ceza da amelin cinsindendir.

Rusya, Ukrayna cephesinde ağır kayıplar verdikçe söz konusu ülkeler Ukrayna'ya daha fazla silah yardımında bulunmakla Rusya üzerinde askerî ve psikolojik baskıyı arttırmaya çalışacaktır. Fakat Doğu Avrupa, Baltıklar, Kafkaslar, Türk Cumhuriyetleri ve Afganistan'da Rus müdahaleciliği ve askerî doktrinin pratik uygulamalarının gösterdiği üzere Rusya için insan kayıpları pek de mühim değildir. Bugün Ukrayna'daki savaşta da onlar için önemli olan, hangi maliyetle olursa olsun savaşı sürdürerek "Ukrayna ve ardındaki Batı direncini" kırmaktır.

Putin'in askerî ve siyasi hedeflerine dair yaptığı veya yaptırdığı açıklamalar, savaşın sürdürülmesi ve hatta kapsamının genişletilmesi ihtimalinin güçlü olduğunu göstermektedir. Bununla beraber tüm bileşenleriyle bir bütün olarak Batı Blokunun devreye soktuğu yaptırımlarla Rus ekonomisini hedef alması, Rusya için "savaşı sürdürebilme kabiliyetini" kısıtlayacağı varsayımı, Batı destekli Ukrayna'nın savaştan zaferle ayrılacağı gibi bir kanaatin oluşmasını sağlamaktadır. Bu nedenle Ukrayna Savaşı, ABD ve NATO başta olmak üzere Batı Bloku için Rusya'nın askerî olarak yenilmesi ve ekonomik olarak cezalandırılıp geriletilmesinin dışında, kendi hakları olduğuna inandıkları III. Roma veraset hülyasından vazgeçirilmesi için tarihî fırsat olarak görülmektedir.

Uzun vadeli dış siyasetinde III. Roma doktrinine sıkı sıkıya bağlı emperyalist Rusya'nın ilk etap işgal girişimine Ukrayna'dan başlaması, Katolik Batı ile Ortodoks Rusya'nın veraset mücadelesinin önemli safhalarından biridir. Tarihsel gerçeklerden yola çıkarak şunu söyleyebiliriz ki; kendilerini Doğu Roma İmparatorluğu'nun meşru vârisi olarak gören hem Ortodoks Rusların hem de Katolik Batı cephesinin nihai amacı, İstanbul'u yeniden işgal etmektir.

Şu aşamada her iki tarafın da asıl amacı ve uzun yıllar sürmesi beklenen bu savaşın finalinde her iki blokun da hedefi İstanbul'dur. Beklenen ve hedeflenen final; tevhid inancından mahrum, Nebevi menhecden uzak, tarihî sorumluluk ve siyasi bilinçten yoksun, sürüleştirilmiş on binlerce insanın doluştuğu statlarda yahut salonlarda yapılan ve milyonların televizyonlardan heyecanla izlediği UEFA Şampiyonlar Ligi finali değil, başkenti Konstantinopolis (İstanbul) olan III. Roma İmparatorluğu'nun yeniden ihyası rüyasının finalidir.

İçeride ise; müstemleke meraklısı güruhlarla köhnemiş zihniyetleriyle bugüne dair yeni hiçbir şey söyleme kabiliyeti gösteremeyen solumsu sol/Kemalist/sosyalist Rusçu fraksiyonların "Enternasyonal" romantizminin başı dumanlı avuntusuyla Rusya'yı haklıymış gibi göstermeye çalışmaları, dogmatizme yakin üzere iman etmenin ne demek olduğuna dair ibretlik vesikalar sunmaktadır.

Laik/Kemalist/Batıcı ideoloji ve yaşam tarzıyla şirkin ve ahlaksızlığın girdabına sürüklenerek İslam'a kindar ve düşman hâle getirilen nesiller, muhtemel yeni bir işgal girişiminde tıpkı telefon ve tabletlerdeki savaş oyunlarıyla yıllarca alıştırıldıkları gibi III. Roma/Katolik ya da Ortodoks Haçlı ordularını sevinç gösterileriyle karşılayacaklardır.

Batı Bloku ve Rusya'nın artık gizlenemez bu emellerine karşı sağlam, sarsılmaz ve yenilmez bir güce dayanmalı. Şüphesiz ki El-Azîz ve El-Kahhâr olan Allah'tır (cc) sarsılmaz ve yenilmez olan. İzzet ve galibiyet de ancak Allah'ın emrettiği Tevhid ve Sünnet ahkâmının müesses kılınması ve bu hâl üzere sebat edilmesiyle mümkün olabilir. Kurtuluş varsa budur. NATO, ABD, AB veya Rusya-Rafızî İran ittifaklarına yakınlaşmak değildir.

Allah (cc), içeride de dışarıda da Haçlı-Siyonist-Rafızî İslam düşmanlarını birbirleriyle meşgul ettirsin. Şüphesiz ki bu, başta İslam coğrafyası olmak üzere yeryüzündeki tüm mazlum halklar için en faydalı ve hayırlı olanıdır.

MAHİ
mahi@tevhiddergisi.org

YANIMDA MISIN?

Aslında hüzünlenen, kızan, korkan çocuğun da ihtiyacı budur. Bizi dinlemek için değil, içini dökmek için gelir yanımıza. Fakat bir dolu cümle boca edilir üstüne. Yüreğinin ağrısı daha da artar. Hüznüne bir de suçluluk duygusu eklenir. Ya da yetersizlik, hatta değersizlik.

Hepimizin çokça üzüldüğü zamanlar olmuştur. Bizler hüznümüzü ağlayarak, içimize kapanarak, dua ederek, uyuyarak, birilerine anlatarak gidermeye çalışırız. Çocuklarımız da hüzünlenir. Fakat nedendir bilmem; onların ağlamasına, sessizce bir köşede oturmasına, sorduğumuz sorulara cevap vermemesine, yani susmasına ve içine dönmesine izin vermeyiz. Oyuncağını mı kaybetti? Hüznünün sebebi bu mu? Başlarız nasihate: "Dikkat etmeliydin! Sana demiştim..." ya da "Olsun oğlum, üzülme, yenisini alırız." yahut "Buna mı üzülüyorsun? Ben de önemli bir şey sanmıştım. Boş ver." Bu ve bunun gibi çokça cümle kurarız.

Arkadaşı oyununu mu bozdu: "Sana demedim mi bulaşma o çocuğa." veya "Onunla bir daha oynama." ya da "Sen de onunkini bozsaydın." yahut "Üzülme ben onu bir göreyim hesabını sorarım." veyahut "Dur, hemen annesini arıyorum. Kimse benim yavrumun oyununu bozamaz." ya da "Üzülme yavrum, gel beraber oynayalım." cümleleri gibi nice bıdı bıdılar sarf ederiz.

Bu cümleleri kurmamızın sebebi, çocuklarımız için hep iyi olanı istememiz. Üzülmelerine kıyamayışımız. Ya da bu üzüntüden ders almasını sağlamak isteyişimiz. Ona doğruyu ve yanlışı öğretmek için bunu bir fırsat olarak görmemiz, ezilen değil, güçlü bir birey olmasını arzu etmemiz olabilir. Fakat hüzün ânında bir çocuğa söylenen tüm bu sözlerin hiçbir faydasının olmadığını da artık bilmemiz gerekir. Evet, evet... Ne nasihatimiz ne ikazımız ne oynama teklifimiz o sırada yavrumuz tarafından duyulmaktadır. O sırada hüznü, bazen öfkeyle bazen yetersizlikle bazen değersizlik hissiyle (yaşadığı olaya göre değişir) onun tüm alıcılarını kapatmıştır. İhtiyacı olan tek bir şey vardır: Dinlenilmek... Psikologlara gidenlerle alakalı çokça karikatür çizilir. Evde yorulanların stres atmak için o koltuğa uzandıklarına kadar vardıranlar bile var bu karikatürleri. Buradaki çıkış noktası nedir sizce? O koltuk, evimizdeki koltuk kadar rahat da değildir bazen, ama o koltuğa oturanın anlattıkları yargılanmadan, nasihatlere başvurulmadan, empatiyle dinlenir... Rahatlamanın asıl sebebi de budur zaten, "Biri tarafından dinlenmek, yargılanmamak, küçümsenmemek, hüznü daha da derinleştirecek sempatik tavır içinde olmamak, nasihati boca etmemek..." Aslında hüzünlenen, kızan, korkan çocuğun da ihtiyacı budur. Bizi dinlemek için değil, içini dökmek için

gelir yanımıza. Fakat bir dolu cümle boca edilir üstüne. Yüreğinin ağrısı daha da artar. Hüznüne bir de suçluluk duygusu eklenir. Ya da yetersizlik, hatta değersizlik... Belki aralarında en güzel olanı ise söylediklerimizin onun bir kulağından girip diğerinden hızlıca çıkmasıdır. (En güzeli diyorum, çünkü bu; suçluluk, yetersizlik ve değersizlik duygusunu onun minik omuzuna yüklemekten daha yeğdir.) Biz ise olanların farkında dahi değilizdir. Ne güzel örnekler verdiğimizin, etkileyici bir konuşma yaptığımızın, yavrumuzu gelecekte karşılaşacağı diğer hüzünlere hazır ve nazır kıldığımızın vehmindeyizdir.

Bu ay tavsiye edeceğim kitap, yavrumuzun bu ihtiyacını çok güzel dile getirmiş: "Tavşan Dinledi" Gergedan Yayınlarından çıkan bu kitabın kahramanı, Taylor. Bir gün bloklarıyla özel bir şey yapmak istiyor Taylor. Yeni, özel ve harika bir şey. Ve onu tamamladığında çok gururlanıyor. Derken bir karga sürüsü yaptığı şeyi yıkıveriyor. Taylor çok üzülüyor. Yanına tavuk gelip, "Çok kötü. Bunun için çok üzgünüm. Bana anlatmak ister misin?" diyor. Taylor konuşmak istemeyince tavuk gidiyor. Ayı çıkageliyor. "Çok korkunç. Eminin çok öfkelisin. Hadi bağıralım," deyip öfkesini yansıtması için bir çözüm sunuyor. Taylor ona da cevap vermiyor. Sonra sırasıyla fil, sırtlan, devekuşu, kanguru, yılan gelip her biri farklı öneriler sunuyor. Fakat Taylor hiç kimseyle hiçbir şey yapmak istemiyor. Üzgün ve yapayalnız kalakalıyor. Derken tavşan geliyor. Sessizce Taylor'a sokuluyor. Bir müddet konuşmadan oturuyorlar. Taylor kendiliğinden anlatmaya başlıyor. Bağırıyor, çağırıyor. Tavşan dinliyor. Her şeyi atma, birilerine zarar verme planları düşünüyor, tavşan dinliyor. Yaşadıklarını hatırlayıp tekrar üzülüyor, tavşan dinliyor. Taylor rahatlıyor ve kulesini yeniden inşa etmek için harekete geçiyor, tavşan da onunla seviniyor.

Kitap bu kadar. Çizimi de içeriği de çok güzel. Biraz irdeleyelim okuduklarımızı. Ne yaptı tavşan? Yardım etti çocuğa. Hem de büyük bir yardım. İçini dökmesine, duygularını dile getirmesine yardımcı oldu. Üstelik bunu beylik laflarla değil, sadece susarak yaptı. Yanında durarak, "Ben buradayım ve içini bana dökebilirsin." mesajını vererek yaptı. Zaten empati dediğimiz şey de tam olarak budur. Var olduğumuzu hissettirmektir empati. Akıl vermek değil, yol göstermek değil, ağıt yakmak değil, acımak değil. Buradayım, seninleyim demektir empati. Bizim adını bildiğimiz, ama yanlış uyguladığımız duygudur empati...

Aklımıza şu gelebilir: Hiç mi nasihat etmeyeceğiz? Edeceğiz elbette. Lakin nasihat, duyguların aşırı yüksek olduğu ânlarda hiç işe yaramıyor. Bunu bilerek hareket edeceğiz. Şimdi... Dinlemeye hazır mısınız?

Dr. Gözde TERCUMAN
gozdetercuman@tevhiddergisi.org

NÖROMOTOR GELİŞİM

Büyük başarıların arkasındaki binlerce başarısız denemeyi, defalarca düşmeyi, onlarca kez başarısızlığı tecrübe etmeyi ama yine de yılmamayı, mücadeleyi elden bırakmamayı, bu yolda sabırla sebat etmeyi önce kendimize sonra da çocuklarımıza öğretebildiğimiz gün, başarmak adına gerçek bir mesafe katetmiş olacağız.

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla...

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu,

Uzun bir aradan sonra nöromotor gelişim yazı serimize devam ediyoruz, Allah'ın izniyle.

Üç Yaş

- Üç tekerlekli bisiklete biner, pedal çevirebilir.
- Tek ayak üstünde durabilir.

İki ayak üzerinde denge problemi yaşamayan çocuk, tek ayak üzerinde denge kurma becerisini üç yaş civarında kazanır. Yıllar içinde gelişimi devam eden denge; bisiklet sürmek, paten kaymak, kayak yapmak gibi denge aktiviteleriyle birlikte en üst seviyeye ulaşır.

Üç Dört Yaş

- Kalemi güzel tutar, daire ve artı çizebilir.
- İsmini, yaşını ve cinsiyetini bilir.
- En az iki renk bilir.
- Vücudun tüm parçalarını bilir.
- Ona kadar sayabilir.

Kalem tutma becerisi gelişen çocuğun güzel kalem tutması beklenir ve ileride güzel yazı yazabilmesi için bu yaşlarda kalem tutuşuna dikkat edilmelidir.

Daha önce enine çizgiler çizme becerisi kazanan çocuk, dikine çizgiler çizmeye başlar. Çok özenilerek alınan boyama kitapları bu yaşlarda enine, dikine ve yuvarlak karalamalarla dolu gibi gözükebilir, lakin çocuğun beceri olarak tüm yapabildiği budur.

Önceki yaşlarında objelerin sıfatlarını öğrenmeye başlayan çocuk için bu yaşlar, renklerin öğrenildiği zamanlardır. Çevremizdeki her şey renkleriyle beraber renk oyunlarına dönüştürülebilir. Objeleri sayısal olarak da tanımaya başlar. Bir araya gelen objelerin küme oluşturduğu ve sayısal bir karşılığı olduğu algısı gelişmeye başlar. Bu gelişimle beraber çocuğa sayılar tanıtılmalıdır. Büyük kâğıtlara çizilen rakamlar görsel destek sağlarken, sayma işlemleri işitsel destek sağlar. Böylece zihnin matematiksel bölümü gelişim

için uyarılmış olur. Zihnin matematiksel bölümü "mantık" kısmını da içerir. Mantık, olaylar karşısında muhakeme yeteneğiyle, "Şu şöyle ise bu böyledir." çıkarımları yaptığımız, "Neden?" ve "Nasıl?" sorularına yanıt bulduğumuz beyin bölgesidir. Tam dört yaş civarında başlayan merak içerikli sorular, beynin bu kısmının gelişmeye başladığının sinyalini verir. Çocuk, farkında olmadan beynini geliştirmeye çalışıyor ve her şeyin nedenini ve nasılını araştırmaya çalışıyordur. Bu soruların muhatabı olan ebeveynler, ellerinden geldiğince doğru ve detaylı bilgilerle çocuğun ihtiyacını gidermeli, aynı zamanda farklı yönlere dikkat çekmek adına çocuklarına sorular sormalıdır. Günümüzde her bilginin telefonlarımıza girdiğini göz önüne alırsak, bu konuda eğitici videolar birlikte izlenebilir, soruların cevapları birlikte internetten araştırılabilir. Çocuğun sorularını cevaplamak ve bilgi açısından çocuğu doyurmak önemli olduğu kadar, bilgiyi nasıl elde edeceğini ve nasıl araştıracağını öğretmek de önemlidir. Araştırmacı kişiliklerin ilk adımları bu yaşlarda atılır.

Daha önceden organlarını öğrenmeye başlayan çocuk, tuvalet eğitimiyle mahrem bölgelerini de öğrenmiş olur ve tüm uzuvlarını tanır. Tuvalet eğitimi ve mahrem kısımların tanınmasıyla birlikte çocukta cinsiyet farklılığı algısı oluşmaya başlar. Kendi cinsiyetini öğrenip anladığı gibi, bir karşı cins olduğunun bilincine de varır. Bu noktada merak başlar. Merak, araştırmayı ve öğrenme isteğini beraberinde getirir. Yanlış algının aksine çoğu zaman çocuk, sapık davranışlar veya cinsel arayışlar içerisinde değildir; bilmediği ve merak ettiği bir şeyi öğrenmek istiyordur. Çocuğun merakını doğru ve mahrem ölçülere uygun şekilde gideremeyen ebeveynler, çocuklarını bilmedikleri ve tehlikeli bir dünyaya teslim etmiş olurlar. Çocuk, yaşının da ilerlemesiyle birlikte televizyondan, internetten veya arkadaş ortamlarından -mahrem ölçüler olmadan- bu merakını gidermeye çalışacaktır.

Yavaş yavaş kız çocuk/erkek çocuk olma özellikleri şekillenmeye başlar. Üç dört yaşına kadar böyle bir ayrım yokken bu yaşlarla beraber, ileride kadın ve erkek özellikleri gösterecek çocuk farklılaşmaya ve gelişmeye başlar. Cinsiyet gelişimini şekillendiren durum kız çocukları için anne figürü, erkek çocukları için de baba figürüdür. Doğru örneklik olması açısından kız ile anne ve erkek ile baba arasında doğru ilişki kurulması önemlidir.

Dört Yaş

- ❖ Tek ayak üzerinde sıçrar.
- ❖ Benlik duygusu gelişmeye başlar.

Çocuğun "ben" bilinci gelişmeye başlar. Kendisini tanıdığı bu dönemi ebeveynler "dikkat çekmeye çalışıyor" şeklinde çoğu zaman yanlış değerlendirebilir. Bu yaşlarda ebeveyniyle iletişim kurmaya çalışan çocuk, duygularını ve düşüncelerini tanımaya, dahası bunları paylaşmaya

Zihnin matematiksel bölümü "mantık" kısmını da içerir. Mantık, olaylar karşısında muhakeme yeteneğiyle, "Şu şöyle ise bu böyledir." çıkarımları yaptığımız, "Neden?" ve "Nasıl?" sorularına yanıt bulduğumuz beyin bölgesidir. Tam dört yaş civarında başlayan merak içerikli sorular, beynin bu kısmının gelişmeye başladığının sinyalini verir.

çalışıyordur. Bilinçli yetişkinler çocuğa söz hakkı verir, düşüncelerini, fikirlerini sorar, duyguları hakkında sohbet eder, kendisini tanımasına yardım eder. Bu ihtiyaçları karşısında, "Büyükler konuşurken çocuklar konuşmaz." gibi cümlelerle azarlanan çocuk, ileride kendisini ifade etmede sorun yaşayacak, topluluk önünde konuşamayacak; duygu ve düşüncelerini dile getirmede, ihtiyaç ve isteklerini söylemede yetersiz kalacak yetişkinlere dönüşebilir. Bunun sonucunda çocuk ise yetişkinlerle saatlerce sohbet edemez, zira yetişkin ortamları çocuk için o kadar da eğlenceli ve oyun dolu değildir. Kısıtlanma ve uzaklaştırılma sonucu ekstra bir merak ve istek duymayan normal bir çocuk, yetişkin ortamlarına girdiğinde birkaç soru ve cevaptan sonra kendi oyun alanına, arkadaşlarının yanına veya odasına döner.

Üç dört yaş; kek, pasta, poğaça yapmak için en güzel zamanlardan biridir. Keki çırpabilir, unu ekleyebilir, hamuru yoğurup şekil verebilir. Ortalık biraz kirlenebilir, ama bununla birlikte çok eğlenceli aile aktiviteleri ortaya çıkabilir. Çocuk, gelişim dönemi boyunca farklı hobilere ve beceri gerektiren aktivitelere gücü, yeteneği ve ilgisi doğrultusunda teşvik edilmelidir.

Dört Beş Yaş

- ❖ Oyun çeşitliliği artmıştır.

Artık dört beş yaşlarına gelmiş bir çocuk için akranları çok önemlidir. Kendi yaşıtlarıyla oynadığı değişik oyunlar, çocuğu her yönden geliştirir. Çocuk, oyun oynarken roller alır ve aslında kişilerin hayattaki rollerini öğrenir. Duygu kontrolleri sağlanır. Zekâsı gelişir. Sebep sonuç ilişkisi kurar. Oyunun kuralları olduğunu ve kurallara uyması gerektiğini öğrenir. Oyun arkadaşlarını tanır. Oyunun çeşitliliği ve içeriğinin zengin olması çocuğun zekâsını geliştirir, ufkunu açar, bakış açısını genişletir. Çocuğa çok yönlü düşünme yeteneği kazandırır. Her oyunda farklı rol aldığında empati yeteneği artar. Ahlaki değerlerini geliştirir. Birçok ahlaki değerleri çocuk oyunlarla öğrenir.

Bellek, kayıt cihazından farksız işlev görür. Çocuk, çevresindeki her şeyi, her kelimeyi, her duyguyu ve davranışı, her tepkiyi, hoş olan ve olmayan her şeyi kaydedip zihnine taşıyordur. Örneklik açısından tehlikeli, ama doğru kullanılırsa eğitim için çok güzel bir dönemdir.

Paylaşım artar. Kendisiyle oynayacak arkadaşlarına en çok bu dönemde ihtiyaç duyar.

Beş Yaş

- ❖ Üçgen resimleri yapar.
- ❖ Kendisi giyinir ve soyunur.
- ❖ Belleği gelişmiştir.
- ❖ Başı ve gövdesi belirli insan resmi çizer.

İki üç yaşında enine ve boyuna karalamalar yapan, daire çizen çocuk, beş yaşına geldiğinde üçgen çizebilir.

Beş yaşındaki bir çocuk, kendisi giyinip soyunabilir. İhtiyaç hâlleri dışında kendisinin giyinmesi ve soyunması teşvik edilmeli, ekstra müdahale edilmemelidir.

Bellek gelişimi, ezber kapasitesini beraberinde getirir. Ezber yeteneğinin gelişimi için beş yaş önemli bir zaman dilimidir. Hafıza kartlı oyunlarla hafıza bellek gelişimi desteklenmelidir. Yabancı dillere ait kelimeler bu yaşta ezberletilebilir. Sureler ezberletilebilir.

Bellek ve hafıza ritmik, kafiyeli ve kümeli olan, aynı zamanda tekrar eden şeyleri daha kolay ezberler, beynimiz bu yönde yaratılmıştır.[1] İslami hassasiyetleri olmayan toplumlar çocuklara bu yaşta şarkılar ve marşlar ezberletmeye başlar. Şarkı ve marşlar, ritmik oluşuyla, kafiyeli sözleriyle, tekrar eden nakaratlarıyla, benzer konuların kümelenmesiyle ezbere yatkın bir hâle getirilir ve çoğu zaman kişi ezber yaptığının farkında bile olmadan zihnine taşımış, bilinçaltı öğrenme ve ezberleme gerçekleştirmiştir. Bu konuda çocuklarına bir şeyleri öğretmek ve ezberletmek isteyen aileler ve öğretmenler, ezber tekniklerine uygun eğitimi ön plana çıkartabilir.

Bellek, kayıt cihazından farksız işlev görür. Çocuk, çevresindeki her şeyi, her kelimeyi, her duyguyu ve davranışı, her tepkiyi, hoş olan ya da olmayan her şeyi kaydedip zihnine taşıyordur. Örneklik açısından tehlikeli, lakin doğru kullanılırsa eğitim için çok güzel bir dönemdir. Çocuğun çevresinde doğru örnekler olduğunda kayıt cihazı doğru duygu ve davranışları, doğru ahlaki değerleri ve doğru hassasiyetleri doldurur. Çevresinde yanlış örnekler oldukça kayıt cihazı yanlış şeylerle dolar.

Altı Yaş

- ❖ Yarışma ve grup oyunları oynar.
- ❖ Ağır olan cismi fark edebilir.
- ❖ Otoriteye direnir.
- ❖ Disiplin sorunları yaşar.

Altı yaşına gelen çocukta akranlarıyla grup oyunları hâkim hâle gelir. Oyun içeriği zenginleşmiş, kurallar çeşitlenmiş ve karmaşıklaşmış, roller dağıtılmış, karşılıklı gruplar oluşmuş; rekabet ve yarış başlamıştır. Artık bir kazanan bir de kaybeden vardır. Kaybetmeye karşı isteksizlik ve kazanmak için mücadele etmek normaldir. Kazandığımızda ve kaybettiğimizde verdiğimiz tepkiler, kazanmak için ölçü ve sınırlarımız ise sonradan öğrendiklerimizle bağlantılıdır. Ne için mücadele edeceğimizi, mücadelemizi nasıl vereceğimizi, kazanmaya giden süreçte duygu, düşünce ve davranışlarımızı, kazandığımızda veya kaybettiğimizde verdiğimiz tepkileri, kaybettiğimizde hissettiklerimizi ve sahip olduğumuz düşüncelerimizi öğrenmeye bu yaşta başlarız.

Burada ebeveynin çok dikkatli olması gerekir. Çünkü rekabet oyunlarının üç tane sonucu vardır: Kazanmak, beraberlik, kaybetmek. Hepsi doğaldır. Hepimizin yeri geldiğinde kazandığımız, yeri geldiğinde kaybettiğimiz ve beraberliği de yaşadığımız anlar olduğu gibi, bizlerin çocukları da kazanacak, kaybedecek ve berabere kalacaktır.

Çocuğa; kazanmak için elinden geleni yapması, mücadele etmesi öğretilmeye başlanmalı, kazanırken dürüst olması ve hile/mızıkçılığa başvurmaması için özel çaba gösterilmelidir. Rakip takımın da çocuğun arkadaşları ve dostları olduğu bilinci oluşturulmalı, bir oyun sonuçlandığında kaybetmiş olsa bile dostluğun devam ettiği, başka oyunlarda yine bir araya gelineceği hatırlatılmalıdır. Çocuk, kaybetmeyi hazmedememeyi, hileye başvurmayı, kazanmak için mızıkçılık yapmayı, ağlama krizlerine girmeyi, kaybetmiş olsa bile şu veya bu sebeplerle kazanmış sayılmayı da yine bu yaşlarda öğrenir.

Ebeveyn tutumu çok önemlidir. Bazı ebeveynlerin motivasyonu çok yüksek olabiliyor. Mevcut durum, çocuklar arasındaki basit bir rekabet oyunu veya yarış olmaktan çıkabiliyor. Bu konuda ebeveyn de kendisini frenlemelidir. Çünkü çocuklar için asıl önemli olan sonuç değil süreçtir. Kazanmanın ve kaybetmenin öğrenildiği gibi; adil olmak, dürüst bir şekilde kazanmak, kazanırken zayıf olanları

1. Beynin hafıza merkezi, papez halkası ve bellekle nasıl muamele edeceğimiz bir başka sayımızda detaylı bir şekilde ele alınacaktır, Allah'ın izniyle.

ezmemek, merhamet gösterebilmek, centilmen olmak ve daha fazlası bu oyunlar esnasında öğrenilir. Aynı şekilde hırslı olmak, kazanmak için kendisine ve çevresindekilere zarar vermek, kurallara uymayarak hile yapmak, yalana başvurmak, zalimleşmek, zulme meyletmek de bu süreçte öğrenilir. Büyürken kesemize doldurduğumuz güzel ya da kötü ahlak tohumlarının yetişkinlikte meyve yahut hasar vereceği unutulmamalıdır.

Hep kazanma odaklı büyütülen çocuklar, başarısızlık ihtimali yüksek olan meselelerde ya o durumla yüzleşmekten kaçınan ya da bahane, hile, yalan gibi yanlış yollara sapan yetişkinler hâline gelebilir. Çoğu zaman bu stres hâline bedensel tepkiler eşlik eder. Midesi bulanır, başı döner, karnı ağrır, kusma atakları yaşar... İstenmeyen durum ortadan kalktığında kişi mucizevi bir şekilde iyileşir, tüm bedensel semptomlar bir ânda geçer. Bahsi geçen bedensel tepkiler bir hastalık hâli değildir. Bunun adı kaybetme korkusudur. Kazanmaya odaklı aşırı hırslı çevre veya kendi öz nefsi karşısında kaybetme lüksü olmadığına kendini inandırmış bir bireyin kaybetme ihtimali olan her rekabetten kaçınma hâlidir.

Büyük başarıların arkasındaki binlerce başarısız denemeyi, defalarca düşmeyi, onlarca kez başarısızlığı tecrübe etmeyi ama yine de yılmamayı, mücadeleyi elden bırakmamayı, bu yolda sabırla sebat etmeyi önce kendimize sonra da çocuklarımıza öğretebildiğimiz gün, başarmak adına gerçek bir mesafe katetmiş olacağız. Malumunuzdur ki ampulün bulunması ilk seferde olmadı. Binlerce başarısız deneme sonrasında bir tane başarılı ampul yandı. Bir maraton koşucusu ilk koşusunda rekor kırmadı; kilometrelerce yorucu antrenmanların bir sonucuydu... Örnekler çoğaltılabilir.

Beynin gelişimi açısından bir beceriyi geliştirmek için "doğru zaman" çok önemlidir. Doğru zamanı kaçırmanın sonuçları bazen çok ağır olabilir. Beyin gelişiminde temel bir beceriyi edinmek, daha karmaşık bir beceriyi edinmek için bir ön koşuldur. Her beceri, bir sonraki beceri için ön adımdır.

İnsan böyledir işte... Bebekliğinden erişkinliğine adım adım gelişir. Kimse yürümeden koşamayacağı, hecelemeden okuyamayacağı gibi, temeli atmadan da üzerine bina öremez.

Daha karmaşık beceriler için önce temel beceriler edinilmeli, bu beceriler geliştirilip birbirleriyle kullanıldığında karmaşık beceriler ortaya çıkmalıdır. Bu nedenle basit beceri zamanını kaçırmak, sonraki adımlarda edinilecek karmaşık becerileri de aksatmaktadır. Yeni bir öğrenme gerçekleşse bile öğrenme giderek daha zor hâle gelir ve verim azalır.

Muamele ettiğimiz kişiler; anlamayan bebekler, farkında olmayan çocuklar değil, geleceğin neslidir. Bugün bizler ne yapıyorsak yarın hepsini devredeceğiz; bugünün çocukları büyümüş olacak ve her birimizin yaptıklarını bizden devralacaklar, Allah'ın izniyle.

Yarın neyi, kime emanet edeceğiz? Yarının hasadına, bugün neler tohumluyor ve ekiyoruz?..

Nöromotor gelişim yazı silsilesini tamamlamayı nasip eden âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun. Özellikle çocuk gelişiminde, her şeyin kitaplarda yazdığı gibi olmadığı gerçek dünyayla bağlantı kurmamda tecrübeleriyle ve varlığıyla her zaman destek olan anneme ithafen, teşekkür ederim, iyi ki varsın.

Selam ve dua ile...

KISSADAN HİSSE

Zamanlar ve Adamlar

Zor zamanlar güçlü adamları doğurur.

Güçlü adamlar rahat zamanlar yaşatır.

Rahat zamanlar zayıf adamlar üretir.

Zayıf adamlar zor zamanları oluşturur.[1]

İnsanların karakterinde ve mizacının oluşumunda çevresel koşulların etkisi göz ardı edilemez.

İnsan da karakteri ve mizacı doğrultusunda çevresini etkileyen bir varlıktır.[2]

Zor zamanlar... Yaşanan çetin mücadeleler... Sıkıntılı dönemler... İnsanlar üzerine etki eder ve bazı insanların çevresindeki sıkıntılarla mücadele edebilen ve mevcut sorunlara çözüm üretebilen bir karaktere sahip olmasını sağlar.

Zor şartlar, zor şartlarla mücadele etmeyi bilen güçlü karakterli insanları oluşturur.

Sahabe dönemine baktığımızda Mekke'nin, Medine'nin zorlu ve çetin şartları, mevcut çöl ortamında yaşamaya alışan karakterler, İslam ahlakıyla da terbiye olduğunda Allah Resûlü'nün (sav) ashabını oluşturdu; daha önce hiç deniz görmemiş bu insanlar, "Sen atını şu denize sür, biz de senin arkandan geliriz, ey Allah'ın Resûlü!"[3] diyen o seçkin kavmi meydana getirdi.

Sahabe toplumu, zor şartlarda yetişen güçlü insanlardı. Öyle bir mücadele örneği sergilediler ki kendilerinden sonraki zamanları da kolaylaştırdılar.

Bu güçlü karakterler, dönemlerini ıslah edip zamanı kolaylaştırdıkça; zor şartlar, yerini kolay zamanlara bıraktı.

Kolaylaşan zamanların oluşturduğu, cahiliyeyi bilmeyen insanlar yetiştiğinde İslam'ın bağları bir bir çözülmeye başladı.[4] [5]

Kolay zamanlar başladığında zorlu şartlarla mücadele etmeyen nesiller yetişti. Bu nesiller dönemlerini zorlaştırdılar ve İslam tarihinde eşi benzeri görülmemiş fitne dönemlerinin fitilini ateşlediler.

Yüzyıllar böylece akıp geçti.

Zaman yine zorlaştı, devrin zor şartlarında mücadeleyi bilen güçlü âlimler, dönemlerine yön verdiler, tarihe eserlerini bıraktılar. Hem zayıf insanlarla hem de zor zamanlarla mücadele ettiler.

Peygamberimizin (sav) hadisinden biliyoruz ki: "Her gelen gün, bir öncekinden zorlaşacak..."[6]

Unutmamak gerekir ki her zor günün, bir de dava adamları olur.

Bu döngü Rabbimizin (cc) dilediği bir vakte[7] kadar böyle devam edeceğe benziyor...

---

1. Yabancı bir yazar olan Michael Hopf'un sözü
2. Detaylı okuma için bk. Tevhid Dergisi, S 1, s. 17-19
3. Bedir Savaşı öncesinde şura meclisinde Sa'd ibni Muaz'ın konuşması
4. Ömer (ra), "İslam'ın bağları halka halka kopar, İslam'da cahiliyeyi bilmeyen insanlar yetiştiği zaman…" (Mecmûu'l Fetâvâ, 10/301)
5. Cahiliyeyi bilmenin önemi için bk. Halis Hoca'mızın Nasihatler Silsilesi, 17. Ders, Kur'ân-ı Kerim'de Cahiliye ve Cahiliyeyi Bilmenin Önemi videolarını dinleyebilirsiniz.
6. Zübeyr ibni Adî'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

   "Enes ibni Mâlik'e (ra) gittik ve Haccâc'ın zulmünden şikâyet ettik.

   Enes şöyle dedi: 'Rabbinize kavuşana kadar sabredin; zira her gelen gün, geçmiş günden daha kötü olacaktır. Ben bunu Peygamberimizden duydum.' " (Buhari, 7068)
7. Belli olan vakit: Kıyamet

CAHİLİYE NE BİR MEMLEKETTİ NE DE BİR ZİHNİYET

Havva AYDIN

Küfrün karanlığından sıyırıp adım adım hidayetle tanıştıran Allah'a (cc) hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Doğup büyüdüğüm şehir olan İzmir; İslam'a tamamen zıt, put sevgisinin küçük yaşlarda kalplere bir tohum gibi ekildiği, ahlaki değerlerin, İslami hassasiyetlerin ayaklar altında ezildiği bir şehirdi. Böyle bir şehirde yaşamamıza rağmen, ne yazık ki kendi örfümüzün İslam'a yatkın olan değerlerini aile olarak kaybetmemiştik. Her ne kadar küfür, şirk ve masiyet üçlüsü etrafında hayatımız şekillense de İslam(!) zannettiğimiz değerler de vardı hayatımızda.

On sekiz yaşıma kadar ailemin ve çevremin yönlendirdiği bir hayat yaşadım. Bu yaşımdan sonra tanıştığım farklı çevrelerdeki insanların İslam'a(!) olan bağlılıkları, bilgileri, ilimleri dikkatimi çekiyordu. Kendimi ve ailemi sorgulamaya başlamıştım. Neden ailem bana bunları öğretmiyordu? Neden bu insanların bildiklerini ben de bilmiyordum? Ben de Allah'a (cc) hesap verecektim, ama din adına hiçbir şey bilmiyordum. Tabii cevabı belliydi. O yüzden ailemden hiçbir şey beklemiyordum. Böylelikle kendimce seçmiş olduğum insanlar ve ortamlarla birlikte bir din arayışım başlamıştı. Dinî hassasiyetleri olan insanlarla olmak beni mutlu ediyordu. Zamanla, bu ihtiyacı ailemle gideremeyince aileme aidiyet duymamaya başladım. Zira aileme göre din hassasiyetlerim artmıştı ve onlar gibi değildim.

Bu süre zarfında üniversiteye hazırlık yapıyordum. İki senelik hazırlık sürecinden sonra Konya Selçuk Üniversitesi'ni kazanmıştım. Din hassasiyetleri olan insanların İzmir'de yaşaması sıkıntılıydı. Çünkü toplum Kemalist bir zihniyete sahip olduğu için en ufak bir dinî simgeyi kabul etmiyordu. Konya'yı kazandığımı görünce çok mutlu olmuştum, artık dinimi rahatça yaşayabilecektim.

Okulumun bitmesine yakın, sonrasında eşim olacak kişiyle tanıştım. Kendisi de birtakım hassasiyetlere sahipti. Kısa bir süre sonra bazı görüşlerle karşılaştı ve ilk defa öğrendiği için o heyecanla bana da anlatmaya başladı. Tevhid akidesi diye ilk kez duyduğum şeyler söylüyordu. Evet, ilk defa duymuştum ve çok şaşırmıştım. Üniversitede sözüne değer verdiğim bir ablam, eğitimini tamamlamak için İzmir'e geçiş yapmıştı. Okuldan sonra da onunla görüşmeye devam ediyordum. Bir gün kendisini ziyarete gittiğimde ona müstakbel eşimin bana anlattıklarını sordum. O da -her kesim gibi- bazı örgütlerle ilişkilendirip yol yakınken bu kişiden ayrılmamı ve uzak durmamı söyledi. Ben de müstakbel eşime, "Ya ben ya da gittiğin yol, tercihini yap!" dedim. Tepkimden dolayı bir süre tevhidi anlatmaktan vazgeçti. Fakat kendisi gizliden gizliye derslere katılıyordu. Tabii ben de o yolu bıraktı artık diye düşünüyordum... Sonra evlendik. Evlenir evlenmez eşim, tevhid ehli arkadaş çevresiyle tanıştırdı beni. Eşimin yakın bir arkadaşının hanımının ahlakından çok etkilenmiştim. Kendisine ısınmıştım. Güzel ahlakının etkisiyle teslim oldum ve hemen örtündüm. Eşim benden hiç beklemiyordu bu davranışı. Bir ay içerisinde değiştim. Neyi niçin yapıyorum diye araştırıyor, eşimle birlikte ilmî sohbetlere de katılıyordum.

Ben farklı bir yapıya mensuptum. Tevhid Dergisi ile ilk olarak eşim tanışmıştı. Benim önceliklerim ile eşimin öncelikleri çok farklıydı. Eşimle aynı dili konuşmuyorduk. O yüzden ben de eşimle birlikte olmaya karar verdim ve hidayet yolculuğumdaki asıl serüvenim başlamış oldu.

Tevhid Dergisi ile tanıştıktan sonra çok şey öğrendim. Doğup büyüdüğüm şehri İslam'a zıt olmasından dolayı sevmiyordum. Konya'da yaşayınca ve tevhidle de tanışınca artık her şeyin değiştiğini sanıyordum. Dergi vesilesiyle kendimi ve davayı tanıdım, tanımaya da devam ediyorum, hamdolsun.

Derginin adalet vasfına sahip olması, ahiret eksenli bireyler yetiştirmesi, ahiretim ve ıslahım için ailemden daha çok uğraşan bir topluluk olması, hidayetimi arttıran etkenler arasındaydı. En önemlisi derginin; insanı tezkiye eden, arındıran, fitnelerden muhafaza eden bir menhece sahip olması, hidayet noktasında büyük bir nimetti...

Cahiliye ne bir memleketti ne de bir şehir. O sadece bir zihniyetti.

Asıl hidayet, Kur'ân ve Sünnet çerçevesinde ancak tevhidle birlikte elde edilebilirdi...

KONUK YAZAR

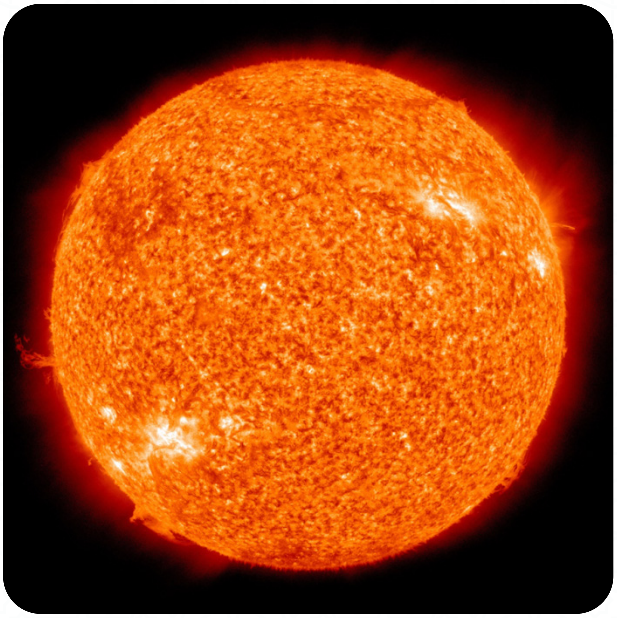
Bahri TUNÇBİLEK

MİLYARLARCA YILDIR YANAN KANDİL: GÜNEŞ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla,

Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım.

"Görmediniz mi? Allah yedi göğü, nasıl da katman katman (birbirine uyumlu) yaratmıştır. Ay'ı (gökler içinde) bir nur, Güneş'i de aydınlatan bir kandil kılmıştır."[1]

Samanyolu Gök Adası'nda bilinen yaklaşık 200 milyar yıldızdan birisi olan Güneş'in kütlesi çok sıcak gazlardan oluşur ve yaklaşık 4,5 milyar yıldır çevresine bir kandil gibi ısı ve ışık yaymaktadır.

Gökleri ve yeri yoktan var eden Allah'a hamd, Allah'a davet eden ve nur saçan bir kandil olarak[2] gönderilen Resûl'üne salât ve selam olsun.

İnşallah bu yazımızda Yüce Allah'ın (cc) kevnî (yaratılışla ilgili) ayetlerinden bir tanesi olan Güneş'i ve daha sonrasında ise Güneş Sistemi'ni yakından tanımaya, öğrenmeye ve Rabbimizin Kur'ân-ı Kerim'deki ayetleriyle birlikte tefekkür etmeye çalışacağız.

Zira kevnî ayetleri öğrenmek, göklerin ve yerin melekûtu (insanı hayrete düşüren ayetleri, saltanatı, yönetimi, işleyiş prensipleri) üzerinde tefekkür etmek (derin derin düşünüp anlamaya çalışmak), insanın imanını yakin mertebesine çıkarmanın en etkili yollarından bir tanesidir:

"Yakinen inananlardan olsun diye, İbrahim'e göklerin ve yerin melekutunu (insanı hayrete düşüren ayetlerini) gösteriyorduk."[3]

Bu nedenle imanının arttırılmasını isteyen her müminin, Yüce Allah'ın sonsuz ilmi, hikmeti ve kudretiyle yarattığı ayetleri tefekkür etmesi gerekir. Muhakkak yerde ve göklerde, Allah'ın (cc) varlığına, birliğine, azametine ve kudretine delalet eden sayısız ayet vardır, tıpkı Yûsuf Suresi'nde belirtildiği gibi:

"Göklerde ve yerde (Allah'ın birliğine ve şanının yüceliğine delalet eden) nice ayet vardır. O ayetlerin yanından ilgisizce/sırt dönerek geçip giderler."[4]

İşte biz Müslimler, bu ayette belirtilen, Allah'ın (cc) ayetlerine ilgisiz kalan kimseler gibi olmamak için tıpkı meraklı bir çocuk gibi bakışlarımızı göklere ve yeryüzüne çevirmeli ve gördüğümüz mahlûkatı (Allah'ın yarattığı varlıkları) gücümüz yettiğince anlamaya, öğrenmeye ve bunları yaratan El-Halîk olan Rabbimizin şanını, azametini, gücünü ve kudretini idrak etmeye çalışmalıyız. El-Mucîb olan Rabbimizden, bu yazı dizisini göklerdeki mahlûkatın bir kısmını tefekkür etme konusunda siz Müslim kardeşlerime ve bana faydalı kılmasını dilerim. Çaba bizden, tevfîk (hayırlı işlerdeki başarı) Yüce Allah'tandır.

Bismillah,

Güneş Sistemi'nin merkezinde yer alan, Dünya'mız ve üzerindeki canlılar için ısı ve ışık kaynağı olan Güneş, orta büyüklükte bir yıldızdır. Orta büyüklükte dediğim için hafife almayın, Güneş tek başına Güneş Sistemi kütlesinin %99,8'ini oluşturur. Geriye kalan kütle, Güneş çevresinde dönen gezegenler, cüce gezegenler, asteroitler, göktaşları, kuyruklu yıldızlar ve kozmik tozlardan oluşur. Gün ışığı şeklinde Güneş'ten yayılan enerji, fotosentez yoluyla (ışık yoluyla besin sentezleme) Dünya üzerindeki hayatın hemen hemen tamamının var olmasında Allah'ın (cc) izni

1. 71/Nûh, 15-16
2. "Ey Nebi! Biz seni şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak yolladık, ve (Allah'ın) izniyle, (insanları) Allah'a davet eden ve nur saçan bir kandil olarak (yolladık). Müminlere, onlar için Allah'tan büyük bir lütuf ve ihsan olduğunu müjdele." (33/Ahzâb, 45-47)
3. 6/En'âm, 75
4. 12/Yûsuf, 105

ve takdiriyle büyük bir rol oynar ve dünyanın iklimi ile hava durumunun üzerinde önemli etkilerde bulunur:

“Güneş’i ve Ay’ı alışılagelmiş hâlleriyle emrinize amade kılan, geceyi ve gündüzü hizmetinize sunan da (Allah’tır).”[5]

İçinde bulunduğumuz Güneş Sistemi’nin merkezi ve aynı zamanda Dünya’ya en yakın yıldız olan Güneş, bu yakınlık sebebiyle gezegenimiz üzerinde çekim kuvveti oluşturmasına neden olur. Güneş’in çekim gücü Dünya’mızın çekim kuvvetinin yaklaşık yirmi sekiz katı büyüklüğündedir. Bu kuvvet, Dünya’mızın ve diğer gezegenlerin Güneş’in etrafında dönmesine neden olur. Dünya’mızın Güneş etrafında 365 gün, 6 saatte tamamlanan ve mevsimlerin oluşmasını sağlayan periyodunu bir yıl olarak adlandırıyoruz.

Güneş’in Yapısı

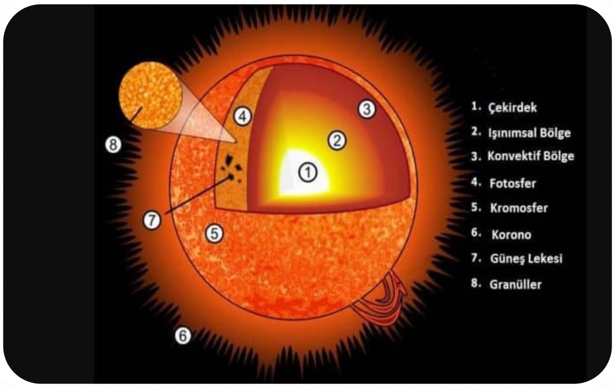
Güneş aşırı sıcak gazlardan oluşmuştur. Etrafına ısı ve ışı yayarken radyasyon açığa çıkarır. Oluşturduğu ışıma nedeniyle sarı bir görüntü sunmasına rağmen, bilinenin aksine beyaz renktedir. Gün ışığının atmosferden geçerken kırılması sonucu sarı gibi görünür.

Güneş’in, Dünya’nın 420 km üzerinde yörüngede dolanan Uluslararası Uzay İstasyonu’ndan çekilmiş fotoğrafı

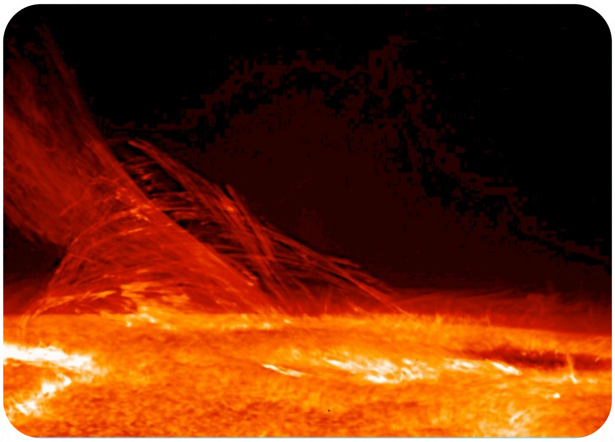
Güneş’i oluşturan gazların %75’i hidrojen, %24’ü helyumdur. Ayrıca yapısında az miktarda neon, karbon, kalsiyum, magnezyum, silikon, demir ve oksijen de bulunur. Bu elementler Güneş’in yaklaşık %1’ini oluşturur. Güneş yüzeyinin dış sıcaklığı yaklaşık 5.500 °C (santigrat derece), iç sıcaklığı ise çekirdek bölgesinde 15 milyon °C (santigrat derecenin) üzerindedir.

Güneş içten dışa doğru; çekirdek, ışınımsal bölge ve ısınımsal (konvektif) bölge olmak üzere üç ana katmandan oluşmaktadır. Güneş’in kalbinde yer alan çekirdek, tüm Güneş materyalinin %60’ını içerir. Burada hidrojen, nükleer füzyon reaksiyonuyla (çekirdeksel birleşme tepkimesiyle) helyuma dönüştürülür. Bu dönüşümle üretilen enerji, hidrojen dış tabakasından fotosfere (ışıkküreye) doğru yol alır. Enerji, ısınımsal kuşak olarak da adlandırılan iç hidrojen tabakasından dalgalar halinde akar. Enerji, daha sonra, bir sonraki tabaka olan bağlayıcı kuşağa iletilir. Burada, bağlayıcı hücreler (yükselen ve alçalan kızgın gaz akımları) tarafından taşınır.

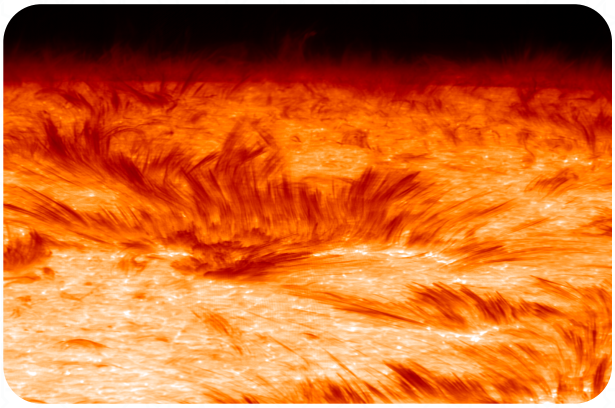
Işınımsal bölgede yaklaşık 0,2 Güneş yarıçapından 0,7 Güneş yarıçapına kadar bulunan madde, çekirdekteki yoğun ısıyı dışarı doğru termal radyasyonla taşıyacak kadar sıcak ve yoğundur. Bu bölgede ısı yayımı (konveksiyon) yoktur. Isı, ışınım (radyasyon) yoluyla iletilir. Bu bölgeden gelen yüksek enerjili plazma hâlindeki iyonize olmuş sıcak gazlar konvektif (ısı yayımsal) bölgeden geçerek Güneş yüzeyine ulaşır. Güneş’in çıplak gözle görebildiğimiz bölümüne ışıkküre (fotosfer) adı verilir. Bu bölgeden yayılan Güneş ışığının yalnızca 2,2 milyarda 1’i yeryüzüne ulaşır. Işığın bize ulaşma süresi yaklaşık sekiz dakika, yirmi saniyedir.

Güneş yüzeyi, fotosfer (ışıkküre) olarak adlandırılır. Bu bölgede sıcaklık 5.500 °C (santigrat derece) civarındadır. Bu bölge katı değildir, fakat Güneş’in görünebilir dış kenarıdır. Fotosfer, Güneş’in dış yüzeyidir diyebiliriz. 500 km kalınlığında gaz tabakası olan fotosfer oldukça aktiftir. Bütün yüzey, sürekli hareket hâlindeki kızgın gaz ve spiküllerin (yukarı doğru uzanan gaz fışkırmalarının) oluşturduğu yuvarlak taneciklerden (granüllerden) oluşmuştur.

Güneş yüzeyindeki spiküller. Bu spiküller, Güneş yüzeyinin üzerinde koyu renkli “tüyler” gibi görünürler.

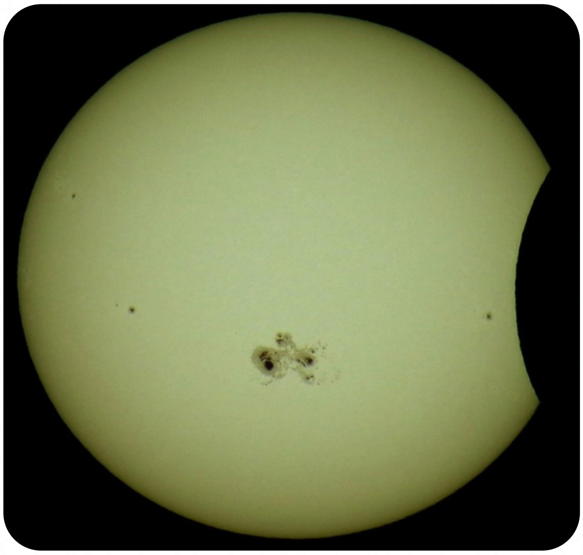
5. 14/İbrahîm, 33

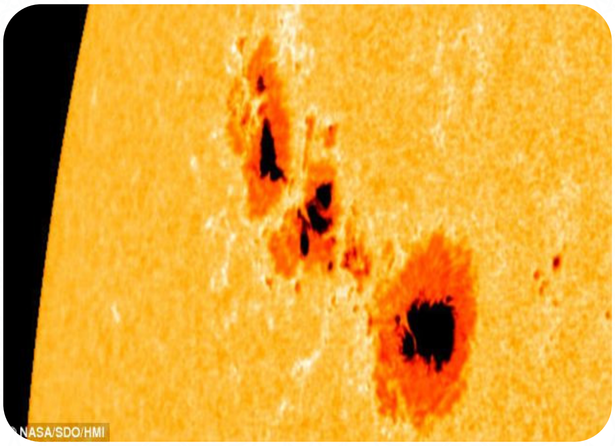
Güneş Yüzeyinin Özellikleri

Güneşin yüzeyi homojen (her yeri aynı özelliği gösteren, bağdaşık) bir yapıda değildir. Güneş yüzeyinde belli zamanlarda ortaya çıkan ve sonra kaybolan koyu renkli bölgeler bulunur. Güneş lekeleri olarak adlandırılan bu koyu renkli alanlar, Güneş fotosferinde (ışık küre bölgesinde) yer alan karanlık ve soğuk bölgeler olup birkaç bin kilometrelik bir çaptan on binlerce kilometre çapa kadar büyüklükleri değişebilir. Lekelerin nedeni, içerdeki ısı akışını yavaşlatan Güneş içi güçlü manyetik alanlardır. Bunlar kalıcı özellikler değildir, on bir yılda bir tekrarlanan ve ortaya çıktığında yalnızca haftalarca süren görünümlerdir. Güneş lekeleri oluşur ve kaybolur; kaybolmadan önce derece derece ekvatora yaklaşırken en üstteki enlemlerde yeni bir çevrim başlar.

Güneş lekeleri, Güneş'in yüzeyindeki diğer bölgelere oranla daha soğuk alanlardır. Yaklaşık olarak 2700 °C – 4200 °C (santigrat derece) sıcaklığa sahip olsalar da, çevrelerindeki bölgeler 5500 °C (santigrat derece) sıcaklığa sahip olduğu için koyu, siyah lekeler hâlinde görünürler.

Ay Tutulması başlangıcında gözlemlenmiş Güneş lekeleri

Güneş lekelerinin daha yakından görünüşü

Bu yazımızda Rabbimizin ayetlerinden biri olan Güneş'in içyapısını ve Güneş'te meydana gelen birtakım olayları anlamaya çalıştık. İnşallah, bir sonraki yazımızda Güneş yüzeyini ve atmosferini, bu bölgelerde meydana gelen olayları ve bu olayların Dünyamız üzerindeki etkilerini Rabbimizin ayetleri ışığında anlamaya devam edeceğiz. Rabbimiz bizleri, hizmetimize sunduğu göklerdeki ve yeryüzündeki nimetlerini, üzerimizdeki maddi ve manevi lütuf ve ihsanlarını idrak eden ve sadece kendisine kulluk eden muhsin kullarından eylesin. Allahumme âmin, velhamdulillahi Rabbi'l âlemin.[6]

Selam ve dua ile, Allah'a emanet olun...

6. Bu yazıdaki ayetlerin meali Kur'ân-ı Kerim Tevhid Meali'nden alıntılanmış olup teknik bilgiler de Wikipedia Güneş maddesi, bilimkultur.com ve muhendisbeyinler.net internet adreslerindeki bilgilerden derlenmiştir.

MEALA TEWHÎD A QUR'ANA MECÎD

Osman SADIKOĞLU
osmansadikoglu@tevhiddergisi.org

SÛREYA BAQARA

Ji Bo Muwehhîdên Dilsoz Meala Qur'ana Pîroz

اَلَّذِينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَٓاءَهُمْۜ
وَاِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ (١٤٦)

146. Kitap verdiklerimiz, öz evlatlarını tanıdıkları gibi onun (Allah'ın Resûlü olduğunu) biliyorlar. (Buna rağmen) onlardan bir grup bile bile hakkı gizliyor.

146. Ew ên ku me kitêb daye wan; weke ku zarokên xwe bixwe nas dikin, baş dizanin (ku ew Rasûlullah e). (Digel vê) komek ji wan bi zanebûn heqîyê vedişêrin.

اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ۟ (١٤٧)

147. Hak, Rabbinden (gelendir). (Öyleyse) sakın şüpheye düşenlerden olma!

147. Heq, ya ji Rabbê te (hatî) ye. (Herwiha) tu nebe ji wan ên ku dikevin gumanê de!

وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِۜ اَيْنَ مَا
تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللّٰهُ جَمِيعًاۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ (١٤٨)

148. Herkesin yöneldiği bir yönü/kıblesi mutlaka vardır. (Öyleyse) hayırlarda yarışın. Nerede olursanız olun Allah sizi bir araya toplar. Şüphesiz ki Allah, her şeye kadîrdir.

148. Teqez hêla/qibla herkesî ku berê xwe didinê heye. (Herwiha) di xêran de pêşbazîyê bikin. Hûn li ku derê dibin bibin, Allah dê we lihev bicivîne. Bêguman Allah qadirê her tiştî ye.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِۜ وَاِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ (١٤٩)

149. Nereden çıkmış olursan ol (namaz kılarken) yüzünü Mescid-i Haram'a çevir. Şüphesiz ki bu (kıble emri), Rabbinden gelen bir haktır. Allah yaptıklarınızdan gafil değildir.

149. Tu ji ku derê derketibî jî berê xwe bide bi alîyê Mescîdu'l Haram ve. Bêguman ev (emrê qiblê) heq e û ji Rabbê te hatîye. Allah ji amelên we ne xafil e.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِۜ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۙ
لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ اِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلِاُتِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (١٥٠)

150. Nereden çıkmış olursan ol yüzünü Mescid-i Haram'a çevir. Siz de nerede olursanız olun yüzünüzü Mescid-i Haram yönüne çevirin. (Böyle yapın ki) zulmedenler dışında insanların sizin aleyhinize kullanacakları bir delilleri olmasın. Onlardan korkmayın. Yalnızca benden korkun ki size olan nimetimi tamama erdireyim. (Böylece) hidayete eresiniz.

150. Tu ji ku derê derketibî jî berê xwe bide bi alîyê Mescîdu''l Haram ve. Hûn jî her li ku derê dibin bibin, berê xwe bidin bi bal Mescîdu'l Heram ve. (Wisan bikin ku) bila ji însanên zilimkar pê ve delîlên tu kesî di aleyhê we de nemîne. Ji wan netirsin. Bitenê ji min bitirsin da ku nîmetên xwe yê li ser we temam bikim. (Herwiha) hûn bigihîjin hîdayetê.

كَمَا اَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِنَا
وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا
لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ (١٥١)

151. Size içinizden bir Resûl gönderdik. Size ayetlerimizi okuyor, sizi arındırıyor, size Kitab'ı, hikmeti ve bilmediklerinizi öğretiyor.

151. Me ji nav we Rasûlek şand. Ew, ji we re ayetên me dixwîne û we paqij dike û kitêb û hîkmet û tiştên hûn pê nizanin hînî we dike.

فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ (١٥٢)

152. (Bu nimetlerime karşılık yalnızca) beni anın ki ben de sizi anayım. Ve bana şükredin, nankörlük etmeyin.

152. (Di muqabilê nîmetên min de bitenê) min bibîr bînin da ku ez jî we bibîr bînim. Û ji min re şikur bikin, nankorîyê nekin.

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِۜ اِنَّ
اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (١٥٣)

153. Ey iman edenler! Sabır ve namazla (Allah'tan) yardım dileyin. Şüphesiz ki Allah, sabredenlerle beraberdir.

153. Gelî ew ên îmân anîne! Bi sebir û bi nimêjê (ji Allah) alîkarîyê bixwazin. Bêşik Allah bi sebirvanan re ye.

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌۜ بَلْ
اَحْيَاءٌ وَلٰكِنْ لَا تَشْعُرُونَ (١٥٤)

154. Allah yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin. (Hayır, öyle değil!) Bilakis, (Rableri katında) dirilerdir. Fakat siz farkında değilsiniz.

154. Hûn ji wan kesên ku fîsebîlillâh/di rêya Allah de hatine kuştin re nebêjin "mirî". (Nexêr, ne wisan e!) Berevajî, (li cem Rabbê xwe) sax in. Lê hûn tê nagihîjin.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ
الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِۜ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ (١٥٥)

155. Andolsun ki sizleri biraz korku, biraz açlık, mallardan, canlardan ve meyvelerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele!

155. Sond be em ê we hinek bi tirsê û hinek bi birçîbûnê û bi kêmkirina mal û can û semereyên (fêkîyên) we biceribînin/îmtîhan bikin. Mizgînê bide sebirvanan.

اَلَّذِينَ اِذَا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌۙ قَالُوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ
رَاجِعُونَ (١٥٦)

156. Onlar ki başlarına bir musibet geldiğinde: "Şüphesiz ki biz Allah'a aitiz/Allah'tan geldik ve hiç şüphesiz yine O'na döneceğiz." derler.

156. Ew (kes) ên wisan in ku; dema musîbetek digihîje wan dibêjin: "Em ji Allah hatine û vegera me jî bal bi wî ve ye."

اُولٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَاُولٰئِكَ
هُمُ الْمُهْتَدُونَ (١٥٧)

157. Bunlar, Rablerinden üzerlerine bir övgü/destek ve rahmet olanlardır. Ve yine bunlar hidayete erenlerin ta kendileridir.

157. Evana ji Rabbê xwe li ser pesn/piştevanî û rahmetê ne. Û yên li ser hîdayetê jî ew bixwe ne.

Salim KANDEMİR
salimkandemir@tevhiddergisi.org

TİCARET EHLİ MÜSLİMLERE NASİHATLER

Kitabın Yazarı: Faruk FURKAN

Yayınevi: Tevhid Basım Yayın

Basım Tarihi: 1. Baskı, Mayıs/2019

Sayfa Sayısı: 193

Ebat: 13,5 X 21,0 cm

Kitap Hakkında

Allah'ın (cc), kullarına rızıklarını temin etmeleri için meşru kıldığı yollardan bir tanesi de ticarettir. İlk günden bu yana insanlar çeşitli ticaretler yaparak hayatlarını devam ettirmişlerdir. Her ne kadar farklı meslek grupları olsa da istisnasız herkes bir yönüyle ticaret alanına dâhil olmuştur. Artık ticaret, hayatın vazgeçilmez bir yaşam döngüsüdür. Allah (cc) insanlara bahşettiği bu nimetten dolayı yalnız kendisine ibadet edilmesini ve şükredilmesini istemiştir:

"Kureyş'in kendi aralarında ülfet içinde yaşamaları sebebiyle, yaz ve kış (aylarında ticaret amaçlı yaptıkları) yolculukların sağladığı rahatlık (için), bu evin Rabbine ibadet etsinler, (bu nimetine şükretsin ve O'nu birlesinler)."[1]

İnsanlar asırlar boyu, ticaret yapmak için çeşitli yöntemlere başvurmuştur. Bazen uzun kervan yolculuklarına çıkmış, bazen de çeşitli panayırlar kurmuşlardır. Farklı ürünleri farklı şekillerde alıp satmışlardır. İslam geldiğinde bu yöntemlerin bazılarını uygun kabul ederek yapılmasına müsaade etmiş, bazılarını ise aykırı kabul ederek yapılmasını yasaklamıştır. İşte vahiy, hayatın her alanını tertip edip düzenlediği gibi ticaret alanını da en ince detaylarına kadar düzenlemiştir.

Kur'ân-ı Kerim'de en uzun ayetin ticaretle ilgili olması bu gerçeği ortaya koymaktadır.[2] Bununla birlikte sünnet kitaplarında bu alana dair bablar açılması ve bu bablar altında uzun uzadıya ticaret hukukundan bahsedilmesi, İslam'ın bu alana verdiği önemi de açıkça göstermektedir.

Asrımıza geldiğimizde hayatın her alanında olduğu gibi cahiliye sistemleri bu alanı da ifsad etmiştir. Kapitalist dünya, kurduğu ekonomik düzenle bu ümmeti de sultası altına almıştır. Ticareti şeytani bir akılla farklı metodlar kullanarak faiz, tekelcilik, aldatma gibi haramlarla bir araya

1. 106/Kureyş, 1-3
2. bk. 2/Bakara, 282

getirmiş ve bu haramlardan soyutlanamaz bir hâle bürümüştür. Kendisini İslam'a nispet edenler ise günahlara bulaşmadan bir ticaret yapmanın mümkün olmadığına çoktan ikna olmuştur.

Allah Resûlü'nün (sav) vadettiği üzere hak yolda seyreden bir topluluk mutlaka olacaktır. Bu topluluk her alanda olduğu gibi bu alanda da haktan ayrılmayacaktır. Bugün de böyle bir topluluk mevcuttur. Tüm bu olumsuzluklara rağmen ticaretini şer'i ölçüler dairesinde yürüten, faiz gibi habis günahlara iltifat etmeyen, adaletle ve doğrulukla helal kazanç sağlayan Müslimler vardır ve olmaya devam edecektir.

Ancak her yerde olduğu gibi işinde de Allah'ın (cc) kanunlarını hâkim kılmak isteyen Müslimlerin illaki bazı öğütlere ihtiyacı vardır. Müşriklerden çokça tevarüs eden ve her daim kendisine dayatılan tüm bu kötülüklerden sakınması için daimî bir hatırlatıcının bulunması mübremdir.

İşte Faruk Furkan Hoca'nın kaleme aldığı "Ticaret Ehli Müslimlere Nasihatler" kitabı aynı gayeden yola çıkarak satırlara dökülmüştür. Son asırda ticaretle ilgili doğru yolu gösteren bir tabela niteliğinde karşımıza çıkar. Bilhassa asrımıza hitap edecek nitelikte sunduğu öğütlerle şeytanın amansız tuzaklarından sakındırır. Kıyısından köşesinden de olsa ticaret yapan her Müslim'in muhakkak okuma listesinin başında yer alması gerekir.

Kitap evvela okuyucuya birinci ağızdan hitap ederek "Ahir Zamanda Ticaret" başlığıyla başlar. Çünkü aynı paralelde malın ve haramların çoğalması bir ahir zaman özelliğidir. Bu yüzden ahir zamanda iman üzere ticaret yapmak kolay değildir. İnsanların tek amaçları mal çoğaltmak olduğu için hiçbir dinî veya insani ilke tanımamaktalardır. Müslim tacir hangi kapıyı açsa Allah (cc) ve Resûl'ünün (sav) yasakladığı bir haramla yüz yüze gelmektedir. Hem üreticiler hem tüketiciler mutlaka bir noktada kişiyi harama yönlendirmekte ve oluşturdukları masiyet potasında eritmek istemektelerdir. Yazar buradan yola çıkarak Müslim tacire hitaben der ki:

"Bu konuda sen sen ol, sakın ha bu potada eriyenlerden ve ticareti hayatının temeli kabul edip İslami davadan taviz verenlerden olma!"[3]

Günümüzde Müslimlerin bazıları neredeyse hayatlarının tamamını ticarette geçiriyor. Gecesi gündüzü iş veya işle ilgili meseleler oluyor. Dinlerine hizmet edecek vakit ayırmıyorlar. Onlara göre ticaretten tamamen soyutlanmadan takvaya erişmek mümkün olmadığından nakî bir yaşam sürmeye kalkışmıyorlar bile.

Bazıları ise her işi birtakım dinî bahaneler öne sürerek bırakıyor. Çalışıp rızık temin etmeyi terk edip hayatlarını acizlik içinde sürdürüyorlar. Eşlerini, çocuklarını başkalarına el açacak hâle düşürüyorlar. Nefislerinde olan tembellik ahlakını takva/zühd kılıfıyla örterek yaptıklarının meşru olduğunu iddia ediyorlar.

İşte yazar tam burada, vasat çizgide seyretmek isteyenlere birbirinden güzel öğütler veriyor. Kuyumcu titizliğinde yerleştirdiği başlıklar altında kalbe dokunan nasihatler ediyor. Şeytanların uğrak yerleri olan çarşı pazarlarda okuyucu nazarında Allah'ın sınırlarının göz ardı edilmemesi gerektiğini vurguluyor.

Kitapta bu öğütleri daha etkileyici kılan, hayırlı geçmişimizden örnekler verilmesidir. Zira insan, yaşanılan örneklerden daha çok etkilenip harekete geçer. Bu yüzden yazar, Allah Resûlü'nün (sav), Ashab-ı Kiram'ın (r.anhum) ve onlardan sonra gelen örnek şahsiyetlerin ticari yaşamlarından bahsederek, harama bulaşmadan ticaret yapmanın mümkün olduğuna okuyucuyu ikna eder.

Günümüzde helal ticaretin en zor yanı faiz meselesidir. Çünkü bugün faiz, günlük hayatta neredeyse nüfuz etmediği bir alan bırakmamıştır. Bir toz gibi en ücra köşesine kadar ulaşmıştır. Ticaret ehli Müslim bu kıskaçta ya Allah'tan korkup harama bulaşmadan ticaretini sürdürecek ya da kılıcını kalkanını alıp Allah'a (cc) düşmanlığını ilan edecektir. Bu yüzden yazar, faiz meselesini uzunca ele almıştır. Ayet ve hadisler ışığında ciddi uyarılarda bulunmuştur. Kişiyi düşünmeye davet etmiştir:

"Faizin en büyük günahlardan olduğunun bir diğer delili de şu ayettir:

'Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve şayet müminlerseniz faizi terk edin. Şayet (faizli işlemleri) bırakmadıysanız (o hâlde) Allah'a ve Resûlü'ne savaş ilan edin!' "[4]

Bu ayeti Allah için bir kere, sonra bir kere, sonra bir kere daha okuyun...

Neden mi?

Çünkü Allah (cc), Kur'ân'ında başka günahlar için böyle ağır bir ifade kullanmamış ve diğer cürümleri işleyenlere 'Ben ve Resûl'üm, sizinle savaş hâlindeyiz.' dememiştir. İşte bundan dolayı bu ayeti önemsemek ve önemseyebilmek için de tekrar tekrar düşünerek okumak gerekir."[5]

Tabii faizi hayata çokça müdahil eden pos cihazı meselesine değinmeden de geçmemiştir. Bu konu üzerinde oluşan yanlış düşünce ve yargıları izale etmiştir. Bu şeytan işi cihazın kullanılmasının haramlığına dair delilleri ortaya koymuştur. Böylelikle kötülüğe giden yolların kapısını tamamen kapatmıştır.

Son olarak yazar, kitabın özeti mahiyetinde sona yerleştirdiği "Ticaretle Alakalı Muhtelif Nasihatler" başlığı altındaki sıralı öğütlerle Allah'ın (cc) razı olacağı bir tacir olmanın yolunu adım adım göstermiştir. Tanıtması bizden, okuması sizden...

Kitaplarda buluşmak üzere. Allah'a ısmarladık...

3. Ticaret Ehli Müslimlere Nasihatler, Faruk Furkan, Tevhid Basım Yayın, s. 10

4. 2/Bakara, 278-279
5. Ticaret Ehli Müslimlere Nasihatler, Faruk Furkan, Tevhid Basım Yayın, s. 10

TEVHİDÎ UYANIŞ

En önemli gündemimiz olan tevhid davetinin geniş kitlelere ulaşması için meşru tüm vesileleri kullanmaya devam ediyoruz.

“Tevhidî Uyanış” ekibimiz, popüler kültürün önemli etkilere sahip bir unsuru olan işitsel çalışmaların başarılı bir temsilcisi olarak, her ay yeni bir eser çıkarma hedefimizde emin adımlarla ilerliyoruz.

Allah’ın (cc) yardımıyla kısa zamanda büyük bir başarı yakalayan ve yüksek seviyelerde etkileşim alan eserlerimizi dinlemek için kanalımızı ziyaret edebilir ve abone olabilirsiniz.

Tevhidin sesi her yerde yankılansın diye yükselen haykırış,
İslami ezgiler üzerine yepyeni bir anlayış...

Tevhidî Uyanış

Yıkılmaz Arşımız adlı yeni marşımızı dinlemek için QR kodu okutunuz.

tevhid

“TAĞUTA KULLUK ETMEKTEN KAÇINIP ALLAH’A YÖNELENLERE MÜJDE VARDIR. KULLARIMI MÜJDELE!”

(39/ZÜMER, 17)

TEVHİD DERGİSİ

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD MEALİ

TEVHİD MEALİ UYGULAMASI

ISSN 2148-4635
9 772148 463504

ABONELİK İÇİN

tevhiddergisi@gmail.com
www.tevhiddergisi.org

+90 545 762 15 15